

KURUL KARARLARI

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumundan:

KURUL KARARI

Karar No: 75935942-050.01.04 – [01/9]

Toplantı Tarihi: 23.01.2020

Kararın Konusu: TFRS Yorum 22 *Yabancı Para İşlemleri ve Avans Bedeli*'nin Yayınlanması

660 sayılı KHK'nın 9'uncu maddesi uyarınca Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarıyla (IFRS) tam uyumu sağlamak üzere Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu tarafından "*Amendments to References to the Conceptual Framework in IFRS Standards*" başlığıyla yayımlanan TFRS'lerde *Kavramsal Çerçeve*'ye *Yapılan Atıflara İlişkin Değişiklikler* kapsamında yapılan değişikliklerin TFRS Yorum 22 *Yabancı Para İşlemleri ve Avans Bedeli*'ne eklenmesine ve söz konusu Yorumla ilişkin Tebliğin yürürlükten kaldırılarak Yorumun Kurul Kararı olarak yeniden yayımlanmasına karar verilmiştir.

TFRS Yorum 22 *Yabancı Para İşlemleri ve Avans Bedeli*

İlgili Düzenlemeler

- *Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve*
- *TMS 8 Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar*
- *TMS 21 Kur Değişiminin Etkileri*

Ön Bilgi

- 1 TMS 21 *Kur Değişiminin Etkileri*'nin 21'inci paragrafı, bir yabancı para işleminin, ağırlıklı kullanılan para birimi¹ üzerinden ilk kez finansal tablolara alınırken, işlem tarihindeki spot döviz kuru (döviz kuru) kullanılarak kaydedilmesini zorunlu kılar. TMS 21'in 22'nci paragrafı, işlem tarihini, işlemin TFRS'lere (Standartlar) göre ilk defa finansal tablolara alınması gereken tarih olarak tanımlar.
- 2 İşletmenin yabancı para cinsinden avans ödemesi veya alması durumunda; ilgili varlık, gider veya gelirin finansal tablolara alınmasından önce genellikle parasal olmayan bir varlık veya yükümlülük² finansal tablolara alınır. İlgili varlık, gider veya gelir (veya bunların bir bölümü); ilgili Standartlar uyarınca finansal tablolara alınan bir tutardır ve avans bedelinden kaynaklanan parasal olmayan varlık veya yükümlülüğün finansal tablo dışı bırakılması sonucunu doğurur.
- 3 UFRS Yorum Komitesi'ne (Yorum Komitesi) ilk olarak, hasılatın finansal tablolara alınmasında TMS 21'in 21-22'nci paragrafları uygulanırken "işlem tarihi"nin nasıl belirleneceği sorusu yöneltilmiştir. Bu soru özellikle, bir işletmenin, ilgili hasılatı finansal tablolara almadan önce avans bedeli almasından kaynaklanan

¹ TMS 21'de "geçerli para birimi" olarak adlandırılmaktadır.

² Örneğin, TFRS 15 *Müşteri Sözleşmelerinden Hasılat*'ın 106'ncı paragrafı, işletmenin bir mal veya hizmeti müşteriye devretmeden önce, söz konusu müşterinin bedeli ödemesi veya işletmenin bedeli koşulsuz olarak alma hakkının (başka bir ifadeyle, bir alacağıнын) bulunması durumunda, sözleşmeyi ödemenin yapıldığı veya ödemenin vadesinin geldiği tarihte (hangisi erken ise o esas alınmak kaydıyla) bir sözleşme yükümlülüğü olarak göstermesini öngörür.

parasal olmayan bir yükümlülüğü finansal tablolara aldığı durumları ele almaktadır. Yorum Komitesi konuyu tartışırken, avansın yabancı para cinsinden alınmasının veya ödenmesinin hasılat işlemleri ile sınırlı olmadığını değerlendirmiştir. Bu doğrultuda, Yorum Komitesi, bir işletmenin yabancı para cinsinden avans alması veya ödemesi durumunda, ilgili varlığın, giderin veya gelirin ilk defa finansal tablolara alınmasında kullanılacak döviz kurunu belirlemek amacıyla işlem tarihini açıklığa kavuşturmaya karar vermiştir.

Kapsam

- 4 Bu Yorum; bir varlık, gider veya gelir (veya bunların bir bölümü) finansal tablolara alınmadan önce avans bedeli ödenmesinden veya alınmasından kaynaklanan parasal olmayan bir varlık veya yükümlülüğün finansal tablolara alınması sırasındaki yabancı para işlemine (veya bir bölümüne) uygulanır.
- 5 Bu Yorum, işletmenin, ilgili varlığı, gideri veya geliri ilk defa finansal tablolara alırken aşağıdaki şekillerde ölçüldüğü durumlarda uygulanmaz:
 - (a) Gerçeğe uygun değeri üzerinden veya
 - (b) Avans bedelinden kaynaklanan parasal olmayan varlık veya yükümlülüğün ilk defa finansal tablolara alındığı tarihten farklı bir tarihte alınan veya ödenen bedelin gerçeğe uygun değeri üzerinden (örneğin; şereffiyenin TFRS 3 *İşletme Birleşmeleri* kapsamında ölçümü).
- 6 Bu Yorumun aşağıdakilere uygulanması zorunlu değildir:
 - (a) Gelir vergileri veya
 - (b) İşletmenin düzenlediği sigorta sözleşmeleri (reastürans sözleşmeleri dahil) veya elinde bulundurduğu reastürans sözleşmeleri.

Konu

- 7 Bu Yorum, avans bedelinin yabancı para cinsinden ödenmesinden veya alınmasından kaynaklanan parasal olmayan bir varlık veya yükümlülük finansal tablo dışı bırakıldığında; ilgili varlık, gider veya gelir (veya bunların bir bölümü) ilk defa finansal tablolara alınırken kullanılacak döviz kurunun belirlenmesi amacıyla işlem tarihinin nasıl belirleneceğini ele alır.

Görüş Birliği

- 8 TMS 21'in 21-22'nci paragrafları kapsamında, ilgili varlık, gider veya gelir (veya bunların bir bölümü) ilk defa finansal tablolara alınırken kullanılacak döviz kurunun belirlenmesi açısından işlem tarihi; avans bedelinin ödenmesi veya alınmasından kaynaklanan parasal olmayan varlık veya yükümlülüğün ilk defa finansal tablolara alındığı tarihtir.
- 9 Birden fazla avansın ödenmiş veya alınmış olması durumunda, işletme ödenen veya alınan avansların her biri için işlem tarihi belirler.

Ek A Yürürlük Tarihi ve Geçiş

Bu ek, TFRS Yorum 22'nin ayrılmaz bir parçasıdır ve bağlayıcılığı TFRS Yorum 22'nin diğer bölümleriyle aynıdır.

Yürürlük Tarihi

- A1 Bu Yorum, 1 Ocak 2018 tarihinde veya sonrasında başlayan yıllık hesap dönemlerinde uygulanır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Erken uygulama halinde bu husus dipnotlarda açıklanır.

Geçiş

- A2 Bu Yorum ilk defa uygulandığında;
- (a) TMS 8 *Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar* kapsamında geriye dönük olarak uygulanır ya da
 - (b) Bu Yorumun kapsamına giren ve aşağıdaki tarihlerde veya sonrasında ilk defa finansal tablolara alınan tüm varlıklar, giderler ve gelirlere ileriye yönelik olarak uygulanır:
 - (i) Bu Yorumun ilk defa uygulandığı raporlama döneminin başlangıcı ya da
 - (ii) Bu Yorumun ilk defa uygulandığı raporlama döneminin finansal tablolarında sunulan karşılaştırmalı bilginin ait olduğu bir önceki dönemin başlangıcı.
- A3 A2(b) paragrafını uygulayan bir işletme, ilk uygulamada, avans bedelinin ödenmesi veya alınmasından kaynaklanan parasal olmayan varlık veya yükümlülüklerini A2(b)(i) veya (ii) paragraflarındaki raporlama döneminden önce finansal tablolarına almış olması durumunda, A2(b)(i) veya (ii) paragraflarındaki raporlama döneminde veya sonrasında ilk defa finansal tablolara alınan varlıklar, giderler ve gelirlere bu Yorumu uygular.

KURUL KARARI

Karar No: 75935942-050.01.04 – [01/10]

Toplantı Tarihi: 23.01.2020

Kararın Konusu: TFRS Yorum 20 *Açık İşletme Madeninin Üretim Aşamasındaki Dekapaj*'ın Yayınlanması

660 sayılı KHK'nın 9'uncu maddesi uyarınca Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarıyla (IFRS) tam uyumu sağlamak üzere Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu tarafından "*Amendments to References to the Conceptual Framework in IFRS Standards*" başlığıyla yayımlanan *TFRS'lerde Kavramsal Çerçeve* 'ye Yapılan Atıflara İlişkin Değişiklikler kapsamında yapılan değişikliklerin TFRS Yorum 20 *Açık İşletme Madeninin Üretim Aşamasındaki Dekapaj*'a eklenmesine ve söz konusu Yorumla ilişkin Tebliğin yürürlükten kaldırılarak Yorumun Kurul Kararı olarak yeniden yayımlanmasına karar verilmiştir.

TFRS Yorum 20

Açık İşletme Madeninin Üretim Aşamasındaki Dekapaj Maliyetleri

İlgili düzenlemeler

- *Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve*¹
- TMS 1 *Finansal Tabloların Sunuluşu*
- TMS 2 *Stoklar*
- TMS 16 *Maddi Duran Varlıklar*
- TMS 38 *Maddi Olmayan Duran Varlıklar*

Ön bilgi

- 1 Açık işletme madenciligi çalışmalarında, mineral cevher yatağına ulaşabilmek için madenin atık maddelerinin ("örtü tabakası"nın) kaldırılması gerekebilir. Bu atık kaldırma işlemi "dekapaj" olarak bilinmektedir.
- 2 Madenin geliştirilmesi aşamasında (üretim geçilmeden önce), dekapaj maliyetleri genellikle madenin kuruluş, geliştirme ve inşasının amortismanına tabi maliyetinin bir parçası olarak aktifleştirilir. Aktifleştirilen bu maliyetler, üretime geçildikten sonra genellikle üretim birimi yöntemi kullanılarak sistematik bir biçimde amortismanına tabi tutulur veya itfa edilir.
- 3 Maden işletmesi, örtü tabakasını kaldırmaya ve dekapaj maliyetlerine katlanmaya madenin üretim aşaması boyunca devam edebilir.
- 4 Üretim aşamasındaki dekapaj sırasında kaldırılan madde % 100 atık olmayabilir. Söz konusu madde genellikle cevherin ve atığın bir karışımı olmaktadır. Cevher-atık oranı, ekonomik olmayan düşük seviyeler ile kârli olan yüksek seviyeler arasında farklı oranlarda olabilir. Cevher-atık oranı düşük olan maddenin kaldırılmasıyla mamul üretiminde kullanılabilen bazı maddeler elde edilebilir. Ayrıca, bu tabakanın kaldırılması alt tabakalardaki cevher oranı daha yüksek olan maddeye ulaşmasına imkân sağlayabilir. Bu nedenle, dekapaj çalışması neticesinde iki tür fayda ortaya çıkabilir: mamul üretiminde kullanılabilir

¹ 2011 yılında yayımlanan ve Yorum geliştirilirken yürürlükte olan *Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve*'dir.

nitelikteki cevher elde edilmesi ve gelecek dönemlerde çıkarılacak daha fazla miktarda maddeye erişimin kolaylaşması.

- 5 Bu Yorum, dekapaj çalışmaları sonucunda ortaya çıkan bu iki faydanın muhasebeleştirme usul ve zamanı ile ilk ve sonraki ölçümünü düzenler.

Kapsam

- 6 Bu Yorum, açık işletme madencilik çalışmaları madenin üretim aşaması boyunca kullanılan atık kaldırma maliyetlerine ("üretim dekapaj maliyetleri"ne) uygulanır.

Konular

- 7 Bu Yorum aşağıdaki konuları ele almaktadır:
- Üretim dekapaj maliyetlerinin varlık olarak muhasebeleştirilmesi,
 - Dekapaj çalışması varlığının ilk ölçümü ve
 - Dekapaj çalışması varlığının sonraki ölçümü.

Görüş birliği

Üretim dekapaj maliyetlerinin varlık olarak muhasebeleştirilmesi

- 8 Dekapaj çalışmalarında oluşan faydanın üretilen mamul şeklinde gerçekleşen kısmına karşılık gelen dekapaj çalışmalarına ilişkin maliyetler TMS 2 "Stoklar" Standardına göre muhasebeleştirilir. 9 uncu paragrafta yer alan kriterlerin karşılanması durumunda, faydanın cevhere erişimin kolaylaşması şeklinde gerçekleşen kısmına karşılık gelen maliyetler ise duran varlık olarak muhasebeleştirilir. Bahse konu duran varlık bu Yorumda "dekapaj çalışması varlığı" olarak adlandırılmaktadır.
- 9 "Dekapaj çalışması varlığı", yalnızca aşağıda yer alan kriterlerin tamamının karşılanması durumunda muhasebeleştirilir:
- İşletmenin dekapaj çalışmasına ilişkin gelecekteki ekonomik faydayı (cevher yatağına erişimin kolaylaşması) elde etmesinin muhtemel olması,
 - İşletmenin cevher yatağının erişimi kolaylaşan kısmını tanımlayabilmesi ve
 - Bu kısım ile ilgili dekapaj çalışması maliyetlerinin güvenilir olarak ölçülebilmesi.
- 10 Dekapaj çalışması varlığı, mevcut bir varlığa eklenmek ya da mevcut bir varlığın değeri artırılmak suretiyle muhasebeleştirilir. Başka bir ifadeyle, dekapaj çalışması varlığı mevcut bir varlığın parçası olarak muhasebeleştirilecektir.
- 11 Dekapaj çalışması varlığı, mevcut varlıkla aynı şekilde maddi duran varlık veya maddi olmayan duran varlık olarak sınıflandırılır. Başka bir ifadeyle, dekapaj çalışması varlığının maddi duran varlık olarak mı yoksa maddi olmayan duran varlık olarak mı sınıflandırılacağı mevcut varlığın niteliğine göre belirlenecektir.

Dekapaj çalışması varlığının ilk ölçümü

- 12 İşletme dekapaj çalışması varlığını başlangıçta maliyeti üzerinden ölçer. Söz konusu maliyet, cevherin tanımlanan kısmına erişimi kolaylaştıran dekapaj çalışması yapılırken direkt kullanılan maliyetler ile dekapaj çalışması ile doğrudan ilişkilendirilebilir genel üretim giderlerinin dağıtımından isabet eden payın toplamıdır. Bazı arazi faaliyetler üretim dekapaj çalışması ile eş zamanlı olarak gerçekleştirilebilir birlikte bu faaliyetler üretim dekapaj çalışmasının planlandığı gibi sürdürülmesi için gerekli değildir. Bu türden arazi faaliyetlere ilişkin giderler dekapaj çalışması varlığının maliyetine dahil edilmez.
- 13 Dekapaj çalışması varlığına ve üretilen mamullere ilişkin maliyetler ayrı olarak tanımlanmadığında, üretim dekapaj maliyetleri, üretilen mamuller ile dekapaj çalışması varlığı arasında geçerli üretim ölçütüne dayanan bir dağıtım anahtarı kullanılarak dağıtılır. Söz konusu üretim ölçütü cevher yatağının tanımlanan kısmı için hesaplanır ve gelecekteki faydanın oluşturulmasında ne ölçüde ek faaliyetin yapılmasının belirlenmesine yönelik bir gösterge olarak kullanılır. Bu tür ölçütlere ilişkin örneklerden bazıları şunlardır:
- Üretilmesi öngörülen stoğun beklenen maliyeti ile üretilen mamul maliyetinin karşılaştırılması,

- (b) Belirli bir cevher üretim hacmi için, çıkarılması beklenen atığın öngörülen hacmiyle çıkarılan atığın hacminin karşılaştırılması ve
- (c) Üretilen belirli bir cevher miktarı için, çıkarılması beklenen cevherin öngörülen maden içeriği ile çıkarılan cevherdeki maden içeriğinin karşılaştırılması.

Dekapaj çalışması varlığının sonraki ölçümü

- 14 Dekapaj çalışması varlığı, ilk muhasebeleştirilmeden sonra, parçası olduğu mevcut varlıkla aynı şekilde, maliyetinden ya da yeniden değerlendirilmiş tutarından itfa veya amortisman tutarının ve değer düşüklüğü zararlarının çıkarılması sonucunda bulunan tutar üzerinden izlenir.
- 15 Dekapaj çalışması varlığı, dekapaj çalışması sonucu erişimi kolaylaşan cevher yatağının tanımlanan kısmının beklenen faydalı ömrü boyunca sistematik olarak amortismanına tabi tutulur veya itfa edilir. Başka bir yöntemin kullanılması daha uygun olmadıkça üretim miktarı yöntemi kullanılır.
- 16 Dekapaj çalışması varlığının itfasında veya amortismanında dikkate alınan cevher yatağının tanımlanan kısmının beklenen faydalı ömrü, madenin kendisi ve ilgili maden varlıklarının itfasında veya amortismanında dikkate alınan beklenen faydalı ömürden farklı olacaktır. Buna ilişkin istisna, dekapaj çalışmasının kalan cevher yatağının tamamına erişimi kolaylaştırması durumuyla sınırlıdır. Örneğin, madenin faydalı ömrünün sonuna doğru, tanımlanan kısım cevher yatağının çıkarılacak son kısmı olduğunda bu durum ortaya çıkabilir.

Ek A

Yürürlük tarihi ve geçiş hükümleri

Bu ek, bu Yorum'un ayrılmaz bir parçası olup, bağlayıcılığı bu Yorum'un diğer kısımlarıyla aynı düzeydedir.

- A1 Bu Yorum, 1 Ocak 2013 tarihinde veya sonrasında başlayan yıllık hesap dönemlerinde uygulanır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Erken uygulanması halinde bu durum dipnotlarda açıklanmalıdır.
- A2 Bu Yorum sunulan en erken dönemin başında veya sonrasında katılan üretim dekapaj maliyetlerine uygulanır.
- A3 Sunulan en erken dönemin başı itibarıyla üretim aşaması boyunca gerçekleştirilen dekapaj çalışmalarından kaynaklanan önceden muhasebeleştirilen varlık bakiyesi (önceden gelen dekapaj varlığı), önceden gelen dekapaj varlığının ilişkilendirilebildiği cevher yatağının tanımlanabilir kısmından kalan kadarıyla, dekapaj çalışmasının ilgili olduğu mevcut varlığın bir parçası olarak yeniden sınıflandırılır. Bu tür bakiyeler, önceden gelen varlık bakiyesi ile ilişkili cevher yatağının tanımlanan kısmının kalan beklenen faydalı ömrü boyunca itfa edilir veya amortismanına tabi tutulur.
- A4 Önceden gelen dekapaj varlık bakiyesi ile ilişkili cevher yatağının tanımlanabilir bir kısmının bulunmaması durumunda, söz konusu bakiye sunulan en erken dönemin başında dağıtılmamış kârların açılış bakiyesine yansıtılır.

KURUL KARARI

Karar No: 75935942-050.01.04 – [01/11]

Toplantı Tarihi: 23.01.2020

Kararın Konusu: TFRS Yorum 19 *Finansal Borçların Özkaynağa Dayalı Finansal Araçlarla Ödenmesi*'nin Yayınlanması

660 sayılı KHK'nın 9'uncu maddesi uyarınca Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarıyla (IFRS) tam uyumu sağlamak üzere Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu tarafından "*Amendments to References to the Conceptual Framework in IFRS Standards*" başlığıyla yayımlanan *TFRS'lerde Kavramsal Çerçeve'ye Yapılan Atıflara İlişkin Değişiklikler* kapsamında yapılan değişikliklerin TFRS Yorum 19 *Finansal Borçların Özkaynağa Dayalı Finansal Araçlarla Ödenmesi*'ne eklenmesine ve söz konusu Yorumla ilişkin Tebliğin yürürlükten kaldırılarak Yorumun Kurul Kararı olarak yeniden yayımlanmasına karar verilmiştir.

TFRS Yorum 19
Finansal Borçların Özkaynağa Dayalı Finansal Araçlarla Ödenmesi

İlgili Düzenlemeler

- *Finansal Tabloların Hazırlanma ve Sunulma Esaslarına İlişkin Kavramsal Çerçeve*¹
- TFRS 2 *Hisse Bazlı Ödemeler*
- TFRS 3 *İşletme Birleşmeleri*
- TFRS 9 *Finansal Araçlar*
- TFRS 13 *Gerçeğe Uygun Değer Ölçümü*
- TMS 1 *Finansal Tabloların Sunuluşu*
- TMS 8 *Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerindeki Değişiklikler ve Hatalar*
- TMS 32 *Finansal Araçlar: Sunum*

Ön bilgi

- 1 Borçlu ve alacaklıların bir finansal borcun koşullarını yeniden belirledikleri ve sonucunda ilgili borcun kısmen veya tamamen, borçlunun alacaklıya ihraç edeceği özkaynağa dayalı finansal araçlarla ödenmesine (sona erdirilmesine) karar verdikleri durumlar olabilir. Bu işlemler bazen "borcun özkaynakla takası" olarak adlandırılmaktadır. Bu tür işlemlerin nasıl muhasebeleştirilmesi gerektiği konusunun açıklanması yönünde talepler mevcuttur.

¹ 2005 yılında yayımlanan ve Yorum geliştirilirken yürürlükte olan *Finansal Tabloların Hazırlanma ve Sunulma Esaslarına İlişkin Kavramsal Çerçeve*'dir.

Kapsam

- 2 Bu Yorum, finansal borç koşullarının yeniden görüşüldüğü ve yapılan görüşme çerçevesinde finansal borcun tamamının ya da bir kısmının ödenmesi amacıyla borçlu işletmenin alacaklı tarafa özkaynağa dayalı finansal araç ihraç ettiği durumlarda, özkaynağa dayalı finansal araç ihraç eden (borçlu) işletme tarafından yapılması gereken muhasebe işlemlerini düzenlemektedir. Alacaklı tarafından yapılması gereken muhasebe işlemleri bu Yorum kapsamında değildir.
- 3 Bu Yorum aşağıdaki işlemler için geçerlilik taşımaz:
- Alacaklının aynı zamanda borçlu işletmenin doğrudan veya dolaylı hissedarı konumunda olduğu ve bu sıfatıyla hareket ettiği işlemler.
 - Alacaklının ve borçlu işletmenin işlem öncesinde ve sonrasında aynı taraf veya taraflarca kontrol edildiği durumlarda gerçekleşen ve özünde, borçlu işletme tarafından yapılan bir özkaynak dağıtımının ya da borçlu işletmeye yapılan bir özkaynak katkısının bulunduğu işlemler.
 - Finansal borcun özkaynak hisseleri ihracı yoluyla ödenmesi işleminin finansal borcun önceki (orijinal) koşulları uyarınca yapıldığı işlemler.

Konular

- 4 Bu Yorum aşağıdaki konuları ele almaktadır:
- Finansal yükümlülüğün tamamının ya da bir kısmının ödenmesi amacıyla ihraç edilen özkaynak araçları, TFRS 9'un 3.3.3 paragrafı uyarınca "ödenen tutar" mıdır?
 - Finansal borcun ödenmesi amacıyla ihraç edilen özkaynağa dayalı finansal araçların ilk ölçümü nasıl yapılmalıdır?
 - Ödenen finansal borcun defter değeri ile ihraç edilen özkaynağa dayalı finansal araçların ilk ölçümlerinde tespit edilen tutar arasındaki fark nasıl muhasebeleştirilmelidir?

Görüş birliği

- 5 Finansal yükümlülüğün tamamının ya da bir kısmının ödenmesi amacıyla gerçekleştirilen özkaynak aracı ihracı, TFRS 9'un 3.3.3 paragrafı uyarınca ödenen tutardır. İşletme bir finansal yükümlülüğü (ya da finansal yükümlülüğün bir kısmını) sadece TFRS 9'un 3.3.1 paragrafında belirtildiği üzere finansal yükümlülük ortadan kalktığında finansal durum tablosundan çıkarabilir.
- 6 Finansal borcun tamamının ya da bir kısmının ödenmesi amacıyla ihraç edilen özkaynağa dayalı finansal araçların ilk kez muhasebeleştirilmeleri durumunda, güvenilir bir şekilde tespit edilebildiği sürece gerçeğe uygun değerlerinden ölçülmeleri gerekir.
- 7 İhraç edilen özkaynak araçlarının gerçeğe uygun değerinin güvenilir bir şekilde ölçülmemesi durumunda, özkaynak araçları, ortadan kalkan finansal yükümlülüğün gerçeğe uygun değerini yansıtmayacak şekilde ölçülür. Ortadan kalkan, talep halinde ödenmesi gereken finansal yükümlülüğün (vadesiz mevduat gibi), gerçeğe uygun değerinin ölçümünde TFRS 13'ün 47'nci paragrafı uygulanmaz.
- 8 Finansal borcun sadece bir kısmının ödendiği durumlarda, ödenen tutarın bir bölümünün geriye kalan borcun koşullarına yönelik bir değişiklikle ilgili olup olmadığı değerlendirilir. Ödenen tutarın bir bölümünün borcun kalan kısmının koşullarında yapılan bir değişikliğe ilişkin olduğu durumlarda, ödenen tutar, borcun kalan kısmı ve ödenen kısmı arasında dağıtılır. Söz konusu dağıtım yapılrken işlemle ilgili tüm durum ve koşullar göz önünde bulundurulur.
- 9 Ortadan kalkan finansal yükümlülüğün (ya da finansal yükümlülüğün bir kısmının) defter değeri ile ödenen bedel arasındaki fark, TFRS 9'un 3.3.3 paragrafı uyarınca kâr veya zararda finansal tablolara alınır. İhraç edilen özkaynak araçlarının ilk defa finansal tablolara alınması ve ölçümü, finansal yükümlülüğün (ya da finansal yükümlülüğün bir kısmının) ortadan kalktığı tarihte gerçekleştirilir.
- 10 Finansal yükümlülüğün sadece bir kısmının ortadan kalktığı durumda, bedel, 8'inci paragraf uyarınca dağıtılır. Yükümlülüğün kalan kısmına yapılan dağıtımın tutarı, kalan yükümlülüğe ilişkin şartların önemli ölçüde değiştirilip değiştirilmediğine yönelik değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Kalan yükümlülüğün şartlarında önemli düzeyde değişiklik yapıldığının belirlenmesi durumunda, söz konusu değişiklik, TFRS 9'un 3.3.2 paragrafı uyarınca başlangıçtaki yükümlülüğün ortadan kalkması ve yeni bir yükümlülüğün finansal tablolara alınması olarak değerlendirilir.

- 11 Paragraf 9 ve 10 uyarınca muhasebeleştirilen kazanç veya kayıplar, ayrı bir kalem olarak kâr veya zararda ya da dipnotlarda açıklanır.

Yürürlük tarihi ve geçiş

- 12 “-”
- 13 Muhasebe politikalarında meydana gelen bir değişikliğin, TMS 8 uyarınca, karşılaştırılabilir en erken dönemin başından itibaren uygulanması gerekir.
- 14 [Silinmiştir]
- 15 TFRS 13, 7 nci Paragrafı değiştirmiştir. Söz konusu değişiklik TFRS 13 uygulandığında uygulanır.
- 16 [Silinmiştir]
- 17 TFRS 9 (2017 Sürümü), 4, 5, 7, 9 ve 10’uncu paragrafları değiştirmiş, 14 ve 16’ncı paragrafları silmiştir. TFRS 9 uygulandığında söz konusu değişiklikler de uygulanır.

KURUL KARARI

Karar No: 75935942-050.01.04 -- [01/12]

Toplantı Tarihi: 23.01.2020

Kararın Konusu: TFRS 14 *Düzenlemeye Dayalı Erteleme Hesapları*'nın Yayınlanması

660 sayılı KHK'nın 9'uncu maddesi uyarınca Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarıyla (IFRS) tam uyumu sağlamak üzere Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu tarafından "*Amendments to References to the Conceptual Framework in IFRS Standards*" başlığıyla yayınlanan *TFRS'lerde Kavramsal Çerçeve'ye Yapılan Atıflara İlişkin Değişiklikler* kapsamında yapılan değişikliklerin TFRS 14 *Düzenlemeye Dayalı Erteleme Hesapları*'na eklenmesine ve söz konusu Standarda ilişkin Tebliğin yürürlükten kaldırılarak Standardın Kurul Kararı olarak yeniden yayınlanmasına karar verilmiştir.

Türkiye Finansal Raporlama Standardı 14
Düzenlemeye Dayalı Erteleme Hesapları

Amaç

- 1 Bu Standardın amacı, bir işletmenin, tabi olduğu *tarife düzenlemesine göre* belirlenen bir fiyattan veya tarifeden müşterilere mal veya hizmet sunduğunda ortaya çıkan *düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerine ilişkin finansal raporlama hükümlerini* belirlemektir.
- 2 Bu amacın karşılanması için Standart aşağıdakileri zorunlu kılar:
 - (a) Düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerine yönelik önceki genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine (*önceki GKGMİ*) göre uygulanmış olan muhasebe politikalarında (daha çok bu hesapların sunumuyla ilgili olan muhasebe politikalarında) sınırlı değişiklikler yapılmasını ve
 - (b) Aşağıdaki açıklamaların yapılmasını:
 - (i) İşletmenin finansal tablolarına aldığı tarife düzenlemesinden kaynaklanan tutarları tanımlayan ve izah eden bilgileri ve
 - (ii) Finansal tablolara alınan düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinden kaynaklanan gelecekteki nakit akışlarının tutarının, zamanlamasının ve belirsizliğinin anlaşılmasında finansal tablo kullanıcılarına yardımcı olan bilgileri.
- 3 Bu Standart kapsamında yer alan işletmeler TFRS'yi uyguladığında, bu işletmelerin 2 nci paragrafta belirtilen sınırlı değişiklikleri yapmaları kaydıyla düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerini önceki GKGMİ'ye göre finansal tablolarına yansıtmaya devam etmesine bu Standart çerçevesinde izin verilir.
- 4 Ayrıca, bu Standart diğer Standartlarda yer alan hükümlere yönelik bazı istisna veya muafiyetler getirmektedir. Düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerine ilişkin belirlenen tüm hükümler ile bu hesap bakiyeleriyle ilgili diğer Standartlarda yer alan hükümlere yönelik istisna veya muafiyetlere, ilgili diğer Standartlar yerine bu Standartta yer verilmiştir.

Kapsam

- 5 Bir işletmenin, bu Standardın hükümlerini *TFRS'lerin ilk kez uygulandığı finansal tablolarında* uygulamasına sadece ve sadece aşağıdakileri sağlaması durumunda izin verilmektedir:
 - (a) *Tarife düzenlemesine tabi faaliyetler yürütmesi ve*

(b) Önceki GKGMİ'ye göre finansal tablolarına düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyesi olarak nitelendirilen tutarları yansıtmış olması.

- 6 Bir işletme ancak ve ancak, TFRS'leri ilk kez uyguladığı finansal tablolarında bu Standartın hükümlerini uygulamayı tercih ederek düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerini finansal tablolarına yansıtmışsa bu Standartın hükümlerini, sonraki dönemlere ait finansal tablolarında uygulamak zorundadır.
- 7 Bu Standart, tarife düzenlemesine tabi faaliyetler yürüten işletmeler tarafından esas alınacak diğer muhasebe uygulamalarını ele almamaktadır. Diğer Standartlar uyarınca varlık veya yükümlülük olarak finansal tablolara yansıtılması zorunlu tutulan veya yansıtılmasına izin verilen tutarlar, bu Standart hükümleri uygulanmak suretiyle düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyeleri olarak sınıflandırılan tutarlara dâhil edilmez.
- 8 Bu Standartın kapsamında olan ve bu Standartı uygulamayı seçen bir işletme, tarife düzenlemesine tabi faaliyetlerinden kaynaklanan tüm düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerine bu Standartın tüm hükümlerini uygular.

Finansal tablolara alma, ölçüm, değer düşüklüğü ve finansal tablo dışı bırakma

TMS 8 Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar'ın 11 inci Paragrafından Geçici Muafiyet

- 9 Tarife düzenlemesine tabi faaliyetleri bulunan, bu Standartın kapsamında olan ve bu Standartı uygulamayı tercih eden bir işletme, düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinin finansal tablolara alınmasına, ölçümüne, değer düşüklüğüne ve finansal tablo dışı bırakılmasına ilişkin muhasebe politikalarını geliştirirken TMS 8'in 10 ve 12 nci paragraflarını uygular.
- 10 TMS 8'in 11-12 nci paragrafları, ilgili hiçbir Standartın özel olarak bir kaleme uygulanamaması durumunda, bu kaleme yönelik bir muhasebe politikası geliştirilirken yönetimin dikkate alması gereken veya dikkate alınması izin verilen hüküm ve uygulamalar için kaynakları belirler. Bu Standart, düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinin finansal tablolara alınmasına, ölçümüne, değer düşüklüğüne ve finansal tablo dışı bırakılmasına ilişkin muhasebe politikalarına TMS 8'in 11 inci paragrafının uygulanmasından işletmeleri muaf tutmaktadır. Sonuç olarak, düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerini önceki GKGMİ'ye göre aynı kalemler olarak ya da diğer varlıkların ve yükümlülüklerin defter değerinin bir parçası olarak finansal tablolarına alan işletmelerin, bu Standartın 18 - 19 uncu paragraflarında zorunlu kılınan sunum değişikliklerini yapmaları kaydıyla, TMS 8'in 11 inci paragrafına yönelik muafiyetten yararlanarak söz konusu bakiyeleri bu Standart uyarınca finansal tablolarına yansıtmaya devam etmesine izin verilmektedir.

Mevcut muhasebe politikalarının uygulanmasına devam edilmesi

- 11 Bu Standartın ilk uygulamasında, işletme düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinin finansal tablolara alınmasına, ölçümüne, değer düşüklüğüne ve finansal tablo dışı bırakılmasına ilişkin önceki GKGMİ uyarınca belirlediği muhasebe politikalarını, 13-15 inci paragraflarda izin verilen değişiklikler dışında, uygulamaya devam eder. Ancak söz konusu tutarların sunumunun, bu Standartın sunum hükümleriyle uyumlu olması zorunludur. Bu durum önceki GKGMİ uyarınca belirlenen sunum politikalarında değişiklik yapılmasını gerektirebilir (bakınız: 18-19 uncu paragraflar).
- 12 İşletme 11 inci paragrafta göre oluşturduğu politikalarını, 13-15 inci paragraflarda izin verilen değişiklikler dışında, sonraki dönemlerde tutarlı bir şekilde uygular.

Muhasebe politikalarındaki değişiklikler

- 13 İşletme, düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerini finansal tablolarına yansıtmaya başlamak amacıyla muhasebe politikalarını değiştiremez. İşletme, düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinin finansal tablolara alınmasına, ölçümüne, değer düşüklüğüne ve finansal tablo dışı bırakılmasına ilişkin muhasebe politikalarını yalnızca, söz konusu değişikliğin finansal tabloları, güvenilirliklerini¹ azaltmaksızın, kullanıcıların ekonomik karar verme ihtiyaçları açısından daha

1 2011 yılında yayımlanan *Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve (Çerçeve)*, *Finansal Tabloların Hazırlanma ve Sunulma Esaslarına İlişkin Kavramsal Çerçeve'yi (Kavramsal Çerçeve)* yürürlükten kaldırmıştır. 2011 yılında yayımlanan Kavramsal Çerçeve'de ve aynı zamanda Kavramsal Çerçeve'nin 2018 yılında yayımlanan revize edilmiş sürümünde kullanılan "gerçeğe uygun sunum" kavramı, Çerçeve'de yer alan "güvenilirlik" kavramının temel özelliklerini kapsamaktadır. Bu Standartın 13'üncü paragrafı, "güvenilir" terimini kullanmaya devam eden TMS 8'i esas alır.

uygun ve ilgili hale getirmesi veya söz konusu ihtiyaçlar açısından uygunluk ve ilgililiklerini azaltmaksızın, daha güvenilir hale getirmesi durumunda değiştirebilir.

- 14 Bu Standart, muhasebe politikasındaki değişikliklere TMS 8'in 10 veya 14-15 inci paragraflarının uygulanmasından işletmeleri muaf tutmaz. İşletmenin düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerine ilişkin muhasebe politikalarındaki değişikliği gerçekleştirmesi için, değişikliğin finansal tablolarını TMS 8'in 10 uncu paragrafındaki kriterleri sağlamaya yaklaştırdığını göstermesi gerekir. Ancak, düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinin finansal tablolara alınması, ölçümü, değer düşüklüğü ve finansal tablo dışı bırakılması açısından bu değişikliğin söz konusu kriterlerle tam uyum sağlaması gerekmez.
- 15 13-14 üncü paragraflar hem bu Standardın ilk uygulamasında hem de sonraki raporlama dönemlerinde yapılan değişikliklere uygulanır.

Bu Standardın diğer Standartlarla ilişkisi

- 16 **Bu Standardın diğer Standartlarla olan etkileşimiyle ilişkili olan her türlü hususi istisna, muafiyet veya ilave hükme bu Standartta yer verilmiştir (bakınız: B7-B28 paragrafları). Bu tür herhangi bir istisna, muafiyet veya ilave hükmün bulunmaması durumunda diğer Standartlar, TFRS'lere göre finansal tablolara yansıtılan varlık, yükümlülük, gelir ve giderlere nasıl uygulanıyorsa, düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerine de öyle uygulanır.**
- 17 Bazı durumlarda, 11-12 nci paragraflar uyarınca oluşturulan muhasebe politikalarına göre ölçülen düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyesinin finansal tablolarda uygun bir şekilde gösterilmesi amacıyla diğer bir Standardın bu hesap bakiyesine uygulanması gerekebilir. Örneğin, işletme yurtdışında, işlemlerin ve düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinin raporlayan işletmenin fonksiyonel para biriminden farklı bir para birimi üzerinden gerçekleştirildiği, tarife düzenlemesine tabi faaliyetler yürütmüş olabilir. Düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyeleri ve bu bakiyelerdeki değişimler, TMS 21 *Kur Değişiminin Etkileri* uygulanarak çevrilir.

Sunum

Sunumdaki değişiklikler

- 18 Bu Standart, 11-12 nci paragraflar uyarınca finansal tablolara alınan düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyeleri için 20-26 ncı paragraflarda ana hatlarıyla belirlenen sunum hükümlerine yer vermektedir. Bu Standart uygulandığında, düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyeleri, diğer Standartlara göre finansal tablolara alınan varlık ve yükümlülüklerle ilave olarak finansal durum tablosuna yansıtılır. Bu sunum hükümleri, düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinin finansal tablolara alınmasının etkilerini, diğer Standartların finansal raporlama hükümlerinden ayırır.
- 19 Bu Standardı uygulayan bir işletme, TMS 1 *Finansal Tabloların Sunuluşu*'na göre finansal durum tablosunda ve kâr veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosunda (veya tablolarında) sunulması gereken kalemlere ilave olarak, 20-26 ncı paragraflara uygun olarak tüm düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerini ve bu bakiyelerdeki değişimleri sunar.

Düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinin sınıflandırılması

- 20 İşletme, aşağıda yer alan bakiyeleri finansal durum tablosunda ayrı kalemler olarak sunar:
- (a) Tüm düzenlemeye dayalı erteleme hesabı borç bakiyeleri toplamı ve
- (b) Tüm düzenlemeye dayalı erteleme hesabı alacak bakiyeleri toplamı.
- 21 İşletmenin dönen ve duran varlıkları ile kısa ve uzun vadeli yükümlülüklerini finansal durum tablosunda ayrı sınıflar halinde sunması durumunda, işletme düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinin toplamını kısa vadeli veya uzun vadeli olarak sınıflandırmaz. Bunun yerine, 20 nci paragrafa göre ayrı bir şekilde sunulması gereken kalemler, düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinin sunumundan önce çekilmiş ara toplamlar kullanılmak suretiyle diğer Standartlara göre sunulan varlık ve yükümlülüklerden ayrıştırılır.

Düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerindeki değişimlerin sınıflandırılması

- 22 İşletme, diğer kapsamlı gelire yansıtılan kalemlerle ilgili tüm düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinde raporlama döneminde meydana gelen net değişimi, kâr veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosunun diğer kapsamlı gelir bölümünde sunar. Söz konusu net değişimler için, diğer Standartlara göre;
- (a) Sonradan kâr veya zararda yeniden sınıflandırılmayacaklar ve
- (b) Belirli koşullar karşılandığında sonradan kâr veya zararda yeniden sınıflandırılacaklar, ayrılmıyla ayrı finansal tablo kalemleri kullanılır.
- 23 İşletme kâr veya zarara yansıtılmayan değişimler dışında (edinilen tutarlar gibi) tüm düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinde raporlama döneminde meydana gelen net değişimin kalan kısmını kâr veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosunun kâr veya zarar bölümünde ya da ayrı kâr veya zarar tablosunda ayrı bir kalem olarak sunar. Söz konusu ayrı sunulan kalem, düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerindeki net değişimlerden önce çekilmiş ara toplamlar kullanılmak suretiyle diğer Standartlara göre sunulan gelir ve giderlerden ayrıştırılır.
- 24 Düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerini finansal tablolarına almasının sonucu olarak bu tablolara ertelenmiş vergi varlığı ya da ertelenmiş vergi yükümlülüğü yansıtması durumunda işletme, ortaya çıkan ertelenmiş vergi varlığını (yükümlülüğünü) ve ertelenmiş vergi varlığında (yükümlülüğünde) meydana gelen değişimleri, TMS 12 *Gelir Vergileri*'ne göre ertelenmiş vergi varlıklarının (yükümlülüklerinin) ve vergi giderinin (gelirinin) bulunduğu toplam tutar içinde değil, ilgili düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyeleriyle ve bu bakiyelerde meydana gelen değişimlerle birlikte sunar (bakınız: B9-B12 paragrafları).
- 25 TFRS 5 *Satış Amaçlı Elden Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler*'e göre durdurulan bir faaliyet veya elden çıkarılacak bir varlık grubu sunması durumunda işletme, ilgili düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerini ve bu bakiyelerde meydana gelen net değişimleri, elden çıkarılacak varlık gruplarında veya durdurulan faaliyetler içinde değil, uygun olduğu ölçüde düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyeleriyle ve bu bakiyelerde meydana gelen değişimlerle birlikte sunar (bakınız: B19-B22 paragrafları).
- 26 TMS 33 *Hisse Başına Kazanç*'a göre hisse başına kazancını sunması durumunda işletme, düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinde meydana gelen değişimleri dâhil etmeden TMS 33'de öngörülen kazanç tutarlarını kullanarak hesapladığı ilave adi ve seyreltilmiş pay başına kazanç tutarlarını sunar (bakınız: B13-B14 paragrafları).

Açıklama

Amaç

- 27 Bu Standardı uygulamayı seçen bir işletme, finansal tablo kullanıcılarının aşağıdaki hususları değerlendirebilmesine imkân sağlayan bilgileri açıklar:
- (a) İşletmenin sunduğu mal veya hizmetler karşılığında müşterilerden talep edebildiği fiyatı (veya fiyatları) belirleyen tarife düzenlemesinin yapısını ve tarife düzenlemesiyle ilişkili riskleri ve
- (b) Bu tarife düzenlemesinin işletmenin finansal durumu, finansal performansı ve nakit akışları üzerindeki etkileri.
- 28 30-36 ncı paragraflarda yer alan açıklamalardan herhangi birinin, 27 nci paragraftaki amacın karşılanması açısından ihtiyaca uygun olmadığına değerlendirilmesi durumunda, finansal tablolarda bu açıklamalara yer verilmeyebilir. 30-36 ncı paragraflara göre yapılan açıklamaların 27 nci paragraftaki amacın karşılanması bakımından yetersiz olması durumunda, bu amacın karşılanması için gerekli olan ilave bilgiler açıklanır.
- 29 İşletme 27 nci paragraftaki açıklama amacını karşılamak için aşağıdaki hususların tamamını göz önünde bulundurur:
- (a) Açıklama hükümlerini yerine getirebilmek için gerekli olan ayrıntı düzeyi,
- (b) Çeşitli hükümlerin her birine ne kadar vurgu yapılacağı,
- (c) Ne kadar toplulaştırma veya ayrıştırma yapılacağı ve
- (d) Finansal tablo kullanıcılarının açıklanan sayısal bilgileri değerlendirebilmek için ilave bilgilere ihtiyaç duyup duymayacağı.

Tarife düzenlemesine bağlı olarak yürütülen faaliyetlere ilişkin açıklamalar

- 30 Finansal tablo kullanıcılarının, tarife düzenlemesine tabi faaliyetlerinin yapısını ve bu faaliyetlerle ilişkili riskleri değerlendirebilmesine yardımcı olması amacıyla işletme, tarife düzenlemesine tabi faaliyetlerinin her bir türü için aşağıdakileri açıklar:
- Tarife düzenlemesine tabi faaliyetin yapısı ve kapsamı ile tarife belirleme sürecinin yapısı hakkında özet bilgi,
 - Tarife düzenleyicisinin (ya da düzenleyicilerinin) kimliği. Tarife düzenleyicisinin ilişkili taraf olması (TMS 24 *İlişkili Taraf Açıklamaları*'nda tanımlandığı şekliyle) durumunda işletme, nasıl ilişkili olduğuna dair bilgileri de dâhil ederek, bu hususu açıklar.
 - Risk ve belirsizliklerin, düzenlemeye dayalı erteleme hesabı borç bakiyesinin her bir sınıfının (diğer bir ifadeyle her bir maliyet veya gelir türünün) gelecekte geri kazanılmasını veya düzenlemeye dayalı erteleme hesabı alacak bakiyesinin her bir sınıfının gelecekte iptal edilmesini, nasıl etkilediği. Bu tür risk ve belirsizliklere aşağıdaki örnekler verilebilir,
 - Talep riski (örneğin, tüketici davranışlarındaki değişiklikler, alternatif tedarik kaynaklarının mevcudiyeti veya rekabet düzeyi),
 - Düzenleme riski (örneğin, bir tarife belirleme başvurusunun teslimi ya da onaylanması veya işletmenin gelecekte beklenen düzenleyici eylemlere yönelik değerlendirmesi) ve
 - Diğer riskler (örneğin, kur ve diğer piyasa riskleri).
- 31 30 uncu paragraf uyarınca yapılması gereken açıklamalar, doğrudan dipnotlarda sunulur ya da finansal tablo kullanıcılarının finansal tablolarla aynı şartlarda ve aynı zamanda erişebildiği diğer bazı beyanlara (yönetim beyanı veya risk raporu gibi) çapraz referans verilerek, finansal tablolarla yer alır. Söz konusu açıklamaların finansal tablolarla doğrudan ya da çapraz referansla yer alması durumunda, finansal tablolar eksik olarak düzenlenmiştir.

Finansal tablolara alınan tutarlara ilişkin açıklamalar

- 32 İşletme, düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinin finansal tablolara alınma ve finansal tablo dışı bırakılma esasları ile bu bakiyelerin geri kazanılabilirliğinin nasıl değerlendirildiği ve değer düşüklüğü zararının nasıl ayrıldığı dâhil başlangıçtaki ve sonraki ölçümlerinin nasıl yapıldığını açıklar.
- 33 İşletme, tarife düzenlemesine tabi faaliyetlerinin her bir türü için ayrı ayrı olmak üzere düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyesinin her bir sınıfına ilişkin aşağıdaki bilgileri açıklar:
- Başka bir format daha uygun olmadığı sürece bir tabloda, dönem başındaki ve sonundaki defter değerinin mutabakatı. İşletme gerekli ayrıntı düzeyine karar verirken muhakemesini kullanır (bakınız: 28-29 uncu paragraflar). Ancak bu mutabakat açıklanırken, aşağıdaki unsurlara yer verilmesi genellikle ihtiyaca uygun bilgi sunulmasını sağlar:
 - Cari dönemde düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyesi olarak finansal durum tablosuna alınmış olan tutarlar.
 - Cari dönemde geri kazanılan (bazen itfa edilen şeklinde de ifade edilebilir) ya da iptal edilen bakiyelerle ilgili olarak kâr veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosuna (veya tablolarına) yansıtılan tutarlar ve
 - Ayrı olarak tanımlanan, düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerini etkileyen diğer tutarlar (örneğin; değer düşüklükleri, bir işletme birleşmesinde edinilen veya üstlenilen kalemler, elden çıkarılan kalemler, kurdaki veya iskonto oranlarındaki değişimlerin etkisi).
 - Her bir düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyesi sınıfına uygulanabilen ve paranın zaman değerini yansıtmak amacıyla kullanılan getiri oranı veya iskonto oranı (sıfır oran veya oran aralığı söz konusuysa bunlar da dâhil) ve
 - İşletmenin, düzenlemeye dayalı erteleme hesabı borç bakiyelerinin her bir sınıfının defter değerini geri kazanmayı (veya itfa etmeyi) beklediği veya düzenlemeye dayalı erteleme hesabı alacak bakiyesinin her bir sınıfını iptal etmeyi beklediği geri kalan dönemler.
- 34 Tarife düzenlemesinin, işletmenin gelir vergisi giderinin (gelirinin) tutarını ve zamanlamasını etkilemesi durumunda işletme, tarife düzenlemesinin finansal tablolara yansıtılan cari ve ertelenmiş vergi tutarları

üzerindeki etkisini açıklar. Ayrıca işletme vergilendirmeye ilgili düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerini ve bu bakiyelerin her birindeki ilgili değişimleri ayrı olarak açıklar.

- 35 İşletmenin TFRS 12 *Diğer İşletmelerdeki Paylara İlişkin Açıklamalar* uyarınca tarife düzenlemesine tabi faaliyetler yürüten bir bağlı ortaklığındaki, iştirakindeki veya iş ortaklığındaki payı için açıklamalar yapması ve bunlar için bu Standarda göre finansal tablolara düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyeleri yansıtmış olması durumunda işletme, açıklama yapılan paylar nedeniyle düzenlemeye dayalı erteleme hesabı borç ve alacak bakiyelerine dâhil edilen tutarları ve söz konusu bakiyelerde meydana gelen net değişimleri açıklar (bakınız: B25-B28 paragrafları).
- 36 Düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyesinin artık tamamen geri kazanılabilir veya iptal edilebilir olmadığı sonucuna ulaşması durumunda işletme, söz konusu bakiyenin geri kazanılabilir veya iptal edilebilir olmamasının nedenini ve düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyesinin ne tutarda azaltıldığını açıklar.

Ek A Tanımlanan terimler

Bu ek bu Standartın ayrılmaz bir parçasıdır.

TFRS'lerin ilk kez uygulandığı finansal tablolar	Türkiye Finansal Raporlama Standartları'nın (TFRS'lerin) ilk kez uygulandığı, TFRS'lerle uyumlu olduğunun üzerlerinde açık ve koşulsuz olarak belirtildiği ilk yıllık finansal tablolardır.
TFRS'leri ilk kez uygulayan işletme	TFRS'lerin ilk kez uygulandığı finansal tabloları sunan işletmedir.
TFRS'lere geçmeden önceki muhasebe ilkeleri	TFRS'leri ilk kez uygulayan işletmenin , TFRS'leri uygulamadan hemen önce uygulamakta olduğu muhasebe ilkeleridir.
Tarife düzenlemesine tabi faaliyetler	Bir işletmenin tarife düzenlemesine tabi olarak yürüttüğü faaliyetleridir.
Tarife düzenlemesi	Müşterilerden mal veya hizmet karşılığında talep edilebilecek fiyatların belirlenmesiyle ilgili ve tarife düzenleyicisinin gözetimine ve/veya onayına tabi çerçevedir.
Tarife düzenleyicisi	İşletmenin uygulamak zorunda olduğu tarifeyi veya tarife aralığını belirlemek üzere yasa veya diğer düzenlemelerle yetkilendirilmiş bir organdır. Yasa veya diğer düzenlemeler tarafından hem müşterilerin çıkarları doğrultusunda hem de işletmenin toplam finansal kapasitesini koruyacak şekilde tarife belirlenmesinin zorunlu tutulmuş olması şartıyla tarife düzenleyicisi , işletmenin ilişkili tarafı (yönetim kurulu dâhil) veya üçüncü taraf bir organ olabilir.
Düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyesi	Diğer Standartlara göre varlık veya yükümlülük olarak finansal tablolara alınamayan ancak tarife düzenleyicisi tarafından müşterilerden talep edilebilecek tarifenin (veya tarifelerin) belirlenmesinde dikkate alınması veya dikkate alınmasının beklenmesi nedeniyle ertelenmiş kabul edilen gider (veya gelir) bakiyesidir.

Ek B Uygulama Rehberi

Bu ek Standartın ayrılmaz bir parçasıdır.

Tarife düzenlemesine tabi faaliyetler

- B1** Bir işletmenin faaliyetlerinin tamamına önceden tarife düzenlemesi uygulanırken; şirket edinimleri, faaliyetlerdeki farklılaşmalar ve bazı düzenlemelerin yürürlükten kalkmasıyla birlikte, artık işletmenin sadece bazı faaliyetlerine tarife düzenlemesi uygulanıyor olabilir. Böyle bir durumda işletmenin hem tarife düzenlemesine tabi hem de tabi olmayan faaliyetleri bulunur. Bu Standart, işletmenin türüne veya faaliyet gösterdiği sektöre bakılmaksızın, sadece tarife düzenleyicisinin karar ve eylemleri yoluyla yasal veya düzenleyici sınırlamalara tabi, tarife düzenlemeli işletme faaliyetlerine uygulanır.
- B2** Bir işletme, kendi düzenlemelerine bağlı olarak yürüttüğü faaliyetlerine (diğer bir ifadeyle, tarife düzenleyicisinin gözetlediği ve/veya onayladığı bir fiyatlama çerçevesine bağlı olarak yürütülmeyen faaliyetlerine) bu Standartı uygulamaz. Bu husus, aşağıdaki durum geçerli olduğunda, işletmenin bu Standartı uygulamasına engel teşkil etmez:
- (a) İşletmenin yönetim kurulu veya ilişkili bir tarafı, belirlenmiş bir fiyatlandırma çerçevesi içinde, hem müşterilerin çıkarları doğrultusunda hem de işletmenin toplam finansal kapasitesini koruyacak şekilde tarifeler belirlemektedir ve
- (b) Söz konusu çerçeve, yasa ve/veya diğer düzenlemelerle yetkilendirilmiş olan bir organın gözetimine ve/veya onayına tabidir.

Mevcut muhasebe politikalarının uygulanmasına devam edilmesi

- B3** Bu Standart açısından düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyesi, diğer Standartlara göre varlık veya yükümlülük olarak finansal tablolara alınmayan ancak tarife düzenleyicisi tarafından müşterilerden talep edilebilecek tarihinin (veya tarifelerin) belirlenmesinde dikkate alınması veya dikkate alınmasının beklenmesi nedeniyle ertelenmiş kabul edilen gider (veya gelir) hesabı bakiyesidir. Bazı gider (gelir) kalemleri, örneğin bunlara ilişkin tutarların tarife düzenleyicisi tarafından kabul edilmesinin beklenmemesi veya tarife düzenlemesi kapsamında olmaması nedeniyle, düzenlenen tarife (tarifeler) dışında olabilirler. Dolayısıyla bu tür bir kalem, başka bir Standart bu kalemin bir varlığın veya yükümlülüğün defter değerine dâhil edilmesini zorunlu kılmadıkça veya buna izin vermedikçe, gerçekleştiğinde gelir veya gider olarak finansal tablolara yansıtılır.
- B4** Bazı durumlarda diğer Standartlar, önceki GKGMİ'de yer alan muhasebe politikalarına göre ayrı olarak veya maddi duran varlıklar gibi diğer kalemlere dâhil edilerek finansal tablolara alınabilen düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinin finansal durum tablosuna alınmasını açık bir şekilde yasaklar. Ancak bu Standartın 11 inci paragrafına göre, TFRS'lerin ilk kez uygulandığı finansal tablolarında bu Standartı uygulamayı seçen bir işletme, düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinin finansal tablolara alınmasına, ölçümüne, değer düşüklüğüne ve finansal tablo dışı bırakılmasına ilişkin önceki GKGMİ uyarınca belirlediği muhasebe politikalarını uygulamaya devam etmek için TMS 8'in 11 inci paragrafına yönelik muafiyeti uygular. Bu muhasebe politikaları örneğin aşağıdaki uygulamaları içerebilir:
- (a) İşletmenin kabul edilebilir maliyetlerini (diğer bir ifadeyle düzenlenen tarifelerle (veya tarifelerle) geri kazanımın amaçlandığı maliyetlerini) geri kazanmak için tarife düzenleyicisinin fiili veya beklenen eylemlerinin sonucu olarak gelecek dönemlerdeki tarifeleri artırma hakkının bulunması durumunda, bir düzenlemeye dayalı erteleme hesabı borç bakiyesinin finansal tablolara alınması.
- (b) Maddi ve maddi olmayan duran varlık kalemlerinin kullanım dışı bırakılması ya da elden çıkarılmasından kaynaklanan ve gelecekteki tarifeler yoluyla geri kazanımı veya iptal edilmesi beklenen kazanç veya kayıplara eşdeğer bir tutarın düzenlemeye dayalı erteleme hesabı borç veya alacak bakiyesi olarak finansal tablolara alınması.
- (c) İşletmenin kabul edilebilir maliyetlerinde olması gerekenin üzerinde gerçekleşen geri kazanımı (diğer bir ifadeyle, tarifeyi düzenleyen otorite tarafından belirlenen geri kazanılabilir tutarı aşan kısmı) iptal etmek için tarife düzenleyicisinin fiili veya beklenen eylemlerinin sonucu olarak gelecek dönemlerdeki tarifeleri düşürmesinin zorunlu olması durumunda, bir düzenlemeye dayalı erteleme hesabı alacak bakiyesinin finansal tablolara alınması.

- (d) Düzenlemeye dayalı ertelemeye hesap bakiyelerinin iskonto edilmeyerek ölçülmesi veya tarife düzenleyicisi tarafından belirlenen faiz veya iskonto oranı kullanılmak suretiyle iskonto edilerek ölçülmesi.
- B5 Aşağıdakiler, tarife düzenleyicisinin tarife belirleme kararlarında dikkate alılabileceği ve bu nedenle işletmenin düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyeleri içinde finansal tablolara alılabileceği maliyet türlerine örnek olarak verilebilir:
- (i) Miktar veya satın alma fiyatındaki değişkenlikler,
 - (ii) Onaylanmış "yeşil enerji" girişimleri kapsamında katılan maliyetler (TMS 16 *Maddi Duran Varlıklar*'a göre maddi duran varlığın maliyetinin ilk parçası olarak aktifleştirilen tutarları aşan kısım),
 - (iii) Tarife düzenlemesi amaçları bakımından yatırım maliyeti olarak dikkate alınan (ancak TMS 16'ya göre bir maddi duran varlık kaleminin maliyetine dâhil edilmesine izin verilmeyen) doğrudan ilişkilendirilemeyen genel üretim giderleri,
 - (iv) Bir projenin iptal edilmesinden kaynaklanan maliyetler,
 - (v) Fırtına tahribatının yol açtığı maliyetler ve
 - (vi) Faiz kabul edilen tutarlar (borçlanmaların yanı sıra, inşa sırasında kullanılan fonlar için izin verilen ve işleme özkaynak üzerinden getiri sağlayan tutarlar da dâhil).
- B6 Düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyeleri genellikle, gelir veya gider kalemlerinin tarife düzenlemesi amaçları bakımından finansal tablolara alınması ile bu kalemlerin finansal raporlama amaçları bakımından finansal tablolara alınması arasındaki zamanlama farklılıklarını yansıtır. İşletmenin TFRS'lerin ilk uygulamasında ya da yeni veya revize edilmiş bir Standardın ilk uygulamasında bir muhasebe politikasını değiştirmesi durumunda, yeni veya revize edilmiş düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyeleri oluşturan yeni veya revize edilmiş zamanlama farklılıkları ortaya çıkabilir. İşletmelerin düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerini finansal tablolarına almak amacıyla muhasebe politikalarını değiştirmesini engelleyen 13 üncü paragrafta yer alan yasaklama, TFRS'ler tarafından zorunlu kılınan muhasebe politikalarındaki diğer değişiklikler nedeniyle ortaya çıkan yeni veya revize edilmiş düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinin finansal tablolara alınmasına engel teşkil etmez. Çünkü bu tür zamanlama farklılıklarına ilişkin düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinin finansal tablolara alınması, 11 inci paragrafta göre uygulanan finansal tablolara alınmayla ilgili mevcut muhasebe politikası ile uyumlu olacaktır ve yeni bir muhasebe politikasının uygulanmaya başlaması anlamına gelmeyecektir. Benzer şekilde 13 üncü paragraf, TFRS'ye geçiş tarihinden hemen önce mevcut olmayan zamanlama farklılıklarından kaynaklanan ancak 11 inci paragrafta göre oluşturulan muhasebe politikalarıyla tutarlı olan düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinin (fırtına tahribatının yol açtığı maliyetler gibi) finansal tablolara alınmasını yasaklamaz.

Diğer Standartların uygulanabilirliği

- B7 Bu standardın kapsamında olan ve bu Standardın hükümlerini uygulamayı seçen işletme, düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinin finansal tablolara alınmasına, ölçümüne, değeri düşüklüğüne ve finansal tablo dışı bırakılmasına ilişkin önceki GKGMİ uyarınca belirlediği muhasebe politikalarını uygulamaya devam eder. Ancak 16-17 nci paragraflarda, düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinin finansal tablolarda uygun bir şekilde gösterilmesi amacıyla bazı durumlarda diğer Standartların da bu hesap bakiyelerine uygulanmasını gerekli olabileceği belirtilmektedir. Aşağıdaki paragraflar, diğer Standartların bu Standardın hükümleriyle olan ilişkisini ana hatlarıyla göstermektedir. Özellikle, aşağıdaki paragraflar diğer Standartlara yönelik belirli istisna ve muafiyetler ile düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerine uygulanması beklenen ilave sunum ve açıklama hükümlerini açıklığa kavuşturmaktadır.

TMS 10 Raporlama Döneminden Sonraki Olaylar'ın uygulanması

- B8 İşletme, düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinin finansal tablolara alınmasında ve ölçümünde tahminlerden ve varsayımlardan yararlanmaya ihtiyaç duyabilir. Raporlama dönemi sonu ile finansal tabloların yayımı için onaylandığı tarih arasında gerçekleşen olaylar bakımından işletme, söz konusu olayların yansıtılması amacıyla ilgili tahmin ve varsayımların düzeltilmesinin gerekli olup olmadığını belirlemek için TMS 10'u uygular.

TMS 12 Gelir Vergileri'nin uygulanması

- B9 TMS 12 bazı sınırlı istisnalar dışında tüm geçici farklar için finansal tablolara ertelenmiş vergi yükümlülüğü ve ertelenmiş vergi varlığı (belirli şartlara bağlı olarak) yansıtılmasını zorunlu kılar. Tarife düzenlemesine

tabi işletme, finansal tablolara alınacak gelir vergisi tutarını belirlemek için tarife düzenlemesine tabi faaliyetleri dâhil tüm faaliyetlerine TMS 12'yi uygular.

- B10 Bazı tarife düzenleyici planlarda tarife düzenleyicisi, işletmenin gelir vergisi giderinin bir kısmını veya tamamını geri kazanabilmesi için gelecekteki tarifelerini artmasına izin verir veya bunu zorunlu kılar. Bu tür bir durum, işletmenin, 11-12 nci paragraflara göre oluşturulan muhasebe politikalarına uygun olarak, finansal durum tablosuna gelir vergisiyle ilgili bir düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyesi yansıtmasına sebep olabilir. Gelir vergisiyle ilgili düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyesinin finansal tablolara alınması da, finansal tablolara daha fazla ertelenmiş vergi tutarı yansıtılmasını gerektirecek ilave bir geçici fark oluşturabilir.
- B11 İşletme düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerini finansal tablolara alınmasının sonucu olarak finansal tablolarına ertelenmiş vergi varlığı ya da ertelenmiş vergi yükümlülüğü yansıttığında, TMS 12'nin sunum ve açıklama hükümlerine bağlı kalmaksızın söz konusu ertelenmiş vergi tutarını toplam ertelenmiş vergi varlığı (yükümlülüğü) bakiyesine dâhil etmez. Bunun yerine işletme düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinin finansal tablolara alınmasının sonucu olarak ortaya çıkan ertelenmiş vergi varlığını (yükümlülüğünü) aşağıdaki iki yöntemden birini kullanarak sunar:

- (a) Düzenlemeye dayalı erteleme hesabı borç ve alacak bakiyeleri için sunulan kalemlerle birlikte ya da
- (b) Düzenlemeye dayalı erteleme hesabı alacak bakiyeleri ve borç bakiyelerinin yanında ayrı bir kalemi olarak.

- B12 Benzer şekilde, düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinin finansal tablolara alınmasının sonucu olarak ortaya çıkan ertelenmiş vergi varlığında (yükümlülüğünde) meydana gelen değişimleri finansal tablolara yansıtması durumunda işletme, söz konusu ertelenmiş vergi tutarında meydana gelen bu değişimleri TMS 12'ye göre kâr veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosunda (veya tablolarında) sunulan vergi gideri (geliri) kalemine dâhil etmez. Bunun yerine işletme düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinin finansal tablolara alınmasının sonucu olarak ortaya çıkan ertelenmiş vergi varlığında (yükümlülüğünde) meydana gelen değişimi aşağıdaki iki yöntemden birini kullanarak sunar:

- (a) Düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerindeki değişimler için kâr veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosunda (veya tablolarında) sunulan kalemlerle birlikte ya da
- (b) Düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerindeki değişimler için kâr veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosunda (veya tablolarında) sunulan ilgili kalemlerin yanında ayrı bir kalemi olarak.

TMS 33 Hisse Başına Kazanç'ın uygulanması

- B13 TMS 33'ün 66 nci paragrafı bazı işletmelerin kâr veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosunda hem sürdürülen faaliyetler kâr veya zararına ilişkin hem de ana ortaklığın adı pay sahiplerine atfedilebilen kâr veya zarara ilişkin adı ve seyreltilmiş pay başına kazançları sunmasını zorunlu kılar. Ayrıca, TMS 33'ün 68 inci paragrafı durdurulan faaliyete ilişkin raporlama yapan işletmenin, kâr veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosunda ya da dipnotlarda, durdurulan faaliyet için pay başına adı ve seyreltilmiş tutarları açıklamalarını zorunlu kılar.

- B14 Bu Standardı uygulayan bir işletme, TMS 33'e göre sunulan her bir pay başına kazanç tutarı için, düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinde meydana gelen net değişimlerin dâhil edilmemesi dışında aynı şekilde hesaplanan ilave adı ve seyreltilmiş pay başına kazançları sunar. İşletme TMS 33'ün 73 üncü paragrafına uygun şekilde, bu Standardın 26 nci paragrafında zorunlu kılınan pay başına kazançları, sunumu yapılan tüm dönemlerde bunlara TMS 33'de zorunlu kılınan pay başına kazançlarla eşit derecede önem vererek sunar.

TMS 36 Varlıklarda Değer Düşüklüğü'nün uygulanması

- B15 11-12 nci paragraflar, finansal tablolara alınan düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerindeki değer düşüklüğünün belirlenmesine, finansal tablolara alınmasına, ölçümüne ve iptal edilmesine ilişkin önceki GKGM' uyarınca belirlenen muhasebe politikalarının uygulanmaya devam edilmesini zorunlu kılar. Dolayısıyla, TMS 36 finansal tablolara alınan münferit düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerine uygulanmaz.

- B16 Ancak, TMS 36 düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyeleri içeren bir nakit yaratan birime (NYB) ilişkin değer düşüklüğü testi yapılmasını zorunlu kılabılır. Bu test NYB'nin şerefiye içermesi veya TMS 36'da tanımlanan değer düşüklüğü göstergelerinin bir ya da daha fazlasının NYB ile ilgili olarak belirlenmiş olması nedeniyle zorunlu tutuluyor olabilir. Bu tür durumlarda TMS 36'nın 74-79 uncu paragrafları, NYB'nin geri kazanılabilir tutarının ve defter değerinin belirlenmesine ilişkin hükümler içermektedir. İşletme, değer

düşüklüğü testi açısından finansal tablolara alınan herhangi bir düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyesinin NYB'nin defter değerine dâhil edilip edilmeyeceğini belirlemek üzere bu hükümleri uygular. Bu testin sonucu olarak finansal tablolara alınan değer düşüklüğü zararına daha sonra TMS 36'nın diğer hükümleri uygulanır.

TFRS 3 İşletme Birleşmeleri'nin uygulanması

- B17 TFRS 3'ün ana ilkesine göre edinen işletme, edindiği varlıkları ve üstlendiği yükümlülükleri birleşme tarihindeki gerçeğe uygun değerinden finansal tablolara alır. TFRS 3 kendi kapsamında yer alan finansal tablolara alma ve ölçüm ilkelerine yönelik sınırlı istisnalar getirmektedir. Bu Standardın B18 paragrafı ilave bir istisna getirmektedir.
- B18 11-12 nci paragraflar, düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinin finansal tablolara alınmasına, ölçümüne, değer düşüklüğüne ve finansal tablo dışı bırakılmasına ilişkin önceki GKGM' uyarınca belirlenen muhasebe politikalarının uygulanmasına devam edilmesini zorunlu kılar. Dolayısıyla işletme, başka bir işletmeyi edindiğinde, konsolide finansal tablolarında, edinilen işletmenin düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinin birleşme tarihinde finansal tablolara alınmasında ve ölçümünde 11-12 nci paragraflara göre oluşturduğu kendi muhasebe politikalarını uygular. Edinilen işletmenin kendi finansal tablolarına alıp almadığına bakılmaksızın, edinilen işletmenin düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyeleri, edinen işletmenin politikalarına göre edinen işletmenin konsolide finansal tablolarına alınır.

TFRS 5 Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler'in uygulanması

- B19 11-12 nci paragraflar, düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinin finansal tablolara alınmasına, ölçümüne, değer düşüklüğüne ve finansal tablo dışı bırakılmasına ilişkin önceki muhasebe politikalarının uygulanmasına devam edilmesini zorunlu kılar. Dolayısıyla, TFRS 5'in ölçüm hükümlere bağlı finansal tablolara alınan düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerine uygulanmaz.
- B20 TFRS 5'in 33 üncü paragrafı, durdurulan faaliyetler için kâr veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosunda (veya tablolarında) tek bir tutarın sunulmasını zorunlu kılar. Bu Standardı uygulamayı seçen bir işletme, durdurulan faaliyet sunması durumunda, TFRS 5'in 33 üncü paragrafındaki hükümlere bağlı kalmaksızın, durdurulan faaliyet kapsamındaki tarife düzenlemesine tabi faaliyetlerden kaynaklanan düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinde meydana gelen değişimi TFRS 5'in söz konusu paragrafında zorunlu tutulan kalemlere dâhil etmez. İşletme bunun yerine durdurulan faaliyet kapsamındaki tarife düzenlemesine tabi faaliyetlerinden kaynaklanan düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinde meydana gelen değişimi aşağıdaki iki yöntemden birini kullanarak sunar:
- (a) Kâr veya zararlar ilgili düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinde meydana gelen değişimler için sunulan kalemlerin içinde ya da
- (b) Kâr veya zararlar ilgili düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinde meydana gelen değişimler için sunulan ilgili kalemlerin yanında ayrı bir kalem olarak.
- B21 Benzer şekilde işletme, elden çıkarılacak varlık grubu sunması durumunda, TFRS 5'in 38 inci paragrafındaki hükümlere bağlı kalmaksızın, elden çıkarılacak varlık grubunun parçası olan düzenlemeye dayalı erteleme hesabı borç ve alacak bakiyelerinin toplamını TFRS 5'in 38 inci paragrafında zorunlu tutulan kalemlere dâhil etmez. Bunun yerine işletme, elden çıkarılacak varlık grubunun parçası olan düzenlemeye dayalı erteleme hesabı borç ve alacak bakiyelerinin toplamını aşağıdaki iki yöntemden birini kullanarak sunar:
- (a) Düzenlemeye dayalı erteleme hesabı borç ve alacak bakiyeleri için sunulan kalemlerin içinde ya da
- (b) Diğer düzenlemeye dayalı erteleme hesabı borç ve alacak bakiyelerinin yanında ayrı bir kalem olarak.

- B22 Elden çıkarılacak varlık grubu veya durdurulan faaliyetlerle ilgili düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerini ve bu bakiyelerde meydana gelen değişimleri ilgili düzenlemeye dayalı erteleme hesap kalemlerine dâhil etmesi durumunda işletmenin, söz konusu bakiyeleri ve bu bakiyelerde meydana gelen değişimleri bu Standardın 33 üncü paragrafında belirtilen düzenlemeye dayalı erteleme hesap kalemlerinin analizinin bir parçası olarak ayrı bir şekilde açıklaması gerekli olabilir.

TFRS 10 Konsolide Finansal Tablolar ile TMS 28 İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar'ın uygulanması

- B23 TFRS 10'un 19 uncu paragrafı "ana ortaklığın konsolide finansal tablolarını hazırlarken, benzer koşullardaki benzer işlemler ve olaylar için yeknesak muhasebe politikaları kullanmasını" zorunlu kılar. Bu Standardın 8

inci paragrafı, bu Standardın kapsamında olan ve bu Standardı uygulamayı seçen bir işletmenin, tarife düzenlemesine tabi faaliyetlerinden kaynaklanan tüm düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerine bu Standardın tüm hükümlerini uygulamasını zorunlu kılar. Dolayısıyla, bir ana ortaklığın bu Standarda göre düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerini konsolide finansal tablolarına alması durumunda, bu ana ortaklık tüm bağlı ortaklıklarından kaynaklanan düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerine aynı muhasebe politikalarını uygular. Bu hüküm, bağlı ortaklıkların söz konusu bakiyeleri kendi finansal tablolarına alıp almadığına bakılmaksızın uygulanır.

- B24 Benzer şekilde, TMS 28'in 35-36 nci paragrafları, özkaynak yöntemi uygulanırken "işletmenin finansal tabloları benzer işlemler ve benzer koşullardaki diğer olaylar için yeknesak muhasebe politikaları benimsenerek hazırlanmasını" zorunlu kılar. Dolayısıyla özkaynak yöntemi uygulanırken, düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinin finansal tablolara alınmasına, ölçümüne, değer düşüklüğüne ve finansal tablo dışı bırakılmasına ilişkin iştirakin veya iş ortaklığının muhasebe politikalarının yatırım yapan işletmeninkilerle uyumlu hale getirilmesi için düzeltmeler yapılır.

TFRS 12 Diğer İşletmelerdeki Paylara İlişkin Açıklamalar'ın uygulanması

- B25 TFRS 12'nin 12(e) paragrafı, raporlayan işletme açısından önemlilik kriterini sağlayan kontrol gücü olmayan payların bulunduğu her bir bağlı ortaklık için, raporlama dönemi içinde bağlı ortaklığın kontrol gücü olmayan paylarına ayrılan kâr veya zarar tutarının açıklanmasını zorunlu kılar. Bu Standarda göre düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerini finansal tablolara alan bir işletme, TFRS 12'nin 12(e) paragrafı uyarınca açıklanması zorunlu kılınan tutarlara dâhil edilen düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerindeki net değişimi açıklar.
- B26 TFRS 12'nin 12(g) paragrafı, raporlayan işletme açısından önemlilik kriterini sağlayan kontrol gücü olmayan payların bulunduğu her bir bağlı ortaklık için, TFRS 12'nin B10 paragrafında belirlenen şekilde bağlı ortaklığa ilişkin özet finansal bilginin açıklanmasını zorunlu kılar. Benzer şekilde, TFRS 12'nin 21(b)(ii) paragrafı, raporlayan işletme açısından önemlilik kriterini sağlayan her bir iş ortaklığı ve iştirak için, TFRS 12'nin B12 ve B13 paragraflarında belirlenen şekilde iş ortaklığı veya iştirakle ilgili özet finansal bilgilerin açıklanmasını zorunlu kılar. TFRS 12'nin B16 paragrafı, tek başına önemli olmayan diğer tüm iştirak ve iş ortaklıkları için TFRS 12'nin 21(c) paragrafına göre açıklanması gereken özet finansal bilgileri belirler.
- B27 TFRS 12'nin 12, 21, B10, B12-B13 ve B16 paragraflarında belirlenen bilgilere ek olarak, bu Standarda göre düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerini finansal tablolarına alan bir işletme, TFRS 12'de yer alan açıklamaların yapılmasını zorunlu kıldığı tüm işletmeler için, toplam düzenlemeye dayalı erteleme hesabı borç bakiyesini, toplam düzenlemeye dayalı erteleme hesabı alacak bakiyesini ve söz konusu bakiyelerde meydana gelen net değişimi, kâr veya zarara ve diğer kapsamlı gelire yansıtılan tutarlar itibarıyla açıklar.
- B28 TFRS 12'nin 19 uncu paragrafı, bir bağlı ortaklıktaki kontrolün kaybı sonucunda ortaya çıkan ve TFRS 10'un 25 inci paragrafına göre hesaplanan bir kazanç veya kayıp finansal tablolara alındığında açıklanması gereken bilgileri belirler. Bu Standardı uygulamayı seçen bir işletme TFRS 12'nin 19 uncu paragrafı uyarınca açıklanması gereken bilgilere ek olarak, söz konusu kazanç veya kaybın ne kadarının, önceki bağlı ortaklıktaki düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerinin kontrolün kaybedildiği tarihte finansal tablo dışı bırakılması sonucu ortaya çıktığını açıklar.

Ek C**Yürürlük tarihi ve geçiş**

Bu ek, Standardın ayrılmaz bir parçasıdır.

Yürürlük tarihi ve geçiş

Yürürlük tarihi

- C1 Bu Standart, TFRS'lerin ilk kez uygulandığı yıllık finansal tabloların 1 Ocak 2016 tarihinde veya sonrasında başlayan hesap dönemlerine ait olması durumunda uygulanır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Bu Standardın daha erken dönemlere ilişkin TFRS'lerin ilk kez uygulandığı yıllık finansal tablolarda uygulanması durumunda bu husus dipnotlarda açıklanır.

KURUL KARARI

Karar No: 75935942-050.01.04 – [01/13]

Toplantı Tarihi: 23.01.2020

Kararın Konusu: TFRS 6 *Maden Kaynaklarının Araştırılması ve Değerlendirilmesi*'nin Yayınlanması

660 sayılı KHK'nın 9'uncu maddesi uyarınca Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarıyla (IFRS) tam uyumu sağlamak üzere Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu tarafından "*Amendments to References to the Conceptual Framework in IFRS Standards*" başlığıyla yayımlanan *TFRS'lerde Kavramsal Çerçeve'ye Yapılan Atıflara İlişkin Değişiklikler* kapsamında yapılan değişikliklerin TFRS 6 *Maden Kaynaklarının Araştırılması ve Değerlendirilmesi*'ne eklenmesine ve söz konusu Standarda ilişkin Tebliğin yürürlükten kaldırılarak Standardın Kurul Kararı olarak yeniden yayımlanmasına karar verilmiştir.

Türkiye Finansal Raporlama Standardı 6
Maden Kaynaklarının Araştırılması ve Değerlendirilmesi

Amaç

- 1 Bu Türkiye Finansal Raporlama Standardının (TFRS) amacı, *maden kaynaklarının araştırılması ve değerlendirilmesine ilişkin finansal raporlama esaslarını belirlemektir.*
- 2 Bu TFRS'nin amaçları arasında özellikle aşağıdaki hususlar yer alır:
 - (a) *Araştırma ve değerlendirme harcamaları ile ilgili mevcut muhasebe uygulamalarına yönelik sınırlı gelişme sağlanması.*
 - (b) *Araştırma ve değerlendirme varlıklarını muhasebeleştirilen işletmelerin, bu varlıkları değer düşüklüğü açısından bu TFRS uyarınca değerlemeleri ve değer düşüklüğünün "TMS 36 Varlıklarda Değer Düşüklüğü" Standardı uyarınca ölçülmesi.*
 - (c) *İşletmelerin finansal tablolarında maden kaynaklarının araştırılması ve değerlendirilmesi sonucunda ortaya çıkan tutarları belirleyen ve izah eden açıklamaların yapılması ile bu finansal tabloların kullanıcılarının muhasebeleştirilen araştırma ve değerlendirme varlıklarının tutarı, zamanlaması ve gelecekteki nakit akımlarının kesinliğini anlamalarının sağlanması.*

Kapsam

- 3 Bu TFRS, işletmelerin katlandığı araştırma ve değerlendirme harcamalarına uygulanır.
- 4 Bu TFRS, maden kaynaklarının araştırılması ve değerlendirilmesi faaliyetinde bulunan işletmelerin diğer muhasebe uygulamalarını kapsamaz.
- 5 Bir işletme tarafından katlanılan harcamalardan aşağıda belirtilenler bu TFRS kapsamında değildir:
 - (a) İşletmenin belirli bir alanda araştırma için yasal hakları elde etmeden önce yaptığı harcamalar gibi, maden kaynaklarının araştırılması ve değerlendirilmesinden önce katlanılan harcamalar,
 - (b) Bir maden kaynağından cevher çıkarmanın teknik yapılabilirliği (fizibilitesi) ve ticari uygulanabilirliği kamulanabilir olduktan sonra oluşan harcamalar.

Araştırma ve değerlendirme varlıklarının muhasebeleştirilmesi

TMS 8 paragraf 11 ve 12'den geçici muafiyet

- 6 Araştırma ve değerlendirme varlıklarını muhasebeleştirilen bir işletme, muhasebe politikalarını geliştirirken; "TMS 8 Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar" Standardının 10 uncu paragrafı hükümlerini uygular.
- 7 Herhangi bir TFRS ile düzenlenmeyen bir konuda muhasebe politikası geliştirilirken, yönetimin göz önünde bulundurmamak zorunda olduğu hususlar TMS 8'in 11 ve 12'nci paragraflarında belirlenmiştir. Aşağıdaki 9 uncu ve 10 uncu paragraflara göre bu TFRS; bir işletmeyi söz konusu 11 ve 12 no'lu paragrafları, araştırma ve değerlendirme varlıklarının muhasebeleştirilmesi ve ölçülmesi politikalarına uygulamaktan muaf tutar.

Araştırma ve değerlendirme varlıklarının ölçümü

Muhasebeleştirmede ölçme

- 8 Araştırma ve değerlendirme varlıkları maliyet bedeli ile ölçülür.

Araştırma ve değerlendirme varlıklarının maliyet unsurları

- 9 Bir işletme hangi harcamaların araştırma ve değerlendirme varlığı olarak muhasebeleştirileceğine ilişkin bir politika belirlemeli ve bu politikayı tutarlı olarak uygulamalıdır. Bu politikayı belirlerken, bir işletme harcamaların belirli maden kaynaklarının bulunmasıyla ne derece ilişkilendirilebileceği hususunu göz önünde bulundurmalıdır. Araştırma ve değerlendirme varlıklarının ilk defa muhasebeleştirilmesinde dahil edilebilecek harcama örneklerine (liste bunlarla sınırlı olmamak üzere) aşağıda yer verilmiştir:
- (a) Araştırma haklarının elde edilmesi;
- (b) Topoğrafik, jeolojik, jeokimyasal ve jeofizik çalışmalar;
- (c) Arama sondajı;
- (d) Kazı;
- (e) Örnekleme; ve
- (f) Bir maden kaynağından cevher çıkarmanın teknik yeterlilik ve ticari uygulanabilirliği için değerlendirme ile ilgili faaliyetler.
- 10 Maden kaynaklarının geliştirilmesiyle ilgili harcamalar araştırma ve değerlendirme varlıkları olarak finansal tablolara alınmaz. Geliştirme faaliyetleri sonucu ortaya çıkan varlıkların finansal tablolara alınmasında *Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve* ve TMS 38 *Maddi Olmayan Duran Varlıklar* hükümleri esas alınır.
- 11 Bir işletme maden kaynaklarının araştırılması ve değerlendirilmesini üstlenmesi sonucunda, belirli bir süre boyunca oluşan kaldırma ve restorasyon yükümlülüklerini "TMS 37 *Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar*" Standardına göre finansal tablolara yansıtır.

İlk muhasebeleştirme sonrasında ölçme

- 12 İlk muhasebeleştirmeden sonra, araştırma ve değerlendirme varlıklarına maliyet modeli ya da yeniden değerlendirme modeli uygulanır. Eğer yeniden değerlendirme modeli uygulanırsa ("TMS 16 *Maddi Duran Varlıklar*" Standardındaki model ya da TMS 38'deki model) bu uygulama varlıkların sınıflandırılması ile tutarlı olmalıdır. (Bakınız paragraf 15).

Muhasebe politikalarındaki değişiklikler

- 13 Bir işletme araştırma ve değerlendirme harcamalarına ilişkin muhasebe politikalarını; eğer değişildik, finansal tablo kullanıcılarının ekonomik karar alma ihtiyaçlarına yönelik daha fazla bilgi veriyorsa ve bu ihtiyaçlar açısından finansal tabloları daha az güvenilir yapmıyor veya daha güvenilir hale getiriyorsa ya da söz konusu ihtiyaçlar açısından daha az bilgi veren bir sonuç doğurmuyorsa, değiştirebilir. İşletme finansal tablo kullanıcılarının karar alma ihtiyaçları açısından ilgililik ve güvenilirlik hususlarını TMS 8'deki kriterler çerçevesinde değerlendirir.

- 14 Bir işletmenin, araştırma ve değerlendirme harcamalarına ilişkin muhasebe politikalarını değiştirebilmesi, ancak değişikliğin işletmenin finansal tablolarını TMS 8'deki kriterlere daha uygun hale getirmesi durumunda mümkündür. Fakat değişikliğin anılan kriterlerle tam uyumu sağlaması zorunlu değildir.

Sunum

Araştırma ve değerlendirme varlıklarının sınıflandırılması

- 15 Bir işletme, araştırma ve değerlendirme varlıklarını elde ettiği varlıkların niteliğine göre maddi veya maddi olmayan duran varlık olarak sınıflandırır ve bu sınıflandırma tutarlı olarak uygulanır.
- 16 Bazı araştırma ve değerlendirme varlıkları maddi olmayan duran varlık (örnek: delme/sondaj hakları) olarak değerlendirilirken diğerleri maddi duran varlık (örnek: taşınlar ve delme/sondaj donanımları) olarak değerlendirilmektedir. Maddi duran varlık, maddi olmayan duran varlığın geliştirilmesinde tüketildiği ölçüde bu tüketimi yansıtan tutar maddi olmayan duran varlığın maliyetinin bir parçasıdır. Bununla birlikte, bir maddi duran varlığın bir maddi olmayan duran varlığın geliştirilmesinde kullanılması, maddi duran varlığı maddi olmayan duran varlığa dönüştürmez.

Araştırma ve değerlendirme varlıklarının yeniden sınıflandırılması

- 17 Bir maden kaynağından cevher çıkarmanın teknik yapılabilirliği ve ticari uygulanabilirliği kanıtlanabilir olduğunda, araştırma ve geliştirme varlığı artık bu şekilde sınıflandırılmaz. Yeniden sınıflandırmadan önce, araştırma ve değerlendirme varlıkları değer düşüklüğü açısından değerlendirilmeli ve varsa değer düşüklüğü zararları muhasebeleştirilmelidir.

Değer düşüklüğü

Muhasebeleştirme ve ölçme

- 18 Bilgiler ve koşullar, araştırma ve değerlendirme varlığının defter değerinin geri kazanılabilir tutarını aşabileceğini gösterdiğinde araştırma ve değerlendirme varlıkları değer düşüklüğü açısından değerlendirilir. Bilgiler ve koşullar, defter değerinin geri kazanılabilir tutarı aştığını gösterdiğinde bir işletme, aşağıda paragraf 21'de belirtilen istisna hariç olmak üzere, oluşan değer düşüklüğü zararını TMS 36 uyarınca ölçer, sunar ve kamuya açıklar.
- 19 Değer düşüklüğüne uğramış bir araştırma ve değerlendirme varlığının belirlenmesinde, sadece araştırma ve geliştirme varlıkları için TMS 36'nın 8-17 paragrafları yerine bu TFRS'nin 20 nci paragrafı hükümleri uygulanır. 20 nci paragrafta 'varlıklar' terimi kullanılmıştır fakat ayrı araştırma ve değerlendirme varlıkları veya nakit yaratan birimler için aynen geçerlidir.
- 20 Aşağıdaki bilgiler ve koşulların biri veya daha fazlası bir işletmenin araştırma ve değerlendirme varlıklarını değer düşüklüğü açısından test etmesi gerektiğini gösterir (liste bunlarla sınırlı değildir):
- İşletmenin belirli bir alanda araştırma yapma hakkının dönem içinde sona ermesi veya yakın gelecekte sona erecek olması, ve yenilenmesinin beklenmemesi.
 - Belirli bir alandaki maden kaynakları için daha fazla araştırma ve değerlendirme için önemli miktarda harcamanın bütçelenmemiş veya planlanmamış olması.
 - Belirli bir alandaki maden kaynaklarının araştırılması ve değerlendirilmesi faaliyetlerinin ticari olarak uygulanabilir miktarlarda maden kaynaklarının bulunmasıyla sonuçlanmamış ve işletme tarafından belirli bir alandaki bu tür faaliyetleri durdurma kararı alınmış olması.
 - Belirli alandaki gelişmenin ilerlemesinin muhtemel olmasına karşın, araştırma ve değerlendirme varlığının defter değerinin başarılı geliştirme veya satış ile tam olarak geri kazanılmasının mümkün olmadığını gösteren yeterli bilginin mevcut olması.

Böyle bir durumda veya benzeri durumlarda, işletme TMS 36 uyarınca değer düşüklüğü testi uygular. Varsa değer düşüklüğü zararı TMS 36 uyarınca gider olarak muhasebeleştirilir.

Araştırma ve değerlendirme varlıklarının değer düşüklüğü açısından değerlendirilmesine ilişkin aşamaların belirlenmesi

- 21 Bir işletme, araştırma ve değerlendirme varlıklarını değer düşüklüğü açısından değerlendirmek amacıyla bu varlıkların nakit yaratan birimlere veya nakit yaratan birim gruplarına dağıtımı için bir muhasebe politikası belirler. Araştırma ve değerlendirme varlıklarının dağıtıldığı her bir nakit yaratan birim veya birimler grubu, "TFRS 8 Faaliyet Bölümleri" Standardı uyarınca belirlenmiş olan işletmenin birincil veya ikincil raporlama şekline dayalı bölümlerinden büyük olamaz.
- 22 İşletme tarafından araştırma ve değerlendirme varlıklarının değer düşüklüğü açısından test edilmesine ilişkin belirlenen seviye, bir veya daha fazla nakit yaratan birimi kapsayabilir.

Açıklama

- 23 Bir işletme, finansal tablolara yansıtılmış olan, maden kaynaklarının araştırılması ve değerlendirilmesinden kaynaklanan tutarları tanımlayan ve açıklayan bilgileri açıklamalıdır.
- 24 Bir işletme Paragraf 23 uyarınca aşağıdaki hususları açıklar:
- (a) Araştırma ve değerlendirme varlıklarının muhasebeleştirilmesi dahil olmak üzere, araştırma ve değerlendirme harcamalarına ilişkin muhasebe politikaları.
- (b) Maden kaynaklarının araştırılması ve değerlendirilmesinden kaynaklanan; varlıklar, borçlar, gelir ve giderler ile faaliyetlerden ve yatırımlardan kaynaklanan nakit akışları.
- 25 Bir işletme, araştırma ve değerlendirme varlıklarını ayrı bir varlık sınıfı olarak ele alır ve varlıkların sınıflandırılmasıyla tutarlı olarak TMS 16 ve TMS 38'in gerektirdiği açıklamaları yapar.
- 26 "a."
- 26A Mayıs 2019'da yayımlanan *TFRS'lerde Kavramsal Çerçeve'ye Yapılan Atıflara İlişkin Değişiklikler*, 10'uncu paragrafı değiştirmiştir. Bu değişiklik, 1 Ocak 2020 veya sonrasında başlayan yıllık hesap dönemlerinde uygulanır. İşletme aynı zamanda, *TFRS'lerde Kavramsal Çerçeve'ye Yapılan Atıflara İlişkin Değişiklikler* tarafından yapılan diğer tüm değişiklikleri uyguluyorsa, erken uygulamaya izin verilir. İşletme TFRS 6'daki değişikliği, TMS 8 *Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar* uyarınca geriye dönük olarak uygular. Ancak işletme, geriye dönük uygulamanın mümkün olmayacağını veya aşırı maliyet ya da çaba gerektireceğini tespit ederse TFRS 6'daki değişikliği, TMS 8'in 23-28, 50-53 ve 54F paragraflarını esas alarak uygular.

Geçiş hükümleri

- 27 Paragraf 18'in belirli bir hükümünü karşılaştırmak finansal bilgilere uygulamanın pratik olmaması durumunda, işletme bu hususu açıklar. TMS 8'de 'pratik olmama' durumuna ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

EK A Tanımlı terimler

Bu ek TFRS 6'nın ayrılmaz bir parçasıdır.

Araştırma ve değerlendirme varlıkları

İşletmenin muhasebe politikaları uyarınca varlık olarak muhasebeleştirilen **araştırma ve değerlendirme harcamaları**.

Araştırma ve değerlendirme harcamaları

Maden kaynaklarından cevher çıkarmanın teknik yapılabilirliği ve ticari uygulanabilirliği kanıtlanabilir olmadan önce, bir işletme **tarafından maden kaynakları için araştırma ve maden kaynaklarının değerlendirilmesi** ile ilgili yapılan harcamalar.

Maden kaynaklarının araştırılması ve değerlendirilmesi

İşletmenin belirli bir alanda araştırma yapmak için yasal hakları aldıktan sonra, madenler, petrol, doğalgaz ve benzeri yenilenemez kaynaklar gibi maden kaynakları için araştırma ve maden kaynağından cevher çıkarmanın teknik yapılabilirliği ve ticari uygulanabilirliğini belirleme.

KURUL KARARI

Karar No: 75935942-050.01.04 – [01/14]

Toplantı Tarihi: 23.01.2020

Kararın Konusu: TFRS 2 *Hisse Bazlı Ödemeler*'in Yayınlanması

660 sayılı KHK'nın 9'uncu maddesi uyarınca Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarıyla (IFRS) tam uyumu sağlamak üzere Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu tarafından "*Amendments to References to the Conceptual Framework in IFRS Standards*" başlığıyla yayımlanan "*TFRS'lerde Kavramsal Çerçeve'ye Yapılan Atıflara İlişkin Değişiklikler*" kapsamında yapılan değişikliklerin TFRS 2 *Hisse Bazlı Ödemeler*'e eklenmesine ve söz konusu Standarda ilişkin Tebliğin yürürlükten kaldırılarak Standardın Kurul Kararı olarak yeniden yayımlanmasına karar verilmiştir.

Türkiye Finansal Raporlama Standardı 2 Hisse Bazlı Ödemeler

Amaç

1 Bu TFRS'nin amacı; *hisse bazlı ödeme işlemleri* gerçekleştiren bir işletme tarafından yapılması gereken finansal raporlamaya ilişkin hususların düzenlenmesidir. Bu Standart, özellikle, bir işletmenin gerçekleştirdiği hisse bazlı ödeme işlemlerinin etkilerini, çalışanlarının hisse senedi opsiyon hakkını elde ettiği işlemlere bağlı giderleri de içerecek şekilde, kâr veya zararı ile finansal durumunda gösterilmesini zorunlu kılar.

Kapsam

- 2 Bu TFRS, 3A-6 ncı Paragraflarda belirtilen işlemler hariç olmak üzere;
- Özkaynağa dayalı (özkaynaktan karşılanan) hisse bazlı ödeme işlemleri,*
 - Nakde dayalı (nakit olarak ödenen) hisse bazlı ödeme işlemleri ve*
 - İşletmenin mal veya hizmet alımını veya edinimini gerçekleştirdiği ve anlaşma hükümlerinin işletmeye ya da söz konusu mal veya hizmetin tedarikçisine, anlaşma konusu mal veya hizmet bedelinin nakit olarak (ya da başka bir varlığın transferi yoluyla) veya özkaynağa dayalı finansal araçlar verilmesi suretiyle ödenmesi alternatiflerinden birini tercih etme imkânı sağladığı işlemler
- 3 “-”.
- 3A Bir hisse bazlı ödeme işlemi, mal veya hizmet alan ya da edinen işletme adına başka bir grup işletmesi (ya da herhangi bir grup işletmesinin hissedarı) tarafından gerçekleştirilebilir. 2 ncı Paragraf, söz konusu işlem, alınan mal veya hizmetler için ödeme yapılması dışındaki bir amaç için açıkça gerçekleştirilmedikçe,
- Aynı grupta yer alan başka bir işletmenin (ya da bir grup işletmesinin hissedarının) söz konusu hisse bazlı ödeme işlemi gerçekleştirme yükümlülüğünün bulunduğu durumda mal veya hizmet alan ya da
 - Aynı grupta yer alan başka bir işletmenin mal veya hizmet aldığı durumda bir hisse bazlı ödeme işlemi gerçekleştirme yükümlülüğü bulunan işletmelere de uygulanır.
- 4 Bu TFRS açısından, işletmenin, özkaynağına dayalı finansal aracını kendi mali gücü oranında elinde bulunduran bir çalışanı (veya diğer taraf) ile yaptığı işlemler, hisse bazlı ödeme işlemi değildir. Örneğin, bir işletmenin belirli bir sınıfta yer alan özkaynağa dayalı finansal aracının bütün sahiplerine, ilave özkaynağa

dayalı finansal araçları gerçeğe uygun değerlerinden daha az bir fiyatla satın alma hakkı vermiş olması durumunda, işletmenin herhangi bir çalışanın, anılan özkaynağa dayalı finansal aracın sahibi olması dolayısıyla bu tür bir hakkı kazanması veya söz konusu hakkı kullanması, bu TFRS'nin kapsamına girmez.

- 5 2 nci Paragrafa belirtildiği üzere bu TFRS, karşılığında mal veya hizmet tedarik edilen veya edinilen, hisse bazlı ödeme işlemlerinde uygulanır. Mallar; stokları, sarf malzemelerini, maddi duran varlıkları, maddi olmayan duran varlıkları ve diğer finansal olmayan varlıkları içerir. Ancak; malların, elde edilen net varlıkların bir parçası olarak edinildiği, "TFRS 3 İşletme Birleşmeleri" Standardında (2008 yılında yayımlanan) yer verilen işletme birleşmeleri ile aynı Standardın B1-B4 Paragraflarında belirtilen ortak kontrole tabi teşebbüs veya işletmelerin birleşmelerini konu alan işlemler için bu TFRS uygulanmaz. Bu TFRS, TFRS 11 *Müşterek Anlaşmalar* Standardında yer alan iş ortaklıklarının oluşumları sırasındaki işletme katkıları için de uygulanmaz. Ancak, bu TFRS, edinen işletmenin, edinilen işletmenin çalışanlarına bu sıfatları dolayısıyla ihraç ettiği (örneğin, hizmet vermeye devam etmelerinin karşılığı olarak) özkaynağa dayalı finansal araçlar için uygulanır. Benzer şekilde, *hisse bazlı ödeme anlaşmalarında*, işletme birleşmelri veya özkaynağın yeniden yapılandırılması işlemleri sonucunda ortaya çıkan iptal edilme, yenileme ve diğer değişiklikler, bu TFRS'ye uygun olarak muhasebeleştirilir. TFRS 3, işletme birleşmesi çerçevesinde ihraç edilen özkaynağa dayalı finansal araçların, edinilen işletmenin kontrolünün elde edilmesi karşılığında yapılan ödemelerin bir parçası olarak mı (ve dolayısıyla TFRS 3 kapsamında olarak mı) yoksa birleşme dönemi sonrasında muhasebeleştirilecek olan, verilmekte olan hizmetlerin devam ettirilmesinin bir karşılığı olarak mı (ve dolayısıyla bu TFRS kapsamında olarak mı) değerlendirilmesi gerektiğinin belirlenmesine yönelik hükümler içerir.
- 6 Bu TFRS, işletmenin TMS 32 *Finansal Araçlar: Açıklamalar ve Sunum*'un 8-10'uncu paragrafları ya da TFRS 9 *Finansal Araçlar*'ın 2.4-2.7 paragrafları kapsamındaki bir sözleşme çerçevesinde mal veya hizmet aldığı veya edindiği hisse bazlı ödeme işlemlerine uygulanmaz.
- 6A Bu TFRS'de kullanılan 'gerçeğe uygun değer' terimi "TFRS 13 *Gerçeğe Uygun Değer Ölçümü*" Standardında kullanılan tanımından bazı açılardan farklılık gösterir. Bu nedenle bu TFRS uyarınca gerçeğe uygun değer ölçülürken TFRS 13 yerine TFRS 2 uygulanır.

Muhasebeleştirme

- 7 İşletme, hisse bazlı ödeme işlemlerinden elde edilen veya devralınan mal veya hizmetleri, mallar teslim alındıkça ya da hizmetler sağlandııkça muhasebeleştirir. İşletme, mal veya hizmetlerin özkaynaktan karşılanan hisse bazlı ödeme işlemleri yoluyla elde edilmesi durumunda özkaynaklarda, nakit olarak ödenen hisse bazlı ödeme işlemleri yoluyla elde edilmesi durumunda ise borçlarda, anılan işlemler karşılığı meydana gelen artışları muhasebeleştirir.
- 8 Hisse bazlı ödeme işlemleri aracılığıyla elde edilen veya devralınan mal veya hizmetlerin, varlık olarak muhasebeleştirilmelerinin uygun görülmemesi durumunda, anılan kalemler gider olarak muhasebeleştirilir.
- 9 Genellikle, mal veya hizmetlerin tüketilmeleri sonucunda gider meydana gelir. Örneğin hizmetler, genellikle hemen tüketilirler ve karşı taraf hizmet verdikçe gider olarak muhasebeleştirilirler. Mallar ise belli bir süre sonra tüketilir veya stoklanmaları durumunda, daha sonraki bir tarihte satılırlar. Her iki durumda da mallar, tüketildikleri veya satıldıkları durumlarda gider olarak muhasebeleştirilirler. Fakat, bazen mal veya hizmetlerin varlık olarak muhasebeleştirilmeleri uygun görülmediğinden, bunların, henüz tüketilmeden veya satılmadan önce gider olarak muhasebeleştirilmeleri gerekir. Örneğin, bir işletme, yeni bir ürünün geliştirilmesi işlemine yönelik bir projenin araştırma safhasının bir parçası olarak çeşitli mallar devralabilir. Bu mallar, henüz tüketilmemiş olmalarına rağmen ilgili TFRS hükümleri çerçevesinde varlık olarak muhasebeleştirilmeleri uygun görülmeylebilir.

Özkaynaktan karşılanan hisse bazlı ödeme işlemleri

Genel olarak

- 10 Özkaynaktan karşılanan hisse bazlı ödeme işlemlerinde gerçeğe uygun değerinin güvenilir bir şekilde tahmin edilmesi mümkün olmadıkça, işletme, elde edilen mal veya hizmetler ile bunlara karşılık özkaynaktan meydana gelen artışı, doğrudan ilgili mal veya hizmetlerin gerçeğe uygun değerlerinden ölçer. İşletmenin elde edilen mal veya hizmetin gerçeğe uygun değerini güvenilir bir şekilde tahmin edememesi durumunda, ilgili mal veya hizmetler ile bunlara karşılık özkaynaktan meydana gelen artışı,

özkaynağa dayalı finansal araçların gerçeğe uygun değerleri referans¹ alınmak suretiyle dolaylı olarak ölçülebilir.

- 11 Paragraf 10'daki hükümleri *çalışanlara ve benzeri hizmet sağlayıcılara*² uygulamak için, işletme, alınan hizmetlerin gerçeğe uygun değerlerini özkaynağa dayalı finansal araçların gerçeğe uygun değerini referans almak suretiyle ölçer; çünkü Paragraf 12'de açıklandığı üzere, alınan hizmetlerin gerçeğe uygun değerlerinin güvenilir bir şekilde tahmin edilmesi genellikle mümkün değildir. İlgili özkaynağa dayalı finansal araçların gerçeğe uygun değerleri, ihraç edildikleri tarihte ölçülür.
- 12 Hisse senetleri, hisse senedi opsiyonları veya diğer özkaynağa dayalı finansal araçlar, çalışanlara, genellikle, nakit maaşları ve sağlanan diğer faydalara ek olarak ücret paketlerinin bir unsuru olarak verilir. Genelde, çalışanın ücret paketinin belirli bir unsuru karşılığında kendisinden alınan hizmetleri doğrudan ölçebilmek mümkün değildir. Özkaynağa dayalı finansal araçların gerçeğe uygun değerlerini doğrudan ölçmeksiz, sadece toplam ücret paketinin gerçeğe uygun değerini ölçmek de mümkün olmaz. Buna ek olarak, hisse senedi ve hisse senedi opsiyonları, bazen, esas ücretin bir unsuru olmaktan çok, ikramiyeye sözleşmesinin bir parçası olarak verilirler; örneğin işletmenin, hizmette kalmaları için çalışanlarını teşvik etmesi veya işletme performansının geliştirilmesine yönelik emeklerini ödüllendirmesinde olduğu gibi. Çalışanlarına, diğer ücretlerin yanı sıra hisse senedi ve hisse senedi opsiyonu da vermekte olan bir işletme, ek faydalar kazanmak için ilave ücret ödüyor demektir. Söz konusu ek faydaların gerçeğe uygun değerlerinin tahmin edilmesi muhtemelen zordur. Alınan hizmetlerin gerçeğe uygun değerlerinin ölçülmesindeki zorluk nedeniyle, işletme, söz konusu çalışma hizmetinin gerçeğe uygun değerini, özkaynağa dayalı finansal araçların gerçeğe uygun değerlerini referans almak suretiyle ölçer.
- 13 Paragraf 10 da yer alan hükümlerin çalışanların dışındaki taraflar ile olan işlemlere uygulanması için, tedarik edilen mal veya hizmetlerin gerçeğe uygun değerlerinin güvenilir bir şekilde tahmin edilebildiği hususunda, aksi ispat edilene kadar geçerli bir öngörü bulunduğu kabul edilir. Gerçeğe uygun değer, işletmenin malları elde ettiği veya karşı tarafın hizmet sunduğu tarihte ölçülür. İşletmenin, tedarik edilen mal veya hizmetlerin gerçeğe uygun değerlerinin güvenilir bir şekilde tahmin edilememesi sebebiyle, anılan öngörüylü çeşitli deliller ile çürütüldüğü bazı nadir zamanlarda, ilgili mal veya hizmetlerin değeri ile bunlara karşılık özkaynaktan meydana gelen artış, ihraç edilen özkaynağa dayalı finansal araçların malların elde edildiği veya karşı tarafın hizmeti sunduğu zamanki gerçeğe uygun değerleri referans alınmak suretiyle dolaylı olarak ölçülür.
- 13A Özellikle, (varsa) işletme tarafından alınan tanımlanabilir bedel, ihraç edilmiş özkaynağa dayalı finansal aracın ya da yüklenilen borcun gerçeğe uygun değerinden düşük görünüyorsa, bu durum genel olarak işletme tarafından başka bir bedelin (tanımlanamayan mallar veya hizmetler) alındığını (ya da alınacağını) gösterir. Alınan tanımlanabilir mallar veya hizmetler bu TFRS uyarınca ölçülür. İşletme, alınan (ya da alınacak) tanımlanamayan mal veya hizmetlere dair tutarı hisse bazlı ödemelerin gerçeğe uygun değeri ile alınan (ya da alınacak) herhangi bir tanımlanabilir mal veya hizmetin gerçeğe uygun değeri arasındaki fark olarak ölçer. İşletme, alınan tanımlanamayan mal veya hizmetlerin tutarını ihraç tarihinde ölçer. Bununla birlikte, nakit olarak ödenen işlemler açısından, söz konusu borç, ödeninceye kadar, 30–33 üncü Paragraflar uyarınca her bir raporlama dönemi sonunda yeniden ölçülür.

Hizmet alınan işlemler

- 14 Özkaynağa dayalı finansal araçların üzerlerindeki hakkı sahiplerine hemen kazandırmaları durumunda, karşı tarafın, bunları kayıtsız şartsız elde etmek için belirli bir hizmet süresini tamamlaması gerekmez. Tersine ilişkin bir kanıt bulunmadığı sürece, işletme, ilgili özkaynağa dayalı finansal araçlar karşılığında diğer taraftan alınacak hizmetlerin alındığını varsayar. Bu durumda işletme, alınan hizmetlerin tamamını, buna karşılık özkaynaktan meydana gelen artış ile birlikte ihraç edildikleri günde muhasebeleştirir.
- 15 Özkaynağa dayalı finansal aracın, karşı taraf belirli bir hizmet süresini tamamlayıncaya kadar, üzerindeki hakkı sahibine kazandırmaması durumunda, söz konusu hizmetlerin karşı tarafa, özkaynağa dayalı finansal araçlara karşılık olarak hakediş dönemi boyunca verileceği varsayılır. Hizmet hakediş dönemi boyunca karşı tarafa verildiğçe, bunlara karşılık özkaynaktan meydana gelen artış ile birlikte muhasebeleştirilir. Örneğin:
- (a) Bir işletme çalışanına 3 yıllık hizmet süresini tamamlaması koşulluyla hisse senedi opsiyonu verilmesi durumunda, opsiyonu veren işletme, anılan hisse opsiyonunun karşılığında verilen hizmeti 3 yıllık hakediş dönemi boyunca söz konusu çalışandan sağlayacağını varsayar.

1 Bu TFRS'de "değerinden" yerine "değeri referans alınmak" ifadesinin kullanılmasının sebebi; işlem tutarının nihai olarak, karşı tarafa verilen özkaynağa dayalı finansal araçların, 11 ve 13 üncü Paragraflarda (hangisi uygunsuzsa) belirtilen günde ölçülen gerçeğe uygun değerleri ile 19 uncu Paragrafta açıklandığı üzere hak kazanılan özkaynağa dayalı finansal araçların sayısı ile çarpılmak suretiyle ölçülecek olmasıdır.

2 Bu TFRS'nin geri kalan kısmında geçen "çalışanlar" terimi, diğer benzeri hizmet sağlayıcılarını da kapsar.

- (b) Bir performans koşulunu sağlaması ve performans koşulu sağlanana kadar işletme bünyesinde çalışmaya devam etmesi koşuluyla çalışanlara hisse senedi opsiyonu verilmesi ve ilgili performans koşulunun sağlanma süresine bağlı olarak hakediş döneminin uzunluğunun değişmesi durumunda, işletme, söz konusu hisse senedi opsiyonuna karşılığında çalışan tarafından sunulan hizmetin, beklenen hakediş dönemi boyunca alınacağını varsayar. İşletme, ihraç tarihinde, ilgili performans koşulunun gerçekleşeceği tarihe ilişkin en olası tahmin çerçevesinde, beklenen hakediş döneminin uzunluğunu tahmin eder. Performans koşulunun bir piyasa koşulu olması durumunda, beklenen hakediş dönemi, ihraç edilen opsiyonların gerçekleşme uygun değerlerinin tahmininde kullanılan varsayımlar ile tutarlı olarak belirlenir ve sonuçta değiştirilmez. Performans koşulunun bir piyasa koşulu olmaması durumunda, daha sonraki bilgilerin hakediş döneminin önceki tahminlerden farklılaştığını göstermesi durumunda, gerekirse, ilgili hakediş döneminin uzunluğuna ilişkin tahminini değiştirir.

Özkaynağa dayalı finansal araçların gerçeğe uygun değerleri referans alınarak ölçülen işlemler

İhraç edilen özkaynağa dayalı finansal araçların gerçeğe uygun değerlerinin belirlenmesi

- 16 Özkaynağa dayalı finansal araçların gerçeğe uygun değerleri referans alınarak ölçülen işlemler açısından, özkaynağa dayalı finansal araçların gerçeğe uygun değerleri, *ölçüm tarihi itibarıyla*, söz konusu finansal araçların koşul ve ilkeleri de göz önünde bulundurulmak suretiyle, ve mevcut olması durumunda bunların piyasa fiyatları aracılığıyla, ölçülür (19-22 nci Paragraf hükümleri çerçevesinde).
- 17 Piyasa fiyatlarının mevcut olmaması durumunda, işletme, özkaynağa dayalı finansal araçların gerçeğe uygun değerini, karşılıklı pazarlık ortamında bilgili ve istekli taraflarca gerçekleştirilen bir işlemde ölçüm tarihi itibarıyla anılan finansal araçların olması gereken fiyatlarının bir değerlendirme tekniği aracılığıyla belirlenmesi yoluyla tahmin eder. Bu değerlendirme tekniği, finansal araçların fiyatlandırılması konusunda genel kabul görmüş değerlendirme yöntemleri ile tutarlı olmalı ve, bilgili ve istekli piyasa katılımcılarının fiyatın belirlenmesinde göz önünde bulundurulacağı ter türlü unsur ve varsayımı içermelidir (19-22 nci Paragraf hükümleri çerçevesinde).
- 18 Ek B, çalışanlara verilen hisse senedi veya hisse senedi opsiyonlarının ortak özelliği olan çeşitli koşul ve ilkeler esas olmak suretiyle, söz konusu hisse senedi veya hisse senedi opsiyonlarının gerçeğe uygun değerlerinin ölçümü konusunda açıklayıcı ek hükümler içerir.

Hakediş koşullarının değerlendirilmesi

- 19 Özkaynak araçlarının verilmesi, belirli hak ediş koşullarının yerine getirilmesine bağlı olabilir. Örneğin, çalışanlara hisse senedi veya hisse senedi opsiyonlarının verilmesi, genellikle, çalışanların belirli bir süre işletmede çalışmaları koşuluna bağlıdır. İşletmenin kârında belirli bir büyümeye ya da hisse senedi fiyatlarında belirli bir artışa ulaşılması gibi, yerine getirilmesi gereken çeşitli performans koşulları mevcut olabilir. Piyasa koşulları dışındaki hak ediş koşulları, hisse senedi veya hisse senedi opsiyonlarının ölçüm tarihindeki gerçeğe uygun değerleri tahmin edilirken dikkate alınmaz. Bunun yerine, piyasa koşulları dışındaki hak ediş koşulları, işlem tutarının ölçümüne dahil edilen özkaynak araç sayısının düzeltilmesi suretiyle dikkate alınır; böylece, verilen özkaynak araçları karşılığında alınan mal veya hizmetler için muhasebeleştirilen tutar, nihai olarak hak edilen özkaynak araçlarının sayısına bağlı olur. Dolayısıyla, 21'inci paragrafta yer alan hükümlere bağlı olarak piyasa koşulları dışındaki bir hak ediş koşulunun yerine getirilmemesi nedeniyle (örneğin, karşı tarafın belirli hizmet süresini tamamlamaması veya bir performans koşulunu yerine getirmemesi gibi), verilen özkaynak araçlarının hak edilmemesi durumunda, kümülatif olarak, alınan mal veya hizmetler için hiçbir tutar finansal tablolara alınmaz.
- 20 19'uncu paragrafta yer alan hükümleri uygulamak için, işletme, hakediş süresi boyunca aldığı mal veya hizmetleri, hak kazanılacağı tahmin edilen özkaynağa dayalı finansal araçların sayısına ilişkin en muhtemel tahmin çerçevesinde finansal tablolara alır ve daha sonraki bilgilerin, özkaynağa dayalı finansal araçların adedinin önceki tahminlere göre farklılık arz ettiğini göstermesi durumunda, gerekirse, buna ilişkin tahminini değiştirir. İşletme, hakediş tarihinde, 21'inci paragraf çerçevesinde, sonuçta hak kazanılan özkaynağa dayalı finansal araç adedine göre ilgili tahminini değiştirir.
- 21 İhraç edilen özkaynağa dayalı finansal araçların gerçeğe uygun değerlerinin tahmin edilmesi sırasında, hissenin hedeflenen piyasa fiyatı gibi, ilgili hakkın kazanılmasının (veya hakkı kullanabilmenin) dayandırıldığı piyasa koşulları da göz önünde bulundurulur. Dolayısıyla, piyasa koşullarına dayandırılan özkaynağa dayalı finansal araç ihraçlarında, ilgili piyasa koşulunun yerine getirilip getirilmediğine

bakılmaksızın, diğer tüm hakediş koşullarını (belirlenmiş hizmet döneminde hizmette bulunan çalışandan alınan hizmetler gibi) karşılayan taraftan alınan mal veya hizmetler işletme tarafından muhasebeleştirilir.

Hakediş koşulları işlemleri

- 21A Benzer biçimde, bir işletme, çıkarılan finansal aracın gerçeğe uygun değeri bulunurken bütün hakediş koşullarını göz önünde bulundurmalıdır. Bu nedenle, hakediş koşulları ile ilgili finansal araçların çıkarılması için, söz konusu işletme, piyasa koşulları olmayan bütün hakediş koşullarını sağlayan bir karşı taraftan alınan mal ve hizmetleri (örneğin: hizmetin belirlendiği dönem için hizmetine devam eden bir çalışandan alınan hizmetler), hakediş koşullarının sağlanıp sağlanmadığına bakılmaksızın muhasebeleştirmelidir.

Yeniden yükleme özelliğinin değerlendirilmesi

- 22 *Yeniden yükleme* özelliği olan opsiyonlar açısından, ölçüm tarihinde, ihraç edilen opsiyonların gerçeğe uygun değerlerinin tahmin edilmesi işlemlerinde, yeniden yükleme özelliği dikkate alınmaz. Bunun yerine, *yeniden yükleme* özelliği olan bir opsiyonun daha sonra ihraç edilmesi durumunda, ilgili yeniden yükleme opsiyonu ihraç edildiğinde yeni bir opsiyon ihracı olarak muhasebeleştirilir.

Hakediş tarihi sonrası

- 23 Alınan mal veya hizmetler ile bunlara eşdeğer olarak özkaynakta meydana gelen artışı 10-22 nci Paragraflara uygun olarak muhasebeleştirmiş olan bir işletme, hakediş tarihi sonrasında özkaynakta herhangi bir düzeltme yapmaz. Örneğin, çalışandan alınan hizmetler karşılığında muhasebeleştirilen tutar, özkaynağa dayalı finansal araç üzerindeki hakkın sonradan yitirilmesi ya da, hisse opsiyonları açısından, ilgili opsiyonların kullanılmaması durumunda, iptal edilmez. Ancak bu koşul, işletmenin özkaynağı içerisinde yapılan aktarmayı, diğer bir ifadeyle özkaynağın bir bölümünün diğer bir bölümüne aktarılması işlemini muhasebeleştirmesine engel olmaz.

Özkaynağa dayalı finansal araçların gerçeğe uygun değerinin güvenilir bir şekilde tahmin edilememesi

- 24 Bir işletmenin, hisse bazlı ödeme işlemlerinin, ihraç edilen özkaynağa dayalı finansal araçların gerçeğe uygun değerlerini referans almak suretiyle ölçülmesi gerektiği durumlarda, 16-23 üncü Paragraflardaki hükümler uygulanır. Bazı nadir durumlarda, işletme, ihraç edilen özkaynağa dayalı finansal araçların gerçeğe uygun değerlerini, 16-22 nci Paragraflardaki hükümlere göre, ölçüm tarihinde güvenilir bir şekilde tahmin edemez. İşletme bu gibi nadir durumlarda aşağıdakileri uygular:

- (a) Özkaynağa dayalı finansal araçlar, malların işletme tarafından elde edildiği veya hizmetlerin işletmeye sunulduğu tarihteki *işsel değerlerinden* ölçülür ve her raporlama ve ödeme tarihinde, işsel değerde oluşan değişiklikler kâr veya zarar olarak muhasebeleştirilir. Hisse senedi opsiyonları, söz konusu opsiyonların kullanılması ya da yitirilmesi (istihdamın durmasında olduğu gibi) veya zamanaşımına uğraması (opsiyon süresinin bitmesi gibi) durumunda, hisse bazlı ödeme işlemi son bulur.
- (b) Sonuçta kullanılan (uygun olması durumunda) veya hak kazanılan özkaynağa dayalı finansal araçların sayısına göre, alınan mal veya hizmetler muhasebeleştirilir. Bu hükümün hisse senedi opsiyonlarına uygulanması açısından, işletme, örneğin eğer varsa, 14 ve 15 inci Paragraflara uygun olarak hakediş dönemi süresince almış olduğu mal ve hizmetleri muhasebeleştirir, ancak bu durumda Paragraf 15(b)'de yer alan piyasa koşulu hükmü uygulanmaz. Alınan mal ve hizmetlerin tutarı hak kazanılacağı tahmin edilen hisse senedi opsiyonlarının sayısına göre muhasebeleştirilir. Sonradan elde edilen bilgilerin, hak kazanılacağı beklenen hisse senedi opsiyon sayısının daha önceki tahminlerden farklılık arz ettiğini göstermesi durumunda, işletme, tahminini gözden geçirir. Hakediş tarihi itibarıyla, işletme, söz konusu tahmini, sonuçta hak kazanılan özkaynağa dayalı finansal araç sayısına göre düzeltir. Hakediş tarihinin sonrasında, işletme, eğer hisse senedi opsiyonları sonradan yitirilmiş veya zamanaşımına uğramış iseler, alınan mal veya hizmet tutarlarını iptal eder.

- 25 Bir işletmenin 24 üncü Paragrafta yer alan hükümleri uygulanması durumunda, ihraç edilen özkaynağa dayalı finansal araçların koşul ve ilkelerinde yapılan herhangi bir yenilik 24 üncü Paragrafta açıklanan işsel değer yönteminin uygulanması sırasında dikkate alınacağından, 26-29 uncu Paragrafların uygulanması gerekli değildir. Ancak işletmenin 24 üncü Paragrafın uygulandığı ihraç edilen özkaynağa dayalı bir finansal araca ilişkin olarak ödemede bulunması durumunda:

- (a) Ödemenin hakediş dönemi içerisinde yapılmış olması durumunda, yapılan ödeme hızlandırılmış hakediş olarak muhasebeleştirilir ve dolayısıyla, aksi halde kalan hakediş süresi içerisinde muhasebeleştirilecek olan hizmet tutarı hemen finansal tablolara yansıtılır.
- (b) İtfa işlemi sırasında yapılan ödeme, ödemenin özkaynağa dayalı finansal aracın geri satın alındığı tarihte ölçülen içsel değerini aşan kısmı hariç, özkaynağa dayalı aracın geri satın alınması olarak muhasebeleştirilir, yani özkaynaktan düşülür. Bu tür fazlalıkların tamamı gider olarak muhasebeleştirilir.

İhraç edilen özkaynağa dayalı finansal araçların iptal ve ödenmeleri de dahil olmak üzere koşul ve ilkelerinde yapılan yenilikler

- 26 Bir işletme özkaynağa dayalı finansal araçların verilmesine yönelik koşul ve ilkelerde yenilik yapabilir. Örneğin, çalışanlara ihraç edilen opsiyonun uygulanacak fiyatını düşürebilir (yani opsiyonu yeniden fiyatlandırır), bu durum opsiyonun gerçeğe uygun değerini artırır. Söz konusu yeniliklerin etkilerinin muhasebeleştirilmesine ilişkin olarak 27-29 uncu Paragraflarda yer alan hükümler, çalışanlarla yapılan hisse bazlı ödeme işlemleri çerçevesinde ifade edilmiştir. Ancak, bu hükümler, çalışanların dışında, ihraç edilen özkaynağa dayalı finansal aracın gerçeğe uygun değeri referans alınarak ölçülen diğer hisse bazlı ödeme işlemleri için de uygulanır. Bu durumda, 27-29 uncu Paragraflarda geçen ihraç tarihi, işletmenin malları elde ettiği veya karşı tarafın hizmet verdiği tarihi ifade eder.
- 27 İşletme, asgari olarak, eğer bu özkaynağa dayalı finansal araçlar hakediş şartlarını (piyasa koşulu dışında kalan) sağlama başarısızlığı yüzünden belirtilen hakediş tarihinde hak kazanılmamış olmadıkça; özkaynağa dayalı finansal araçların ihraç edildikleri tarihteki gerçeğe uygun değerleri üzerinden alınan hizmetleri muhasebeleştirir. Bu durum, özkaynağa dayalı finansal araçların ihraç edilme koşul ve ilkelerinde yapılan herhangi bir yenilik veya bunların iptal ya da itfa edilmeleri açısından da geçerlidir. İşletme, hisse bazlı ödeme işlemlerinin toplam gerçeğe uygun değerini arttıracak veya çalışanlara fayda sağlayacak yeniliklerin etkilerini de finansal tablolarına yansıtır. Bu hükmün uygulanmasına ilişkin yol gösterici açıklamalar Ek B'de yer almaktadır.
- 28 İhraç edilen özkaynağa dayalı finansal araçların hakediş dönemi içerisinde iptal etmesi ya da ödenmesi durumunda (hakediş koşullarının karşılanmaması sebebiyle hakkın yitirilmesi sonucunda iptal edilme dışında):
- (a) İşletme, iptal veya ödeme işlemini hakedişin hızlandırılması olarak muhasebeleştirir ve aksi halde kalan hakediş süresi içerisinde muhasebeleştirilecek olan hizmet tutarını hemen finansal tablolarına yansıtır.
- (b) İhraç edilen araçların iptali ya da itfa edilmesine ilişkin olarak yapılan ödemenin, özkaynağa dayalı finansal aracın geri satın alındığı tarihte ölçülen gerçeğe uygun değerini aşan kısmı hariç, özkaynağa dayalı finansal aracın geri satın alınması olarak muhasebeleştirilir, yani özkaynaktan düşülür. Ödemenin özkaynağa dayalı finansal aracın gerçeğe uygun değerini aştığı durumlarda, aşan kısım doğrudan gider olarak muhasebeleştirilir. Bununla birlikte, söz konusu hisse bazlı ödeme işlemi borç bileşenlerini içeriyorsa, söz konusu işletme iptal ya da ödeme tarihinde borcun gerçeğe uygun değerini yeniden ölçmelidir. Borcu ödemek için yapılacak her ödeme bileşeni borcun yok edilmesi olarak muhasebeleştirilmelidir.
- (c) Çalışana özkaynağa dayalı yeni finansal araçların verildiği durumlarda, söz konusu finansal araçların ihraç edildiği tarihte işletme bu araçları, iptal edilen özkaynağa dayalı finansal araçların yerine geçen finansal araçlar olarak tanımlar ve bunları Paragraf 27 ve Ek B'de yer alan hükümler çerçevesinde asıl ihraca ilişkin yenilikler gibi muhasebeleştirir. Bu durumda, ihraç edilen ek gerçeğe uygun değer, yenilenen özkaynağa dayalı finansal araçların ihraç edildiği tarihteki gerçeğe uygun değerleri ile iptal edilen özkaynağa dayalı finansal araçların net gerçeğe uygun değerleri arasındaki farktır. İptal edilen özkaynağa dayalı finansal araçların net gerçeğe uygun değeri; bunların iptalinden hemen önceki gerçeğe uygun değerlerinden, çalışanlara iptal edilen özkaynağa dayalı finansal araçlara ilişkin olarak yapılan ve (b) maddesinde belirtilen iptal işlemi nedeniyle özkaynaktan düşülerek muhasebeleştirilen her türlü ödeme çıkarılmak suretiyle bulunur. Ancak işletmenin söz konusu özkaynağa dayalı finansal araçları iptal edilen özkaynağa dayalı finansal araçlar yerine geçen finansal araçlar olarak tanımlanmaması durumunda, anılan finansal araçlar yeni bir özkaynağa dayalı finansal araç ihracı olarak muhasebeleştirilir.
- 28A Bir işletme veya diğer taraf bir hakediş koşulunu karşılamayı seçerse, işletme, hakediş koşulunun sağlanmasına ilişkin olarak erteleme ile ilgili hakediş dönemi süresince söz konusu işletmenin veya diğer tarafın ihmaliyle ilişkin işlem yapar.

- 29 Bir işletmenin hak kazanılmış bulunan özkaynağa dayalı finansal araçları geri satın alınması durumunda, çalışanlara yapılan ödemenin geri alınan özkaynağa dayalı finansal aracın geri alınma tarihinde ölçülen gerçeğe uygun değerini aşan kısmı hariç, özkaynaklardan düşülmek suretiyle muhasebeleştirilir. Ödemenin geri satın alınan özkaynağa dayalı finansal aracın gerçeğe uygun değerini aştığı durumlarda, aşan kısım doğrudan gider olarak muhasebeleştirilir.

Nakit olarak ödenen hisse bazlı ödeme işlemleri

- 30 Nakit olarak ödenen hisse bazlı ödeme işlemleri söz konusu olduğunda işletme, alınan mal veya hizmetler ile üstlenilen yükümlülük tutarını, 31-33D paragrafları çerçevesinde, söz konusu yükümlülüğün gerçeğe uygun değeri üzerinden ölçer. İlgili yükümlülük ödenene kadar işletme, her bir raporlama dönemi sonunda ve ayrıca yükümlülüğün ödendiği tarihte, söz konusu yükümlülüğün gerçeğe uygun değerini yeniden ölçer ve gerçeğe uygun değerinde oluşan herhangi bir değişikliği kâr veya zararda finansal tablolara alır.
- 31 Örneğin işletme, hisse senetlerinin belirli bir dönem içerisinde belirli bir fiyata ulaşması karşılığında çalışanlarına, ücret paketlerinin bir parçası olarak, gelecekte (özkaynak aracından ziyade) bir nakit ödeme elde etme hakkına sahip olacakları, hisse senedi değer artış hakkı vermiş olabilir. Alternatif olarak işletme, hisselerle ilişkin olarak, zorunlu (örneğin, istihdamın sona ermesi üzerine) veya çalışanın tercihi bağli olarak ödenebilen bir hak (hisse senedi opsiyonunun kullanılması üzerine ihraç edilecek hisse senetleri dâhil olmak üzere) vermek suretiyle çalışanlarına, gelecekte nakit ödeme elde etme hakkı vermiş olabilir. Bu anlaşmalar, nakit olarak ödenen hisse bazlı ödeme işlemlerine ilişkin örneklerdir. Hisse senedi değer artış hakları, 32-33D paragraflarında yer alan bazı hükümleri açıklamak için kullanılmıştır; ancak, bu paragraflarda yer alan hükümler nakit olarak ödenen tüm hisse bazlı ödeme işlemlerine uygulanır.
- 32 İşletme, almış olduğu hizmetleri ve bunlar karşılığında yüklenmiş olduğu borcu, ilgili hizmet çalışanlar tarafından sunuldukdüca muhasebeleştirir. Örneğin, bazı hisse senedi değer artış haklarına çok kısa bir zamanda hak kazanılır ve dolayısıyla çalışanların ilgili nakdi tahsil etmeleri için belirli bir hizmet süresini tamamlamaları gerekmez. Aksine ilişkin bir delil bulunmadıkça, hisse senedi değer artış haklarının karşılığında verildiği hizmetlerin işletme tarafından elde edildiği varsayılır. Bu nedenle, alınan hizmetler ve bunlara ilişkin borçlar hemen muhasebeleştirilir. Çalışanların belirli bir hizmet süresini tamamlamadıkça hisse senedi değer artış haklarına hak kazanılmamaları durumunda, alınan hizmet ve buna ilişkin borç, hizmet ilgili dönem boyunca çalışanlar tarafından sunuldukdüca muhasebeleştirir.
- 33 İlgili yükümlülük, 33A-33D paragrafları çerçevesinde, ilk ölçüm sırasında ve ilgili yükümlülük ödenene kadar her raporlama dönemi sonunda, bir opsiyon fiyatlama modeli kullanılarak ve hisse senedi değer artış haklarının verildiği şart ve durumlar ile ilgili tarihe kadar çalışanlar tarafından sunulan hizmetler de dikkate alınarak, ilgili hisse senedi değer artış haklarının gerçeğe uygun değeri üzerinden ölçülür. İşletme, vermiş olduğu nakit olarak ödenen hisse bazlı ödeme işlemlerine ilişkin şart ve durumları değiştirebilir. Ek B'nin B44A-B44C paragrafları, hisse bazlı bir ödeme işleminin sınıfını, nakit olarak ödenen hisse bazlı ödemeden, özkaynağa dayalı hisse bazlı ödemeye çeviren değişikliklere ilişkin rehberlik sağlar.

Hak ediş koşulları ile hak ediş sağlamayan koşulların değerlendirilmesi

- 33A Nakit olarak ödenen hisse bazlı bir ödeme işlemi, belirli hak ediş koşullarının yerine getirilmesine bağlı olabilir. İşletmenin kârında belirli bir büyümeye ya da hisse senedi fiyatlarında belirli bir artışa ulaşılması gibi, yerine getirilmesi gereken çeşitli performans koşulları mevcut olabilir. Piyasa koşulları dışındaki hak ediş koşulları, nakit olarak ödenen hisse bazlı ödemelerin ölçüm tarihindeki gerçeğe uygun değerleri tahmin edilirken dikkate alınmaz. Bunun yerine, piyasa koşulları dışındaki hak ediş koşulları, işlemten kaynaklanan yükümlülüğün ölçümüne dahil edilen ödüil sayısının düzeltilmesi suretiyle dikkate alınır.
- 33B 33A paragrafındaki hükümleri uygulamak için işletme, hak ediş dönemi boyunca alınan mal ve hizmetlere ilişkin bir tutarı finansal tablolara alır. Bu tutar, hak edilmesi beklenen ödüil sayısına ilişkin en muhtemel tahmine dayanır. Gereken hâllerde işletme, sonraki bilgilerin, hak edilmesi beklenen ödüil sayısının önceki tahminlere göre farklılık arz ettiğini göstermesi durumunda, bu tahmini değiştirir. Hak ediş tarihinde işletme, söz konusu tahmini nihai olarak hak edilen ödüil sayısına eşit olacak şekilde revize eder.
- 33C Verilen nakit olarak ödenen hisse bazlı ödemelerin gerçeğe uygun değeri tahmin edilirken ve her raporlama dönemi sonunda ve ödeme tarihinde gerçeğe uygun değer yeniden ölçülürken, hak ediş sağlamayan koşulların yanı sıra hisse senedinin hedeflenen piyasa fiyatı gibi hak edişin bağli olduğu piyasa koşulları da dikkate alınır.
- 33D 30-33C paragraflarının uygulaması sonucunda, nakit olarak ödenen hisse bazlı ödemeler karşılığında alınan mal veya hizmetler için nihai olarak finansal tablolara alınan kümülatif tutar, nakden ödenen tutara eşittir.

Vergi yükümlülüklerinin stopajı için net ödeme özelliğine sahip hisse bazlı ödeme işlemleri

- 33E Vergi kanunları veya vergi düzenlemeleri, işletmelerin bir çalışanın hisse bazlı bir ödemeye ilişkin vergi yükümlülüğünün stopajını yapmasını ve bu tutarı çalışan adına, genellikle nakden, vergi otoritesine ödemesini zorunlu tutabilir. Bu zorunluluğun yerine getirilmesi için, hisse bazlı ödeme anlaşmasının (diğer bir deyişle, net ödeme özelliğine sahip bir hisse bazlı ödeme anlaşması) hükümleri, normalde hisse bazlı ödemeye ilişkin hakkın kullanılması (veya kazanılması) durumunda çalışana verilecek toplam özkaynak aracından, çalışanın vergi yükümlülüğünün parasal tutarına eşit olacak tutarda özkaynak aracının işletme tarafından stopajının yapılmasına izin verebilir veya bunu zorunlu tutabilir.
- 33F 34'üncü paragraftaki hükümlerin bir istisnası olarak, 33E paragrafında tanımlanan işlem, net ödeme özelliği olmadığında özkaynağa dayalı bir hisse bazlı ödeme işlemi olarak sınıflandırılacak bir işlemse, bütünlüyle özkaynağa dayalı bir hisse bazlı ödeme işlemi olarak sınıflandırılır.
- 33G İşletme, çalışanın hisse bazlı ödemeye ilişkin vergi yükümlülüğüne ilişkin olarak vergi otoritesine yapacağı ödemeyi finanse etmek için stopajını yaptığı hisseleri muhasebeleştirirken, bu Standardın 29'uncu paragrafını uygular. Dolayısıyla, ödemenin stopajı yapılan özkaynak araçlarının net ödeme tarihindeki gerçeğe uygun değerini aştığı durumlar dışında yapılan ödeme, stopajı yapılan hisseler açısından özkaynaktan bir indirim olarak muhasebeleştirilir.
- 33H 33F paragrafındaki istisna aşağıdakilere uygulanmaz:
- (a) Vergi kanunları veya vergi düzenlemelerinin, işletmeye, çalışanın hisse bazlı bir ödemeye ilişkin vergi yükümlülüğünün stopajını yapmasına yönelik bir yükümlülük getirmediği, net ödeme özelliğine sahip hisse bazlı ödeme anlaşması veya
- (b) İşletmenin, çalışanın hisse bazlı ödemeye ilişkin vergi yükümlülüğünden fazla olarak stopajını yaptığı herhangi bir özkaynak aracı (diğer bir deyişle işletmenin, çalışanın vergi yükümlülüğünün parasal tutarını aşan bir tutarda hissenin stopajını yapması). Bunun gibi, stopajı fazla yapılan hisseler, bu tutar çalışana nakit olarak (veya diğer varlıkla vasıtasıyla) ödendiğinde nakit olarak ödenen hisse bazlı ödeme işlemi olarak muhasebeleştirilir.

Nakit alternatifli hisse bazlı ödeme işlemler

- 34 Bir işletmeye veya karşı tarafa, işletmenin ilgili işlemi nakit (veya diğer varlıklar) ya da özkaynağa dayalı finansal araçlar aracılığıyla gerçekleştirmesini belirleme imkanı sağlayan hisse bazlı ödeme işlemlerinde, ilgili işlem ya da işlemi oluşturan unsurlar, bunların nakit ya da diğer bir varlıkla ödeneceğine dair işletme tarafından yüklenilmiş bir borç bulunduğu durumlarda, nakit olarak ödenen hisse bazlı ödeme işlemi; bu tür bir borç bulunmadığı durumlarda ise, özkaynaktan karşılanan hisse bazlı ödeme işlemi olarak muhasebeleştirir.

Karşı tarafa ödeme yöntemini seçme imkânı sağlayan nakit alternatifli hisse bazlı ödeme işlemleri

- 35 İşletmenin, hisse bazlı ödeme işlemi, nakit³ veya özkaynağa dayalı finansal araç ihraç edilerek tahsil etme seçeneği karşı tarafa vermesi durumunda; işletme, borç unsuru (yani karşı tarafın ödemenin nakit olarak yapılmasını talep etme hakkı) ve özkaynağa unsuru (yani karşı tarafın ödemenin nakit yerine özkaynağa dayalı araç olarak yapılmasını talep etme hakkı) içeren bileşik bir finansal araç ihraç etmiş olur. İlgili mal ve hizmetlerin gerçeğe uygun değerlerinin doğrudan ölçüldüğü çalışanlar haricindeki taraflarla yapılan işlemlerde, bileşik finansal araçların özkaynak unsuru, ilgili mal ve hizmetlerin alındığı tarih itibarıyla, alınan mal ve hizmetlerin gerçeğe uygun değerleriyle borç unsurunun gerçeğe uygun değeri arasındaki fark olarak hesaplanır.
- 36 Çalışanlarla ilgili işlemleri de içeren diğer işlemler açısından, ilgili nakit veya özkaynağa dayalı finansal araçlara ilişkin hakların verilme koşul ve ilkeleri de dikkate alınmak suretiyle, bileşik finansal aracın gerçeğe uygun değeri ölçüm tarihinde ölçülür.
- 37 İşletme, 36 ncı Paragrafı uygulamak için, karşı tarafın özkaynak unsurunu elde etmek için nakit tahsilat hakkından feragat etmesi gerekeceğini de dikkate almak suretiyle, ilk başta borç unsurunun, ardından da özkaynak unsurunun gerçeğe uygun değerini ölçer. Bileşik finansal aracın gerçeğe uygun değeri, iki unsurun

3 35-43 üncü Paragraflar arasında nakit kelimesine yapılan tüm atıflar, aynı zamanda, işletmenin diğer varlıkları için de yapılmış sayılır.

toplamından elde edilir. Bununla beraber, karşı tarafın ödeme şeklini belirleme seçeneği olduğu hisse bazlı ödeme işlemleri, genellikle, bir ödeme seçeneğinin gerçeğe uygun değeri değerleriyle aynı olacak şekilde yapılandırılmaktadır. Örneğin karşı taraf, hisse senedi opsiyonu veya nakit olarak ödenecek hisse senedi değer artış hakkı elde etme seçeneklerinden herhangi birini seçme hakkına sahip olabilir. Bu durumda, özkaynak unsurunun gerçeğe uygun değeri sıfırdır ve dolayısıyla bileşik finansal aracın gerçeğe uygun değeri borç unsurunun gerçeğe uygun değeriyle aynıdır. Bunun tersine, ödeme seçeneklerinin gerçeğe uygun değerlerinin birbirinden farklı olması durumunda, özkaynak unsurunun gerçeğe uygun değeri genelde sıfırdan büyüktür. Böyle durumlarda bileşik finansal araçların gerçeğe uygun değerleri borç bileşenlerinin gerçeğe uygun değerlerinden büyüktür.

- 38 İşletme elde etmiş veya devralmış olduğu mal ve hizmetleri, bileşik finansal araçların her bir unsuru açısından ayrı ayrı muhasebeleştirir. Borç unsuru açısından değerlendirildiğinde, alınan mal ve hizmetleri ile bunlara ilişkin borç, karşı taraf malları tedarik ettikçe veya hizmeti ifa ettikçe, nakit olarak ödenen hisse bazlı ödeme işlemlerine uygulanan hükümlere (30-33 üncü Paragraflar) uygun olarak muhasebeleştirilir. Özkaynak bileşenleri (eğer varsa) açısından değerlendirildiğinde ise, alınan mal ve hizmetler ile bunlara ilişkin olarak özkaynakta meydana gelen artış, karşı taraf malları tedarik ettikçe veya hizmeti ifa ettikçe, özkaynaktan karşılanan hisse bazlı ödeme işlemlerine uygulanan hükümlere (10-29'uncü paragraflar) uygun olarak muhasebeleştirilir.
- 39 İşletme, ilgili borcun gerçeğe uygun değerini ödeme tarihinde yeniden ölçer. İşletmenin nakit ödeme yapmak yerine, özkaynağa dayalı finansal araçlar ihraç etmesi durumunda, borç, özkaynağa dayalı finansal araçlara karşılık olarak doğrudan özkaynağa nakledilir.
- 40 Özkaynağa dayalı finansal araçların ihraç edilmesi yerine nakit ödeme yapılması durumunda, söz konusu ödeme işlemi, ilgili borcun tamamen ödenmesi olarak muhasebeleştirilir. Önceden muhasebeleştirilmiş herhangi bir özkaynak unsuru, özkaynaklarda tutulur. Nakit olarak ödeme yapılmasının seçilmesiyle, karşı taraf, özkaynağa dayalı finansal araç elde etme hakkını yitirir. Ancak bu koşul, işletmenin özkaynağı içerisinde yapılan aktarmayı, diğer bir ifadeyle özkaynağın bir bölümünün diğer bir bölümüne aktarılması işlemi muhasebeleştirmesine engel olmaz.

İşletmeye ödeme yöntemini seçme imkanı sağlayan nakit alternatifli hisse bazlı ödeme işlemleri

- 41 Hisse bazlı ödeme işleminin işletmeye, nakit olarak ödeme yapma veya özkaynağa dayalı finansal araç ihraç etme seçeneği vermesi durumunda, işletme, nakit olarak ödenmesi gereken mevcut bir yükümlülüğü bulunup bulunmadığını belirler ve hisse bazlı ödeme işlemini buna göre muhasebeleştirir. Özkaynağa dayalı finansal araç olarak ödeme yapma seçeneğinin ticari bir özünün bulunmaması (işletmenin yasal olarak hisse senedi çıkarmasının yasaklanması gibi), ya da işletmenin geçmiş uygulaması veya bu yönde bir politikası nedeniyle nakit ödemenin muhtemel olması veya karşı tarafın nakit ödeme istediğinde işletmenin genelde nakit ödemede bulunması durumunda, işletmenin nakit olarak ödenecek mevcut yükümlülüğü var demektir.
- 42 İşletmenin nakit olarak ödenecek mevcut yükümlülüğünün bulunması durumunda, hisse bazlı ödeme işlemleri, 30-33 üncü Paragraflarda açıklanan nakit olarak ödenen hisse bazlı ödeme işlemlerine ilişkin hükümlere uygun olarak muhasebeleştirilir.
- 43 Nakit ödeme yükümlülüğünün bulunmaması durumunda, hisse bazlı ödeme işlemleri, 10-29 uncu Paragraflarda açıklanan özkaynaktan karşılanan hisse bazlı ödeme işlemlerine ilişkin hükümlere uygun olarak muhasebeleştirilir. Ödeme durumunda:
- (a) İşletmenin ödemeyi nakit olarak yapmayı seçmesi durumunda, (c)'de belirtilen durum dışında, gerçekleştirilen nakit ödeme, özkaynağa dayalı bir hakkın yeniden satın alınması işlemi olarak muhasebeleştirilir, yani özkaynaktan düşülür.
 - (b) İşletmenin ödemeyi özkaynağa dayalı finansal araç vermek suretiyle yapmayı seçmesi durumunda, (c)'de belirtilen durum dışında, ek bir muhasebe kaydı gerekmez (eğer gerekirse, özkaynağın bir bölümünden diğer bir bölümüne yapılan aktarmalar hariç).
 - (c) İşletmenin, ödemenin gerçekleştiği tarihte yüksek olan gerçeğe uygun değerle ödeme alternatifini seçmesi durumunda, işletme ödenen fazla değer için ek gider muhasebeleştirir. Bu fazlalık, hangisi uygulanabilir ise; ödenen nakit ile nakit ödeme yapılmasıyı ihraç edilecek özkaynağa dayalı finansal araçlarının gerçeğe uygun değeri arasındaki farkı ya da ihraç edilen özkaynağa dayalı finansal aracın gerçeğe uygun değeri ile özkaynağa dayalı finansal araç ihraç edilerek ödeme yapılmasıyı ödenecek nakit arasındaki farkı ifade eder.

Grup işletmeleri arasında gerçekleştirilen hisse bazlı ödeme işlemleri (2009 değişiklikleri)

- 43A Grup işletmeleri arasında gerçekleştirilen hisse bazlı ödeme işlemleri açısından, mal veya hizmet alan işletme,
- Sağlanan faydaların niteliğini veya
 - Kendi hak ve yükümlülüklerini
- değerlendirerek söz konusu mal veya hizmetleri, ayrı veya bireysel finansal tablolarında özkaynağa dayalı ya da nakit olarak ödenen hisse bazlı ödeme işlemi olarak ölçer.
- Mal veya hizmet alan işletme tarafından muhasebeleştirilen tutar, konsolide grup veya hisse bazlı ödeme işlemini gerçekleştiren başka bir grup işletmesi tarafından muhasebeleştirilen tutardan farklılık gösterebilir.
- 43B Mal veya hizmet alan işletme, alınan mal veya hizmetleri;
- Sağlanan faydaların, kendi özkaynağa dayalı finansal araçları olması veya
 - Hisse bazlı ödeme işlemini gerçekleştirmek için herhangi bir yükümlülüğünün bulunmaması halinde özkaynağa dayalı hisse bazlı ödeme işlemi olarak ölçer.
- İşletme, daha sonra, özkaynağa dayalı hisse bazlı böyle bir ödeme işlemini, yalnızca piyasa dışı hakediş koşullarındaki değişiklikler için 19–21 inci Paragraflar uyarınca yeniden ölçer. Diğer tüm durumlarda, mal veya hizmetleri alan işletme, alınan mal veya hizmetleri nakit olarak ödenen hisse bazlı ödeme işlemi olarak ölçer.
- 43C Grupta yer alan diğer bir işletmenin mal veya hizmet alması durumunda, hisse bazlı ödeme işlemi gerçekleştiren işletme söz konusu işlemi, yalnızca kendi özkaynağa dayalı finansal araçları ile gerçekleştirmiş olması halinde özkaynağa dayalı hisse bazlı ödeme işlemi olarak muhasebeleştirir. Aksi halde işlem, nakit olarak ödenen hisse bazlı ödeme işlemi olarak muhasebeleştirilir.
- 43D Bazı grup işlemleri bir grup işletmesinin, mal veya hizmet tedarikçilerine yapılan hisse bazlı ödemelerin karşılığı olarak diğer bir grup işletmesine ödeme yapmasını gerektiren geri ödeme anlaşmalarını içerir. Bu gibi durumlarda, mal veya hizmet alan işletme, grup içi geri ödeme anlaşmalarını dikkate almaksızın, hisse bazlı ödeme işlemini 43B Paragrafı uyarınca muhasebeleştirir.

Açıklamalar

- 44 **Bir işletme finansal tablo kullanıcılarının, dönem boyunca var olan hisse bazlı ödeme anlaşmalarının nitelik ve tutarlarını anlamaları için gerekli bilgiyi kamuoyuna açıklar.**
- 45 Bir işletme 44 üncü Paragrafın uygulanmasını sağlamak amacıyla en azından aşağıdakileri kamuoyuna açıklar:
- Dönem içerisinde herhangi bir zamanda mevcut her türlü hisse bazlı ödeme anlaşmasının özellikleri; hakediş için gerekli koşullar, ihraç edilmiş opsiyonların azami süreleri veya ödeme yöntemleri (nakit olarak veya özkaynaktan) gibi her bir anlaşmanın koşul ve ilkelerinin genel özellikleri. 44 üncü paragraf uyarınca her bir anlaşmaya ilişkin ayrı bir açıklama yapılması gerekmedikçe, benzer hisse bazlı ödeme anlaşmalarına sahip bir işletme bu bilgiyi toplu olarak sunabilir.
 - Aşağıda yer alan her bir opsiyon grubu için hisse senedi opsiyonu sayısı ve ağırlıklı ortalama kullanım fiyatları:
 - Dönem başında mevcut olanlar;
 - Dönem içerisinde ihraç edilenler;
 - Dönem içerisinde yitirilenler;
 - Dönem içerisinde kullanılanlar;
 - Dönem içerisinde zamanaşımına uğrayanlar;
 - Dönem sonunda mevcut olanlar;
 - Dönem sonunda kullanılacak olanlar.
 - Dönem içerisinde kullanılan hisse opsiyonları için, kullanıma tarihindeki ağırlıklı ortalama hisse fiyatları. Opsiyonlar dönem içerisinde olağan bir biçimde kullanılmış olmaları durumunda işletme, ağırlıklı ortalama hisse fiyatını dönem içerisinde de kamuoyuna açıklayabilir.

- (d) Dönem sonunda mevcut hisse opsiyonları için, uygulanacak fiyatın ve ağırlıklı ortalama kalan sözleşme ömrünün aralığı. Uygulanacak fiyat aralığının geniş olması durumunda, kalan opsiyonlar, çıkarılabilecek ilave hisse senetlerin sayı ve zamanı ile opsiyonların kullanılması durumunda elde edilecek nakdin tahmin edilebilmesi açısından anlamlı nitelikte çeşilli aralıklara bölünür.

46 **Bir işletme finansal tablo kullanıcılarının dönem içerisinde alınan mal ve hizmetler ile ihraç edilen özkaynak araçlarının gerçeğe uygun değerlerinin belirlenme şeklini gösteren bilgileri kamuoyuna açıklar.**

47 Bir işletmenin almış olduğu mal ve hizmetlerin gerçeğe uygun değerini, özkaynağa dayalı finansal araçlarına karşılık verilen kalemler şeklinde ilgili finansal araçların gerçeğe uygun değerleri üzerinden dolaylı bir şekilde ölçmüş olması durumunda, 46 ncı Paragrafta yer alan ilkenin uygulanması için, en azından aşağıdakiler kamuoyuna açıklanır:

- (a) Dönem içerisinde ihraç edilen hisse senedi opsiyonları açısından, söz konusu opsiyonların ölçüm tarihindeki ağırlıklı ortalama gerçeğe uygun değerleri ve söz konusu değerim aşağıdakiler de dahil olmak üzere ölçüm esasları:
- (i) Kullanılan opsiyon fiyatlandırması modeli ve ağırlıklı ortalama hisse senedi fiyatı, uygulanacak fiyat, beklenen dalgalanma, opsiyonun ömrü, beklenen kâr payları, risksiz faiz oranı ve kullanılan yöntem ve beklenen erken kullanımın etkilerinin birleştirilebilmesi için kullanılan varsayımlar gibi diğer girdiler de dahil olmak üzere, ilgili modele ilişkin tüm girdiler;
 - (ii) İlgili yöntemde geçmiş deneyimlerden ne ölçüde yararlandığına ilişkin bir belirlenimin de yer aldığı, beklenen dalgalanmaların belirlenme yöntemi ve
 - (iii) Piyasa koşulları gibi, opsiyonun diğer özelliklerinin gerçeğe uygun değer ölçümüne dahil edilip edilmedikleri ile dahil edilme biçimleri.
- (b) Dönem içerisinde ihraç edilen diğer özkaynağa dayalı finansal araçlar açısından, ölçüm tarihi itibarıyla bunların sayısı ve ağırlıklı ortalama gerçeğe uygun değerleri ile söz konusu değerim aşağıdakiler de dahil olmak üzere ölçümüne biçimleri:
- (i) Gerçeğe uygun değerim belirlenebilir piyasa fiyatı üzerinden ölçülmediği durumlarda, gerçeğe uygun değerim nasıl belirlendiği;
 - (ii) Beklenen kâr paylarının gerçeğe uygun değerim ölçümüne dahil edilip edilmediği, edilmiş ise bunun şekli ve
 - (iii) Özkaynağa dayalı finansal araçlarının diğer özelliklerinin gerçeğe uygun değerim ölçümüne dahil edilip edilmediği, edilmiş ise bunun şekli.
- (c) Dönem içerisinde yenilenen hisse bazlı ödeme anlaşmaları için:
- (i) Gerçekleştirilen yeniliklere ilişkin açıklama;
 - (ii) İhraç edilen ek gerçeğe uygun değer (bu yeniliklerin bir sonucu olarak) ve
 - (iii) (a) ve (b) maddesindeki hükümler mümkün olduğunca dikkate alınmak kaydıyla, ek gerçeğe uygun değerim nasıl ölçüldüğüne ilişkin bilgi.

48 Dönem içerisinde alınan mal ve hizmetlerin gerçeğe uygun değerinin doğrudan hesaplanmış olması durumunda, gerçeğe uygun değerim nasıl belirlendiği kamuoyuna açıklanır; yani bu mal ve hizmetlere ilişkin gerçeğe uygun değerim piyasa fiyatından hesaplanıp, hesaplanmadığı

49 İşletmenin 13 üncü Paragraftaki varsayımı geçersiz kılması durumunda, bu durum, ilgili varsayımın neden geçersiz kılındığına dair bilgiyle birlikte kamuoyuna açıklanır.

50 **İşletme, hisse bazlı ödeme işlemlerinin döneme ilişkin kâr veya zarar ile işletmenin finansal durumu üzerindeki etkisini finansal tablo kullanıcılarının anlamasına imkan sağlayan bilgiyi kamuoyuna açıklar.**

51 50 ncı Paragrafta yer alan ilkenin uygulanması amacıyla, işletme, en azından aşağıdakileri kamuoyuna açıklar:

- (a) Hisse bazlı ödeme işlemleri karşılığında alınan mal ve hizmetlerden kaynaklanan ve varlık olarak nitelendirilemediğinden dolayı hemen gider olarak muhasebeleştirilen toplam tutar; özkaynaktan karşılanan hisse bazlı ödeme işlemlerinden kaynaklanan toplam gider ayrıca açıklanır;
- (b) Hisse bazlı ödeme işlemlerinden kaynaklanan borçlar açısından:
- (i) Dönem sonu defter değeri ve

- (ii) Dönem sonu itibariyle karşı tarafın ilgili nakit veya diğer varlıkları tahsil etme hakkını kazandığı borçların dönem sonundaki toplam içsel değeri (hak kazanılmış hisse senedi değeri artış hakkı gibi).

52 Bu Standart uyarınca açıklanması gereken bilgilerin, 44, 46 ve 50'nci paragraflardaki ilkeleri karşılamaması durumunda işletme, söz konusu ilkeleri karşılamak için gerekli olan ek bilgiyi açıklar. Örneğin, işletme herhangi bir hisse bazlı ödeme işlemini 33F paragrafı uyarınca özkaynak aracı olarak sınıflandırmışsa; finansal tablo kullanıcılarının hisse bazlı ödeme anlaşmasına ilişkin gelecekteki nakit akışlarının etkileri konusunda bilgilendirilmesi gerektiğinde, çalışanın vergi yükümlülüğünün yerine getirilmesi için vergi otoritesine yapmayı beklediği tahmini ödeme tutarını açıklar.

Geçiş hükümleri

- 53 Özkaynaktan karşılanan hisse bazlı ödeme işlemleri için, işletme bu TFRS'yi 7 Kasım 2002'den sonra verilmiş olan hisse senedi, hisse senedi opsiyonları veya diğer özkaynağa dayalı finansal araçlarına bağlı ve bu TFRS'nin yürürlük tarihi itibariyle hak kazanılmamış hisse bazlı ödeme işlemlerine uygular.
- 54 İşletmenin, özkaynağa dayalı diğer finanslar araçların ölçüm tarihindeki gerçeğe uygun değerlerini kamuoyuna açıklaması durumunda, söz konusu finansal araçların ihraç edilmeleri hususunda da bu TFRS'nin uygulanması teşvik edilir ancak bu işlem zorunlu değildir.
- 55 Bu TFRS'nin uygulandığı bütün özkaynağa dayalı finanslar araç ihraçlarında, işletme, sunulan karşılaştırmalı bilgiyi düzeltir ve uygulanabilmesi durumunda, sunulan en erken dönemin dağıtılmamış kârlarının açılış bakiyesi düzeltilir.
- 56 Bu TFRS'nin uygulanmadığı bütün özkaynağa dayalı finanslar araç ihraçlarında (7 Kasım 2002'den önce veya o tarihte verilen özkaynağa dayalı finanslar araçlar), 44 ve 45 inci Paragraflarda talep edilen bilgi kamuoyuna açıklanır.
- 57 Bu TFRS'nin yürürlüğe girmesinden sonra, bir işletmenin, daha önce bu TFRS'nin uygulanmadığı özkaynağa dayalı finanslar araçların ihraç kayıt ve şartlarını yenilemesi durumunda, söz konusu yenilemelerin muhasebeleştirilmesinde 26 ve 29 uncu Paragraflarda yer alan hükümler uygulanır.
- 58 Bu TFRS'nin yürürlüğe girdiği tarihteki hisse bazlı ödeme işlemlerinden kaynaklanan mevcut borçlar için işletme bu TFRS'yi geriye yönelik olarak uygular. Bu borçlar için işletme, 7 Kasım 2002 önceki döneme veya tarihine kadar ilgili olan ve karşılaştırmalı bilgiyi beyan etmesinin gerekli olmadığı durumlar haricinde, işletme sunulan en erken döneme ait birikmiş kârların açılış bakiyesinin düzeltilmesini içeren karşılaştırmalı bilgiyi kamuoyuna açıklar.
- 59 İşletme, bu TFRS'yi, hisse bazlı ödeme işlemlerinden kaynaklanan diğer borçlarına, örneğin karşılaştırmalı bilginin sunulduğu dönemde ödenmiş borçlarına da uygulaması konusunda teşvik edilir; ancak bu husus zorunlu değildir.
- 59A İşletme, 30-31, 33-33H ve B44A-B44C paragraflarındaki değişiklikleri aşağıda belirtildiği şekilde uygular. Önceki dönemlerin yeniden düzenlenmesi gerekli değildir.
- (a) B44A-B44C paragraflarındaki değişiklikler yalnızca, işletmenin söz konusu değişiklikleri ilk kez uyguladığı tarihte veya sonrasında ortaya çıkan değişikliklere uygulanır.
- (b) 30-31 ve 33-33D paragraflarındaki değişiklikler, işletmenin değişiklikleri ilk kez uyguladığı tarihte hak edilmemiş olan hisse bazlı ödeme işlemlerine ve veriliş tarihi, işletmenin değişiklikleri ilk kez uyguladığı tarih veya sonrasında olan hisse bazlı ödeme işlemlerine uygulanır. İşletmenin değişiklikleri ilk kez uyguladığı tarihten önce verilen hak edilmemiş hisse bazlı ödeme işlemleri için işletme, bu tarihte yükümlülüğünü yeniden ölçer ve yeniden ölçümün etkilerini, değişikliklerin ilk kez uygulandığı raporlama döneminin geçmiş yıl kârları hesabının (veya uygun olması durumunda diğer bir özkaynak bileşeninin) açılış bakiyesinde finansal tablolara alır.
- (c) 33E-33H paragraflarındaki değişiklikler ve 52'nci paragraftaki değişiklik, işletmenin değişiklikleri ilk kez uyguladığı tarihte hak edilmemiş (veya hak edilmemiş fakat kullanılmamış) hisse bazlı ödeme işlemlerine ve veriliş tarihi, işletmenin değişiklikleri ilk kez uyguladığı tarih veya sonrasında olan hisse bazlı ödeme işlemlerine uygulanır. Daha önce nakit olarak ödenen hisse bazlı ödeme olarak sınıflandırılan ancak değişiklikler uyarınca, şimdi özkaynağa dayalı hisse bazlı ödeme olarak sınıflandırılan hak edilmemiş (veya hak edilmemiş fakat kullanılmamış) hisse bazlı ödeme işlemleri (veya bunların bileşenleri) için işletme, hisse bazlı ödeme yükümlülüğünün defter değerini, değişiklikleri ilk kez uyguladığı tarihte özkaynaktan yeniden sınıflandırır.
- 59B 59A paragrafındaki hükümlere bağlı kalmaksızın işletme, 63D paragrafındaki değişiklikleri, sadece ve sadece bu değişikliklerin sonraki dönemlere ilişkin durumlar dikkate alınmaksızın uygulanmasının mümkün olması durumunda, TMS 8 *Muhasebe Politikaları Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar* uyarınca, bu

Standardın 53-59'uncu paragraflarındaki geçiş hükümleri çerçevesinde geriye dönük olarak uygulayabilir. Geriye dönük uygulamayı seçmesi durumunda işletme, *Hisse Bazlı Ödeme İşlemlerinin Sınıflandırılması ve Ölçümü*'nin (TFRS 2'ye ilişkin değişiklikler) yaptığı tüm değişiklikler için geriye dönük uygulama yapar.

Yürürlük tarihi

- 60 “..”
- 61 “..”
- 62 “..”
- 63 *Grubun Nakit Olarak Ödenen Hisse Bazlı Ödeme İşlemleri*'nin yaptığı aşağıdaki değişiklikler, 53-59 paragraflarındaki geçiş hükümleri kapsamında, TMS 8'e uygun olarak 1 Ocak 2010'da veya sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için geriye dönük olarak uygulanır:
- (a) Grup işletmeleri arasındaki işlemlerin muhasebeleştirilmesi açısından 2'nci paragraftaki değişiklik, 3'üncü paragrafın yürürlükten kaldırılması ve eklenen 3A, 43A-43D paragrafları ile Ek B'ye eklenen B45, B47, B50, B54, B56-B58, B60 paragrafları.
- (b) Aşağıdaki terimlerin Ek A'daki güncellenen tanımları:
- Nakit olarak ödenen hisse bazlı ödeme işlemi,
 - Özkaynağa dayalı (özkaynaktan karşılanan) hisse bazlı ödeme işlemi,
 - Hisse bazlı ödeme anlaşması,
 - Hisse bazlı ödeme işlemi.
- Geriye dönük uygulama için gerekli olan bilgilerin mevcut olmaması durumunda işletme, kendi ayrı veya bireysel finansal tablolarına, daha önce grubun konsolide finansal tablolarında gösterilen tutarları yansıtır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Değişikliklerin 1 Ocak 2010'dan önce başlayan hesap dönemleri için uygulanması durumunda, bu husus dipnotlarda açıklanır.
- 63A Ekim 2011'de yayımlanan TFRS 10 *Konsolide Finansal Tablolar* ile TFRS 11 *Müşterek Anlaşmalar* standartları tarafından 5 inci paragraf ile Ek A değiştirilmiştir. TFRS 10 ve TFRS 11'in uygulanması hâlinde söz konusu değişiklikler de uygulanır.
- 63B *2010-2012 Dönemine İlişkin Yıllık İyileştirmeler* değişikliğiyle bu Standardın 15 ve 19 uncu paragrafları ile Ek A'daki ‘piyasa koşulu’ ve ‘hakediş koşulları’ tanımları değiştirilmiştir. Ayrıca Ek A'ya ‘performans koşulu’ ve ‘*hizmet koşulu*’ tanımları eklenmiştir. Bu değişiklik ilhraç tarihi 1 Temmuz 2014 veya sonrası olan hisse bazlı ödeme işlemlerine ileriye yönelik olarak uygulanır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Bu durumda, anılan husus dipnotlarda açıklanır.
- 63C TFRS 9 (2017 Sürümü) 6'ncı paragrafı değiştirmiştir. TFRS 9 uygulandığında söz konusu değişiklik de uygulanır.
- 63D *Hisse Bazlı Ödeme İşlemlerinin Sınıflandırılması ve Ölçümü* (TFRS 2'ye ilişkin değişiklikler), 19, 30-31, 33, 52 ve 63'üncü paragrafları değiştirmiş ve 33A-33H, 59A-59B, 63D ve B44A-B44C paragrafları ile bu paragrafların ilgili başlıklarını eklemiştir. İşletme, bu değişiklikleri 1 Ocak 2018'de veya sonrasında başlayan yıllık hesap dönemlerinde uygular. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Söz konusu değişikliklerin erken uygulanması durumunda, bu husus dipnotlarda açıklanır.
- 63E Mayıs 2019'da yayımlanan *TFRS'lerde Kavramsal Çerçeve'ye Yapılan Atıflara İlişkin Değişiklikler*, Ek A'daki özkaynağa dayalı finansal araç tanımının dipnotunu değiştirmiştir. Bu değişiklik, 1 Ocak 2020 veya sonrasında başlayan yıllık hesap dönemlerinde uygulanır. İşletme aynı zamanda, *TFRS'lerde Kavramsal Çerçeve'ye Yapılan Atıflara İlişkin Değişiklikler* tarafından yapılan diğer tüm değişiklikleri uyguluyorsa, erken uygulamaya izin verilir. İşletme TFRS 2'deki değişikliği, bu Standardın 53-59'uncu paragraflarında yer alan geçiş hükümlerine tabi olarak, TMS 8 *Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar* uyarınca geriye dönük olarak uygular. Ancak işletme, geriye dönük uygulamanın mümkün olmayacağını veya aşırı maliyet ya da çaba gerektireceğini tespit ederse TFRS 2'deki değişikliği, TMS 8'in 23-28, 50-53 ve 54F paragraflarını esas alarak uygular.

Yorumların yürürlükten kaldırılması

- 64 “..”

Ek A Terimlere ilişkin tanımlar

Bu Ek, TFRS'nin ayrılmaz bir parçasıdır.

Nakit olarak ödenen hisse bazlı ödeme işlemleri	Mal veya hizmetlerin tedarikçisine nakit ödeme yapılması veya diğer varlıkların transfer edilmesi şeklinde bir borç yüklenerek bir işletmenin aldığı mal veya hizmete ilişkin bedelin, işletmenin veya diğer bir grup işletmesinin özkaynağa dayalı finansal araçlarının (hisse senetleri veya hisse senedi opsiyonları dahil olmak üzere) fiyatları (değerleri) üzerinden belirlendiği hisse bazlı ödeme işlemleridir .
Çalışanlar ve benzer hizmetleri sağlayan diğerleri	İşletmeye kişisel hizmet veren ve şu koşullardan birini sağlayan kişileri ifade eder: a) hukuki veya vergisel açıdan çalışan olarak kabul edilen, b) hukuki veya vergisel açıdan çalışan olarak kabul edilenlerle aynı şekilde işletmenin talimatları altında çalışan, c) sundukları hizmetler çalışanların verdiği hizmetler ile benzer olan. Örneğin, bu terim tüm yönetim personelini içine alır, yani işletmenin faaliyetlerinin planlanması, idaresi ve kontrolü için idareci olmayan yöneticileri de içeren yetki ve sorumluluk sahibi olan kişiler.
Özkaynağa dayalı finansal araç	İşletmenin tüm borçları ⁴ çıkarıldıktan sonra varlıklarında bir hakkı/payı gösteren sözleşme.
İhraç edilmiş özkaynağa dayalı finansal araç	İşletme tarafından hisse bazlı ödeme anlaşmaları ile başka bir tarafa sağlanan, işletmenin özkaynağa dayalı finansal aracını elde etme hakkıdır (koşullu veya koşulsuz).
Özkaynağa dayalı (özkaynaktan karşılanan) hisse bazlı ödeme işlemleri	İşletmenin; (a) Kendi özkaynağa dayalı finansal araçları (hisse senetleri veya hisse senedi opsiyonları dahil olmak üzere) karşılığında mal veya hizmet aldığı veya (b) Mal veya hizmet temin ettiği tedarikçi ile yaptığı işlemi yerine getirme yükümlülüğünün olmadığı hisse bazlı ödeme işlemidir.
Gerçeğe uygun değer	Karşılıklı pazarlık ortamında, bilgili ve istekli gruplar arasında bir varlığın el değiştirmesi ya da bir borcun ödenmesi durumunda ortaya çıkması gereken tutardır.
İhraç tarihi	İşletme ve karşı tarafın (çalışanlar da dahil olmak üzere) hisse bazlı ödeme anlaşmasındaki koşul ve ilkelerin karşılıklı olarak anlaşıldığı mutabakata vardığı tarihtir. İhraç tarihinde, işletme karşı tarafa diğer varlıkları veya işletmenin özkaynağa dayalı finansal araçlarını, hakediş şartları sağlandığına, paraya çevirme hakkı verir. Eğer anlaşmanın onaylanması (örneğin, hissedarlar tarafından) söz konusu ise, ihraç tarihi onayın geçerli olduğu tarihtir.
İşsel değer	Karşı tarafın onaylama veya alma (koşullu veya koşulsuz) hakkının olduğu hisse senetleri ile karşı tarafın bu senetler için ödemesi gereken (veya ödeyeceği) fiyat (eğer varsa) arasındaki farktır. Örneğin, gerçeğe uygun değeri 20 TL olan bir hisse senedi üzerindeki kullanım fiyatı 15 TL ⁵ olan bir hisse senedi opsiyonunun işsel değeri 5 TL'dir.

4

2018 yılında yayımlanan *Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve*, yükümlülüğü, işletmenin geçmişteki olayların bir sonucu olarak bir ekonomik kaynağı devretme konusundaki mevcut mükellefiyeti olarak tanımlar

5

Bu Ek'te, parasal tutarlar "(TL)" olarak ifade edilmiştir.

- Piyasa koşulu**
- (a) Belirli bir hisse senedi fiyatına veya bir hisse senedi opsiyonunda belirli bir içsel değere ulaşılması ya da
- (b) işletmenin özkaynağa dayalı finansal araçlarının (ya da aynı gruptaki başka bir işletmenin özkaynağa dayalı finansal araçlarının) diğer işletmelerin özkaynağa dayalı finansal araçlarının piyasa fiyatlarına ilişkin bir endeks karşısındaki piyasa fiyatına (veya değerine) göre belirlenmiş bir hedefe ulaşılması gibi,

Özkaynağa dayalı finansal aracın kullanım fiyatının, hak edişinin veya kullanılmasının bağlı olduğu, işletmenin **özkaynağa dayalı finansal araçlarının** (ya da aynı gruptaki başka bir işletmenin özkaynağa dayalı finansal araçlarının) piyasa fiyatıyla (veya değeriyle) ilgili olan **performans koşuludur**.

Piyasa koşulu, karşı tarafın belirli bir hizmet dönemini (başka bir ifadeyle **hizmet koşulu**) tamamlamasını gerektirir (hizmet şartı açık veya zımnî olabilir).

Ölçüm tarihi

İhraç edilen özkaynağa dayalı finansal araçların **gerçeğe uygun değerinin** bu TFRS amaçları doğrultusunda ölçüldüğü tarihtir. **Çalışanlar ve benzer hizmetleri sağlayan diğerleri** ile gerçekleştirilen işlemler açısından, ölçüm tarihi **ihraç tarihidir**. Çalışanlar (ve benzer hizmetleri sağlayan diğerleri) dışındaki taraflar ile gerçekleştirilen işlemler için ise, işletmenin malları elde ettiği ya da karşı tarafın hizmet verdiği tarihtir.

Performans koşulu

Aşağıdakileri gerektiren bir **hakediş koşuludur**:

- (a) Karşı tarafın belirli bir hizmet dönemini (başka bir ifadeyle **hizmet koşulu**) tamamlaması (hizmet şartı açık veya zımnî olabilir) ve
- (b) Karşı tarafın (a) bendinde belirtilen hizmeti sunması sırasında belirli performans hedef(ler)inin karşılanması.

Performans hedef(ler)inin sağlanma süresi:

- (a) Hizmet dönemi sonunu aşamaz ve
- (b) Performans hedefinin başlangıç tarihinin hizmet dönemi başlangıcından önemli ölçüde erken olmaması şartıyla hizmet döneminden önce başlayabilir.

Performans hedefi aşağıdakilere göre tanımlanır:

- (a) İşletmenin kendi işleri (veya faaliyetleri) ya da aynı gruptaki başka bir işletmenin işleri veya faaliyetleri (yani piyasa dışı bir koşul) ya da
- (b) İşletmenin **özkaynağa dayalı finansal araçlarının** ya da aynı gruptaki başka bir işletmenin özkaynağa dayalı finansal araçlarının fiyatı (veya değeri) (hisse senetleri ve **hisse senedi opsiyonları** dahil olmak üzere)(yani bir **piyasa koşulu**).

Performans hedefi, bir bütün olarak işletmenin performansı ya da bir bölüm veya bireysel bir çalışan gibi işletmenin bir kısmıyla (ya da grubun bir kısmıyla) ilgili olabilir.

Yeniden yükleme özelliği

Opsiyon hamilinin, kullanım fiyatının karşılanması için nakitten ziyade ilgili işletmenin hisse senetlerini kullanmak suretiyle önceden ihraç edilmiş opsiyonları kullanması durumunda, otomatik olarak ek **hisse senedi opsiyonu** ihraç edilmesini sağlayan özellik.

Yeniden yükleme opsiyonu

Bir hissenin, önceki bir hisse senedi opsiyonunun kullanım fiyatını karşılamak amacıyla kullanılması durumunda ihraç edilen yeni **hisse senedi opsiyonu**.

Hizmet koşulu

İşletmeye hizmetlerin sunulması sırasında karşı tarafın belirli bir hizmet dönemini tamamlamasını gerektiren bir **hakediş koşuludur**. Nedenine bakılmaksızın, **hakediş dönemi** sırasında karşı tarafın hizmet sunmayı sonlandırması durumunda koşul sağlanmamış olur. Hizmet koşulu bir performans hedefinin karşılanmasını gerektirmez.

Hisse bazlı ödeme anlaşması	<p>İşletme (veya diğer bir grup⁶ işletmesi ya da herhangi bir işletme grubunun hissedarı) ile karşı taraf (çalışan da dahil olmak üzere) arasında yapılan ve (varsa) belirli hakediş koşullarının sağlanması durumunda karşı tarafın;</p> <p>(a) İşletmenin veya diğer bir grup işletmesinin özkaynağa dayalı finansal araçlarının (hisse senetleri veya hisse senetleri opsiyonları dahil olmak üzere) fiyatları esas alınarak belirlenen tutarlar karşılığında, işletmenin nakdini ya da diğer varlıklarını veya</p> <p>(b) İşletmenin veya diğer bir grup işletmesinin özkaynağa dayalı finansal araçlarını (hisse senetleri veya hisse senetleri opsiyonları dahil olmak üzere)</p> <p>elde etme hakkı kazandığı sözleşmedir.</p>
Hisse bazlı ödeme işlemi	<p>İşletmenin,</p> <p>(a) Hisse bazlı ödeme anlaşması çerçevesinde tedarikçiden (çalışan da dahil olmak üzere) mal veya hizmet aldığı veya</p> <p>(b) Diğer bir grup işletmesi söz konusu mal veya hizmetleri aldığıında, hisse bazlı ödeme anlaşması çerçevesinde, tedarikçi ile yapılan işlemi yerine getirme yükümlülüğüne katlandığı</p> <p>işlemdir.</p>
Hisse senedi opsiyonu	Hamiline, belirli bir dönem için işletmenin hisse senetlerini sabit ya da belirlenebilir bir fiyattan elde etme yükümlülüğünü değil, fakat hakkını veren sözleşme.
Hak kazanma	Yetkili duruma gelmek. Hisse bazlı ödeme anlaşmaları açısından, karşı taraf, işletmenin nakdi, diğer varlıkları ya da özkaynağa dayalı finansal araçlarına hakediş koşullarının yerine getirilmesinden itibaren hak kazanır.
Hakediş koşulu	Hisse bazlı ödeme anlaşmaları kapsamında, karşı tarafa işletmenin nakdini, diğer varlıklarını veya özkaynağa dayalı finansal araçlarını almaya hak kazandıran hizmetleri işletmenin alıp almadığını belirleyen koşuldur. Hakediş koşulu hizmet koşulu ya da performans koşuludur .
Hakediş dönemi	Hisse bazlı ödeme anlaşmalarında yer alan her türlü hakediş koşulunun yerine getirildiği dönem.

Grup, TMS 27 "Konsolide ve Bireysel Finansal Tablolar" Standardının 4 üncü Paragrafında raporlayan işletmenin nihai ana ortaklığı açısından, "bir ana ortaklık ve onun bağlı ortaklıklardır" şeklinde tanımlanmıştır.

Grup, "TFRS 10 Konsolide Finansal Tablolar"ın 4 üncü paragrafında raporlayan işletmenin nihai ana ortaklığı açısından, "bir ana ortaklık ve onun bağlı ortaklıklardır" şeklinde tanımlanmıştır.

Ek B Uygulama kılavuzu

Bu Ek, TFRS'nin ayrılmaz bir parçasıdır.

İhraç edilen özkaynağa dayalı finansal araçlara ilişkin gerçeğe uygun değer tahmini

B1 Bu Ek'in B2-B4 inci Paragrafları, ihraç edilen hisse senetlerinin ve hisse senedi opsiyonlarının gerçeğe uygun değerini ele almakta, çalışanlara ihraç edilen hisse senedi ve hisse senedi opsiyonlarının genel özelliği olan belirli koşul ve ilkeler üzerine odaklanmaktadır ve bu nedenle geniş ayrıntılı değildir. Bunun yanı sıra, aşağıda tartışılan değerlendirme sorunlarının çalışanlara ihraç edilen hisse senetleri ve hisse senetleri opsiyonlarına odaklanması sebebiyle, bu hisse senetleri ve hisse senetleri opsiyonlarının gerçeğe uygun değerinin ihraç tarihinde hesaplandığı varsayılır. Ancak, aşağıda tartışılan birçok değerlendirme sorunları (beklenen fiyat dalgalanmalarına karar verilmesi gibi) ayrıca çalışanların dışında diğer taraflara ihraç edilen hisse senetleri ve hisse senetleri opsiyonlarının gerçeğe uygun değerinin tahmini bağlamında işletmenin malları elde ettiği veya karşı tarafın hizmeti verdiği tarihte uygulanır.

Hisse senetleri

- B2 Çalışanlara ihraç edilen hisse senedi için, hisse senedinin gerçeğe uygun değeri; işletmenin hisse senedinin piyasa fiyatından (ya da, işletmenin hisse senedinin piyasada alım-satımı yapılamıyorsa tahmini piyasa fiyatından) ölçülür ve ihraç edilen hisse senedi (19-21 inci Paragraflara göre hakediş koşullarının hariç tutulduğu gerçeğe uygun değer ölçümü haricinde) üzerindeki koşul ve ilkeler göz önünde bulundurularak düzeltilir.
- B3 Örneğin, çalışanın hakediş döneminde temettü almaya yetkili olmaması durumunda, bu etken ihraç edilen hisse senedinin gerçeğe uygun değerini tahmin ederken göz önünde bulundurulur. Hakediş tarihi sonrasında hisse senetlerinin transfer sınırlamalarına tabi olmaları durumunda, söz konusu hakediş sınırlamaları bilgili ve istekli piyasa katılımcısının o hisse senedine ödeyeceği fiyatı etkileyeceği kadar bu etken aynı şekilde göz önünde bulundurulur. Örneğin, hisse senetlerinin derin ve likit bir piyasada faal olarak devredilebilir olmaları durumunda, sonradan olan hakediş transfer sınırlamalarının, konuyu iyi bilen, istekli piyasa katılımcısının ilgili hisse senedine ödeyeceği fiyata biraz da olsa, eğer mümkünse, etkisi olur. Transferde veya hakediş döneminde var olan diğer sınırlamalar, ihraç edilen hisse senetlerinin gerçeğe uygun değerini tahmin ederken dikkate alınmaz, çünkü bu sınırlamalar 19-21 inci Paragraflarda uygun olarak muhasebeleştirilen hakediş koşullarının mevcudiyetlerinden kaynaklanır.

Hisse senedi opsiyonları

- B4 Çalışanlara ihraç edilen hisse senedi opsiyonları, devredilebilir opsiyonlara uygulanmayan koşul ve ilkelere tabi olduklarından birçok durumda bunlara ilişkin piyasa fiyatlarının elde edilmesi mümkün olmaz. Benzer koşul ve ilkelere sahip devredilebilir opsiyonlar mevcut değilse, ihraç edilen opsiyonların gerçeğe uygun değeri bir opsiyon fiyatlama yöntemi uygulanarak tahmin edilir.
- B5 İşletme, bilgili ve istekli bir piyasa katılımcısının opsiyon fiyatlama modelini seçerken dikkate alacağı unsurları göz önünde tutar. Örneğin, birçok çalışan opsiyonunun uzun geçerlilik süreleri bulunur, çoğunlukla hakediş tarihi ile opsiyonun geçerlilik süresi bitene kadar olan dönem arasında kullanılabilirler ve sık sık erken olarak kullanılırlar. İlgili opsiyonun hakediş tarihindeki gerçeğe uygun değerinin tahmin edilmesi sırasında bu etmenler dikkate alınır. Birçok işletme için, hisse senedi opsiyonunun geçerlilik süresinden önce kullanımına imkan vermeyip, tahmini erken kullanımın etkilerini de uygun olarak yansıtmayan Black-Scholes-Merton formülünün kullanımını engelleyebilir. Ayrıca tahmini beklenen fiyat dalgalanmalarının ve diğer yöntem girdilerinin bir hisse senedi opsiyonunun geçerlilik süresi içerisinde değişebileceği olasılığını hesaba katmaz. Ancak geçerlilik süreleri oldukça kısa olan hisse senedi opsiyonları veya hakediş tarihinden sonra çok kısa bir sürede kullanılması gerekenler açısından yukarıda tanımlanan etmenler uygulanmayabilir. Böyle durumlarda, Black-Scholes-Merton formülü daha esnek opsiyon fiyatlama modeline oldukça benzeyen bir değer meydana getirebilir.

B6 Tüm opsiyon fiyatlama modelleri, en azından, aşağıdaki unsurları göz önünde bulundurur:

- Opsiyonun kullanılması durumunda uygulanacak fiyat;
- Opsiyonun süresi;

- (c) Opsiyonu temsil eden hisse senetlerinin cari fiyatı;
- (d) Hisse değerindeki olası fiyat dalgalanmaları;
- (e) Hisselerden beklenen temettüleri (eğer uygun ise)
- (f) Opsiyonun kullanılma süresi boyunca risksiz yatırım getirisi faiz oranı.

- B7 Fiyatı belirlerken, piyasadaki bilgili ve istekli katılımcıların dikkate alacakları diğer unsurlar da dikkate alınır (gerçeğe uygun değerın belirlenmesi gerekliliği dışında tutulan 19-22 nci Paragraflarda belirtilen hak ediş koşulları ve yeniden yükleme özellikleri dışında).
- B8 Örneğin bir çalışanı ihraç edilen hisse senedi opsiyonu genellikle gibi belirlenmiş dönemler içerisinde kullanılmaz (yasaların yürürlüğe girdiği dönem ya da menkul kıymet piyasası düzenleyicileri tarafından belirlenen dönemlerde olduğu gibi). Bu etken, uygulanan opsiyon fiyatlandırma yönteminin, opsiyonun süresi boyunca, herhangi bir zamanda kullanılabileceğini varsayması durumunda dikkate alınır. Ancak işletmenin, sadece opsiyon süresinin sonunda kullanılabilen bir opsiyonun değerini hesaplayan bir opsiyon fiyatlandırma yöntemini kullanması durumunda, opsiyonu yürürlükte bulunduğu dönemde (ya da opsiyonun süresi boyunca diğer dönemlerde) kullanılmamasından dolayı herhangi bir düzeltme yapılması gerekmez; çünkü ilgili yöntem opsiyonların söz konusu dönemlerde kullanılmayacağını varsayar.
- B9 Benzer şekilde, çalışanlara ihraç edilen hisse senedi opsiyonlarına yönelik diğer bir etken ise, örneğin opsiyonun devredilebilir olmaması ya da çalışanın işten ayrılması durumunda opsiyonu kullanmak zorunda olması gibi sebeplerden dolayı; opsiyonun çalışan tarafından erken olarak kullanılmasındır. Opsiyonun erken olarak kullanılmasını etkileri B16-B21 inci Paragraflarda belirtildiği gibi dikkate alınır.
- B10 Piyasadaki bilgili ve istekli katılımcıların hisse senedi opsiyonunun (ya da diğer bir özkaynağa dayalı finansal aracın) fiyatını belirlerken dikkate almayacakları unsurlar, ihraç edilen hisse senedi opsiyonunun (ya da diğer bir özkaynağa dayalı finansal aracın) gerçeğe uygun değerini belirlerken de dikkate alınmaz. Örneğin çalışanlara ihraç edilen hisse senedi opsiyonları açısından, çalışanın sadece kendi perspektifine göre opsiyonun değerini etkileyen unsurlar, bilgili ve istekli piyasa katılımcıları tarafından fiyatın belirlenmesi ile alakalı değildir.

Opsiyon fiyatlandırma yöntemlerinin girdileri

- B11 Hisse senedi fiyatlarında meydana gelebilecek olası değişimler ve hisse senetleri üzerinden ödenen temettüleri hakkında tahminde bulunmasındaki amaç; opsiyonun cari piyasa ya da müzakere edilmiş takas fiyatına yansıtacak olan beklentilerin tahmin edilmesidir. Benzer şekilde, çalışanlara ihraç edilen hisse senedi opsiyonlarının erken olarak kullanılmasının etkilerinin tahmin edilmesindeki amaç; opsiyonun çalışana ihraç edildiği tarih itibarıyla elde bulunan bilgiye göre, çalışanın opsiyonu kullanması ile ilgili olarak detaylı bilgiye ulaşabilen, dışarıdan bir tarafın geliştireceği beklentileri tahmin etmektir.
- B12 Genellikle gelecekteki fiyat dalgalanmaları, temettüleri ve opsiyonun kullanılması ile ilgili makul beklentiler bulunacağı muhtemeldir. Eğer durum böyleyse, ilgili aralık içerisindeki her bir tutarı ilişkili olduğu meydana gelme olasılığı ile değerlendirilmek suretiyle beklenen değer hesaplanmalıdır.
- B13 Gelecek ile ilgili beklentiler, genellikle tecrübeye bağlı olup, geleceğin geçmişten makul ölçüde farklılık göstereceğinin beklenmesi durumunda değiştirilirler. Bazı durumlarda, belirlenebilen etkenler, düzeltilmemiş geçmiş tecrübelerin gelecekteki tecrübelerin zayıf bir öngörüsü olacağını gösterir. Örneğin, birbirinden tamamen farklı iki iş dalına sahip olan bir işletmenin, diğerine göre çok daha az riskli olan iş dalını satması durumunda, geçmişte görülen hisse fiyatı dalgalanmaları, gelecek ile ilgili makul beklentilerin dayandırılacağı en iyi bilgi olmayabilir.
- B14 Diğer durumlarda, geçmiş dönemlere ilişkin bir bilgi bulunmayabilir. Örneğin yeni kote olmuş bir işletme, hisse senedi fiyatındaki dalgalanmalarla ilgili olarak geçmiş dönemlere ait çok az veriye sahiptir. Halka açık olmayan ya da yeni kote olan işletmeler aşağıda daha detaylı olarak yer almaktadır.
- B15 Özetle, bir işletme, geçmiş tecrübelerin gelecekteki tecrübelerin ne ölçüde makul bir öngörüsü olabileceğini dikkate almadan, sadece geçmiş dönemlere ait bilgilere dayanarak, hisse fiyatındaki olası dalgalanmalar, opsiyon hakkının kullanılıp kullanılmayacağı ve elde edilecek temettü ile ilgili beklentiler oluşturamaz.

Beklenen erken kullanım

- B16 Pek çok değişik sebepten dolayı, çalışanlar sıklıkla hisse opsiyonlarını erken kullanırlar. Örneğin çalışanlara ihraç edilen hisse opsiyonları genellikle devredilemez niteliktedirler. Bu durum, sık sık çalışanların hisse opsiyonlarını erken kullanmalarına sebep olur, çünkü bu, çalışanların kendi pozisyonlarını nakde çevirebilmeleri için tek yoldur. Aynı zamanda, işten ayrılan çalışanlar genellikle hisse opsiyonlarını kısa bir süre içinde kullanmak zorundadırlar, aksi takdirde bu haklarını kaybederler. Bu unsur, çalışanların hisse

opsiyonlarını erken kullanmalarına da sebep olur. Hisse opsiyonlarının erken kullanılmasına sebep olan diğer etkenler; riskten kaçınma ve çalışanın kişisel varlıklarının çok çeşitli olmamasıdır.

- B17 Hisse opsiyonlarının olası erken kullanımının etkilerinin dikkate alınma yolları, uygulanan opsiyon fiyatlandırma yönteminin türüne bağlıdır. Örneğin, olası erken kullanım, opsiyonun beklenen süresi (opsiyonun çalışana verildiği tarihten opsiyonun kullanılmasının beklendiği tarihe kadar geçen süredir) ile ilgili tahmini opsiyon fiyatlandırma yöntemine (Black-Scholes-Merton formülü gibi) girdi olarak dahil edilerek dikkate alınabilir. Alternatif olarak, olası erken kullanım, binomial olarak ya da kontrat süresini bir girdi olarak kullanan benzer opsiyon fiyatlandırma yönteminde şekillendirilebilir.
- B18 Opsiyonun erken kullanımı ile ilgili tahminde bulunurken dikkate alınacak etkenler:
- Hakediş döneminin süresi, çünkü hisse senedi opsiyonu genellikle hakediş süresinin sonuna kadar kullanılmaz. Bu nedenle, erken kullanıma ilişkin değerlendirme sonuçlarını belirlemek opsiyonlara hak kazanılacağı varsayımına dayanır. Hakediş koşullarının belirtileri 19-21 inci Paragraflarda açıklanmaktadır.
 - Benzer opsiyonların geçmişte kullanılmadan tutulduğu ortalama süre.
 - İlgili hisselerin fiyatı. Tecrübeler, çalışanların hisse fiyatının kullanım fiyatlarının belirli bir seviyesinin üzerine çıktığında söz konusu opsiyonları kullandıklarını gösterebilir.
 - Çalışanın organizasyon içindeki pozisyonu. Örneğin tecrübe göstermektedir ki, daha üst kademede çalışanlar daha alt kademede çalışanlara göre opsiyonlarını daha geç kullanma eğilimindedirler (Paragraf B21'de daha detaylı olarak açıklanmıştır).
 - Hisselerin fiyatındaki olası dalgalanmalar. Ortalama olarak, çalışanlar fiyat dalgalanması daha yüksek olan hisse senedi opsiyonlarını fiyat dalgalanması daha düşük olan hisse senedi opsiyonlarına göre daha erken kullanma eğilimi göstermektedirler.
- B19 Paragraf B17'de belirtildiği gibi, opsiyonun olası erken kullanımının etkileri, opsiyonun beklenen süresi ile ilgili tahmini opsiyon fiyatlandırma yöntemine girdi olarak dahil edilerek dikkate alınabilir. Bir grup çalışana ihraç edilen hisse senedi opsiyonlarının beklenen süresi tahmin edilirken işletme, bu tahmini, çalışanların opsiyonu kullanma davranışları ile ilgili daha detaylı veriye dayanarak (aşağıda daha detaylı olarak açıklanmıştır), grubun tamamı için beklenen ağırlıklı ortalama süre ya da grubun tamamının içinden bir alt grup çalışan için beklenen ağırlıklı ortalama süreye göre oluşturabilir.
- B20 İhraç edilen bir opsiyonu, opsiyonu kullanmada nispeten homojen bir davranış sergileyen çalışanlar için gruplara ayırmak önemli olabilir. Opsiyonun değeri opsiyonun süresinin doğrusal bir fonksiyonu değildir; opsiyonun değeri süre uzadıkça azalan bir oranda yükselir. Örneğin, diğer tüm varsayımlar aynı ise, iki yıl süreli bir opsiyon bir yıl süreli bir opsiyona göre daha değerli olmasına rağmen, bir yıl süreli bir opsiyonun iki katı kadar değerli değildir. Bu, bir opsiyonun tahmini değerini birbirinden çok farklı bireysel süreyi içeren tek bir ağırlıklı ortalama süreye dayanarak hesaplanamayan ihraç edilen hisse senedi opsiyonlarının gerçeğe uygun değerlerinin olması gerekenden daha yüksek gösterilmesi anlamına gelmez. İhraç edilen opsiyonları ağırlıklı ortalama süresine dahil olan nispeten daha dar sürelerle sahip pek çok gruba ayırmak, söz konusu değeri olduğundan yüksek gösterme durumunu azaltır.
- B21 Benzer hususlar binomial ya da benzer bir yöntem kullanılırken de geçerlidir. Örneğin hisse senedi opsiyonlarını tüm seviyedeki çalışanlarına ihraç eden bir işletmenin tecrübesi göstermektedir ki, üst düzey yöneticiler orta seviye yöneticilere göre opsiyonlarını daha uzun süre elde tutma eğiliminde ve daha alt düzey çalışanlar ise opsiyonlarını diğer tüm düzeydeki çalışanlardan daha erken kullanma eğilimindedirler.

Beklenen dalgalanma

- B22 Beklenen dalgalanma, fiyatta bir dönem boyunca görülmesi beklenen değişim miktarının bir ölçüsüdür. Opsiyon fiyatlandırma yöntemlerinde kullanılan dalgalanma ölçüsü, bir dönem boyunca ilgili hisse senedi üzerinde sürekli olarak birleştirilen getiri oranının yıllık standart sapmasıdır. Fiyat dalgalanması, hesaplamada kullanılan örneğin günlük, haftalık, ya da aylık fiyat gözlemleri gibi zaman sürecine bakmaksızın, genellikle yıllık olarak açıklanır.
- B23 Bir dönem boyunca bir hissenin getiri oranı (pozitif ya da negatif olabilir), hissedarın dağıtılan temettülünden ya da hisse fiyatındaki artışlardan (ya da azalış) ne kadar fayda sağladığını ölçer.
- B24 Bir hissenin yıllık fiyat dalgalanması, yılın yaklaşık üçte ikilik süresi boyunca, sürekli olarak birleştirilen yıllık getiri oranının gezindiği aralıktır. Örneğin, beklenen birleşik getiri oranı %12 olan bir hissenin %30'luk bir dalgalanmaya sahip olması, bu hissenin bir yıl boyunca getiri oranının $-(18\%12 - 30\%)$ ve $42\%(12 + 30\%)$ arasında olma olasılığının yaklaşık olarak üçte iki olduğunu söylemek demektir. Eğer hisse fiyatı sene başında 100 TL ise ve herhangi bir temettü ödenmiyorsa, yıl sonu hisse fiyatının 83.53 TL ($100 \text{ birim} \times e - 0.18$) ile 152.20 ($100 \text{ TL} \times e^{0.42}$) arasında olma olasılığı yaklaşık olarak üçte ikidir.

- B25 Beklenen fiyat dalgalanmasını tahmin ederken göz önünde bulundurulması gereken hususlar şunlardır:
- Eğer var ise, işletmenin hisse senetleri veya işletmenin opsiyon özelliklerini de içeren alım satımı yapılan diğer enstrümanları üzerinde, alım satımı yapılan hisse senedi opsiyonlarının gözükken dalgalanması.
 - Genellikle opsiyonun beklenen süresi ile orantılı olan en yakın geçmiş döneme ait, hisse fiyatında görülen dalgalanma (opsiyonun kalan süresi ve erken kullanımının etkilerini göz önünde bulundurarak).
 - Bir işletmenin hisselerinin halk arasında alınıp satıldığı süre. Borsaya yeni kote olan bir işletmenin hissesinin, borsaya daha uzun bir süreden beri kote bulunan benzer işletmelere kıyasla geçmişte yüksek bir fiyat dalgalanması olabilir. Borsaya yeni kote olan işletmelerle ilgili daha detaylı bilgi aşağıda yer almaktadır.
 - Fiyat dalgalanmasının ortalama değerine dönmesi, örneğin uzun vadede ortalama düzeye dönüşü gibi, ve gelecekte olası fiyat dalgalanmasının geçmişten farklı olacağını gösteren diğer etkenler.
 - Yerinde ve düzenli aralıklarla fiyat gözlemleri. Fiyat gözlemleri dönemden döneme tutarlı olmalıdır. Örneğin bir işletme her hafta kapanış fiyatını ya da hafta boyunca oluşan en yüksek fiyatı kullanabilir, ancak bazı haftalarda kapanış fiyatını ve diğer haftalarda en yüksek fiyatı kullanmamalıdır. Aynı zamanda, fiyat gözlemleri kullanım fiyatında kullanılan para biriminden gösterilir.

Borsaya yeni kote olan işletmeler

- B26 B25 Paragrafında belirtildiği üzere, bir işletme, opsiyonun beklenen süresi ile orantılı olan en yakın geçmiş döneme ait hisse fiyatındaki dalgalanmayı göz önünde bulundurmalıdır. Borsaya yeni kote olan bir işletmenin geçmiş dönemlerde hisse senedi fiyatında meydana gelen dalgalanma ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmaması durumunda dahi, hisse senedi alım satım faaliyetinin gerçekleştiği en uzun süre için geçmiş döneme ait fiyat dalgalanmasının hesaplanması gerekir. Aynı zamanda, benzer işletmelerin geçmişte hisse fiyatlarında karşılaştırılabilir dönemlerde meydana gelen dalgalanmaları da göz önünde bulundurabilir. Örneğin sadece bir yıldır borsaya kote olan ve ortalama beş yıl süreli opsiyonlar veren bir işletme, aynı sektördeki işletmelerin hisse senedi fiyatlarının halka açıldıkları ilk altı yıl boyunca izlemiş olduğu yolu ve geçmişteki fiyat dalgalanmalarını dikkate alabilir.

Borsaya kote olmayan işletmeler

- B27 Kote olmayan bir işletme, olası fiyat dalgalanması ile ilgili tahminde bulunurken geçmişe yönelik bir bilgiye sahip olmayacaktır. Bu durumda dikkate alınacak bazı etkenler aşağıda belirtilmiştir.
- B28 Bazı durumlarda, düzenli olarak çalışanlarına (ya da başka taraflara) hisse senedi ya da opsiyon veren bir işletme hisseleri için bir iç pazar oluşturmuş olabilir. Bu hisselerin fiyatlarında meydana gelen dalgalanmalar, olası fiyat dalgalanmasını tahmin ederken dikkate alınabilir.
- B29 Alternatif olarak, işletme kendisine benzeyen ve hisse fiyatı ya da opsiyon fiyat bilgileri mevcut olan borsaya kote işletmelerin hisse fiyatlarında geçmiş dönemde meydana gelen ya da görülen dalgalanmalarını olası fiyat dalgalanmalarını tahmin ederken dikkate alabilir.
- B30 İşletme hisselerinin değeri ile ilgili tahminlerin, kendisine benzeyen kote işletmelerin hisse fiyatlarına göre oluşturulması ve bunun yerine hisselerinin değerlemek için başka bir değerlendirme yönteminin kullanılması durumunda, işletme söz konusu değerlendirme yöntemiyle tutarlı olan bir olası fiyat dalgalanması tahmini oluşturabilir. Örneğin işletme hisselerini net varlık ya da kazançta göre değerleyebilir. Aynı zamanda, bu net varlık ya da kazanç değerlerinin olası dalgalanmalarını da dikkate alabilir.

Beklenen temettüer

- B31 İhraç edilen hisse senetlerinin ya da opsiyonların gerçeğe uygun değerlerinin hesaplanması sırasında, beklenen temettüerler dikkate alınıp alınmayacağı karşı tarafın temettüü ya da temettü benzerlerine hak kazanıp kazanmadığına bağlıdır.
- B32 Örneğin, çalışanlara opsiyonlar verildiği ve çalışanların, opsiyonların verildiği ve kullanıldığı tarihten itibaren bu opsiyonlara bağlı hisseler üzerinden temettüü ya da temettü benzerlerini (nakit olarak ödenebilen ya da opsiyon kullanım fiyatını düşüren) almaya hak kazanıldıkları durumda, ihraç edilen opsiyonlar hisselerle ilişkin hiçbir temettüü ödemesi yapılmayacakmış gibi değerlendirilmelidir. Yani, beklenen temettüü ile ilgili girdi sıfır olmalıdır.

- B33 Benzer şekilde, çalışanlara ihraç edilen hisse senetlerinin ihraç tarihindeki gerçeğe uygun değeri tahmin edilmesi sırasında, çalışanın hakediş döneminde ödenen temettüyü almaya hak kazanmış olmaları durumunda, beklenen temettü için herhangi bir düzeltme yapma gereği yoktur.
- B34 Bunun tersine, çalışanların hakediş döneminde (ya da opsiyon olması durumunda kullanım tarihinden önce) temettü ya da temettü benzerlerine hak kazanmamış olmaları durumunda, hisse senedi ya da opsiyonların ihraç tarihindeki değerlemeleri temettüleri de hesaba katmalıdır. Bu demektir ki; bir opsiyonun verilmiş tarihindeki gerçeğe uygun değeri tahmin edilirken, beklenen temettüler opsiyon fiyatlandırma yöntemine dahil edilmelidir. Bir hisse senedinin ihraç tarihindeki gerçeğe uygun değerinin tahmin edilmesi sırasında ise, bu değer hakediş döneminde ödenmesi beklenen temettülerin bugünkü değeri kadar azaltılmalıdır.
- B35 Opsiyon fiyatlandırma yöntemleri, genellikle, beklenen temettü getirisinin belirlenmesine ihtiyaç duyar. Ancak, bu yöntemler getiriden ziyade beklenen temettü tutarını kullanmak için değiştirilebilirler. Bir işletme, beklenen getiriyi ya da kendisinin beklediği ödemeyi kullanabilir. Bunlardan ikincisinin kullanılması durumunda, temettülerdeki artışın geçmişteki izlediği yol dikkate alınır. Örneğin bir işletmenin politikası, genel olarak, her sene temettülerin yaklaşık olarak %3 yükseltilmesi şeklinde tezahür etmiş ise, bu varsayımı destekleyen bir kanıt yoksa opsiyonun süresi boyunca sabit bir temettü ödeneceği varsayımında bulunmamalıdır.
- B36 Genel olarak, beklenen temettü ile ilgili varsayımlar, halka açık bilgiler temel alınarak oluşturulmalıdır. Hiç temettü ödemeyen ve hiç böyle bir planı da olmayan bir işletme sıfırlık bir beklenen temettü getirisi varsaymalıdır. Ancak, hiç temettü ödemeyen gelişmekte olan bir işletme çalışanlarına verdiği hisse opsiyonlarının beklenen süreleri boyunca temettü ödemeye başlamayı düşünebilir. Bu işletmeler geçmişteki temettü getirilerinin (sıfır) ortalamasını ve makul olarak karşılaştırılabilir düzeydeki akran bir grubun temettü getirilerinin medyanını kullanabilirler.

Risksiz faiz (getiri) oranı

- B37 Genellikle, risksiz faiz oranı, kullanım fiyatının açıklandığı para biriminin ait olduğu ülkenin ihraç edilen ve değerlendirilen opsiyonun vadesi ile aynı vadeye sahip olan kupon ödemesiz kâğıtlarının üzerindeki getiri oranıdır (opsiyonun kalan süresi ve opsiyonun olası erken kullanımını etkilerinin de dikkate alındığı). Bu şekilde ihraç edilmiş olan kâğıtların bulunmaması durumunda da, koşulların kupon ödemesiz devlet kâğıtlarının üzerindeki getiri oranının risksiz faiz oranını temsil etmediğine işaret etmesi halinde (örneğin yüksek enflasyonlu ekonomiler), bunun yerine uygun bir ikame unsur kullanmak gerekebilir. Aynı zamanda, piyasa katılımcılarının değerlendirilen bir opsiyonun beklenen süresine eşit süreye sahip bir opsiyonun gerçeğe uygun değerini tahmin etmeleri sırasında, risksiz getiri oranını, kupon ödemesiz devlet kâğıtları üzerindeki getiri oranı yerine söz konusu ikame unsur aracılığıyla belirlemeleri durumunda, yine söz konusu unsur kullanılmalıdır.

Sermaye yapısı etkileri

- B38 Genellikle, işletme değil, üçüncü şahıslar alınıp satılan hisse senedi opsiyonlarını satarlar. Söz konusu hisse senedi opsiyonları kullanıldığında, satıcı, ilgili hisseleri opsiyon sahibine verir. Bu hisseler mevcut hissedarlardan satın alınır. Dolayısıyla, alınıp satılan hisse opsiyonunun kullanılmasının herhangi bir sulandırma etkisi bulunmaz.
- B39 Buna karşın, hisse opsiyonları işletme tarafından satılırsa, bu hisse opsiyonları kullanıldığında yeni hisseler ihraç edilmiş (fiilen veya şeklen) olur. Hisselerin cari piyasa fiyatından ziyade yürürlük tarihindeki kullanım fiyatından ihraç edileceği düşünülürse, söz konusu gerçek ya da potansiyel sulandırma işlemi, hissenin fiyatını düşürebilir; böylelikle opsiyon hamili opsiyonu kullanması durumunda, hisse fiyatını sulandırmayan alınıp satılan benzer bir opsiyonun kullanılmasından elde edeceği kadar kazanç elde etmez.
- B40 Bunun ihraç edilen hisse senedi opsiyonları üzerinde önemli bir etkisinin olup olmadığı, mevcut ihraç edilmiş hisselerin sayısına kıyasla opsiyonların kullanılması durumunda ortaya çıkacak olan yeni hisselerin sayısı gibi pek çok etkene bağlıdır. Aynı zamanda, piyasanın, opsiyonun ihraç edileceğine dair halihazırda bir beklenti içinde olması durumunda, potansiyel sulandırma etkisi piyasa tarafından opsiyonun verilmiş tarihi itibarıyla zaten hisse fiyatına yansıtılmış olabilir.
- B41 Ancak işletme, ihraç edilen hisse senedi opsiyonlarının, ilgili opsiyonların gelecekte kullanılmasının yol açması muhtemel sulandırma etkisinin, opsiyonun verilmiş tarihindeki tahmini gerçeğe uygun değeri üzerinde önemli etkisi olup olmayacağını dikkate almalıdır. Opsiyon fiyatlandırma yöntemleri bu potansiyel sulandırma etkilerini dikkate alacak şekilde uyarlanabilir.

Özkaynaktan karşılanan hisse bazlı ödeme anlaşmalarındaki yenilemeler

- B42 27 inci Paragraf, ihraç edilen özkaynağa dayalı finansal araçların koşul ya da sürelerinde yapılan yeniliklere, ya da özkaynağa dayalı finansal araçların iptal ya da ödenmelerine bakılmaksızın, bir işletmenin en azından, alınan hizmetlerin, eğer ki söz konusu özkaynağa dayalı finansal araçlar verilmiş tarihinde bir hakediş koşulunun (bir piyasa koşulu dışında) yerine getirilmemiş olmasından dolayı kaybedilmiş değil ise, özkaynağa dayalı finansal aracın verilmiş tarihindeki gerçeğe uygun değerine göre ölçmesini ve bunu kayıtlarına almasını gerektirir. Buna ek olarak, işletme, hisse bazlı ödeme anlaşmalarının toplam gerçeğe uygun değerini arttıran ya da çalışana fayda sağlayan yeniliklerin etkilerini de muhasebeleştirir.
- B43 Paragraf 27 hükümlerinin uygulanması için
- (a) Yenileme işleminin, söz konusu işlemde hemen önce ve sonra ölçüldüğünde ihraç edilen özkaynağa dayalı finansal aracın gerçeğe uygun değerini arttırması durumunda (örneğin uygulama fiyatını düşürerek), işletme, ihraç edilen özkaynağa dayalı araç için, gerçeğe uygun değerdeki artışı alınan hizmetlerin ölçümünde dikkate alır. Gerçeğe uygun değerdeki artış, yenilemeden önceki özkaynağa dayalı finansal araç ile yenilenmiş özkaynağa dayalı finansal aracın gerçeğe uygun değerleri arasındaki farktır. Yenileme işleminin hakediş döneminde gerçekleşmiş olması durumunda, özkaynağa dayalı finansal araçların gerçeğe uygun değerindeki artış; başlangıçta ihraç edilen ve yenilemeden önceki hakediş döneminin kalan süresi boyunca muhasebeleştirilen özkaynağa dayalı finansal araçların ölçümüne ilave olarak, değişim tarihinden ilave özkaynağa dayalı finansal araçlara hak kazanıldığı tarihe kadar alınan hizmetlerin tutarlarının ölçülmesi işlemine de dahil edilir. Yenileme işleminin hakediş döneminden sonra olması durumunda, gerçeğe uygun değerdeki artış hemen muhasebeleştirilir, ya da, çalışana yenilenmiş söz konusu özkaynağa dayalı finansal araçlara koşulsuz olarak hak kazanmadan önce ek bir süre daha hizmet etme zorunluluğu getirilmiş olması durumunda, hakediş dönemi boyunca muhasebeleştirilir.
- (b) Benzer şekilde, yenileme işleminin özkaynağa dayalı finansal araçların sayısını arttırması durumunda, işletme, ilave olarak ihraç edilen özkaynağa dayalı finansal araçların yenilenmenin yapıldığı tarihteki gerçeğe uygun değerini, (a)'da yer alan hükümlerle tutarlı olarak, ihraç edilen özkaynağa dayalı finansal araçlara karşılık alınan hizmetlerin ölçümüne dahil eder. Örneğin, yenilenmenin hakediş döneminde gerçekleşmesi durumunda, ilave olarak ihraç edilen özkaynağa dayalı finansal araçların gerçeğe uygun değeri; başlangıçta ihraç edilen ve yenileme öncesi hakediş döneminin kalan süresi boyunca muhasebeleştirilen özkaynağa dayalı finansal araçların ölçümüne ek olarak, yenileme tarihinden ilave özkaynağa dayalı finansal araçlara hak kazanılan tarihe kadar elde edilen hizmetlerin muhasebeleştirilen tutarlarının ölçümüne de dahil edilir.
- (c) İşletmenin hakediş koşullarını çalışanın yararına olacak şekilde değiştirmesi durumunda, hakediş dönemini kısaltması ya da bir performans koşulunu (piyasa koşulları dışında ve kendisine ilişkin değişiklikler yukarıda yer alan madde (a)'ya göre muhasebeleştirilen) değiştirmesi ya da kaldırması gibi, Paragraf 19-21'de yer alan hükümlerin uygulanması sırasında, değiştirilmiş hakediş koşulları da hesaba katılır.
- B44 Buna ek olarak, bir işletmenin ihraç edilen özkaynağa dayalı finansal araçların süre ya da koşulları hisse bazlı ödeme anlaşmasının toplam gerçeğe uygun değerini azaltacak şekilde ya da artık çalışanın menfaatine olmayacak şekilde değiştirmesi durumunda, işletme, değişiklik hiç olmaması gibi (Paragraf 28'de belirtildiği şekilde muhasebeleştirilmesi gereken ihraç edilen özkaynağa dayalı finansal araçların tamamının ya da bir kısmının iptal edilmesi durumu dışında), ihraç edilen özkaynağa dayalı finansal araçlara karşılık alınan hizmetleri muhasebeleştirmeye devam eder. Örneğin:
- (a) Yenileme işleminin, söz konusu işlem yapılmadan hemen önce ve sonra ölçülen özkaynağa dayalı finansal araçların gerçeğe uygun değerini düşürmesi durumunda, gerçeğe uygun değerdeki bu azalış dikkate alınmaz ve elde edilen hizmetlerin tutarlarını, bu hizmetlere karşılık ihraç edilen özkaynağa dayalı finansal araçların ihraç tarihindeki gerçeğe uygun değerlerini baz almak suretiyle ölçmeye devam eder.
- (b) Yenileme işleminin bir çalışana ihraç edilen özkaynağa dayalı finansal araç sayısını azaltması durumunda, söz konusu azalan tutar, Paragraf 28'de belirtildiği gibi ihraç edilen tutar içinden bu tutarın iptali olarak muhasebeleştirilir.
- (c) İşletmenin çalışanın yararına olmayacak şekilde hakediş koşullarını değiştirmesi durumunda, hakediş süresinin arttırılması ya da performans koşulunun değiştirilmesi veya ilave performans koşulu (piyasa koşulları dışında ve kendisine ilişkin değişiklikler yukarıda yer alan madde (a)'ya göre muhasebeleştirilen) öngörülmesi durumunda olduğu gibi, Paragraf 19-21'de yer alan hükümlerin uygulanması sırasında, değiştirilmiş hakediş koşulları dikkate alınmaz.

Hisse bazlı bir ödeme işleminin sınıfını, nakit olarak ödenen hisse bazlı ödemeden özkaynağa dayalı hisse bazlı ödemeye çeviren bir değişikliğin muhasebeleştirilmesi

- B44A Nakit olarak ödenen hisse bazlı ödeme işlemine ilişkin durum ve şartların, bu işlem, özkaynağa dayalı hisse bazlı ödeme işlemi hâline gelmesine neden olacak şekilde değişmesi durumunda, bu işlem değişikliğin tarihinden itibaren, özkaynağa dayalı hisse bazlı ödeme işlemi olarak muhasebeleştirilir. Özellikler:
- Özkaynağa dayalı hisse bazlı ödeme işlemi, verilen özkaynak aracının değişiklik tarihindeki gerçeğe uygun değeri esas alınarak ölçülür. Özkaynağa dayalı hisse bazlı ödeme işlemi, alınan mal ve hizmetler ölçüsünde değişiklik tarihinde özkaynakta finansal tablolara alınır.
 - Nakit olarak ödenen hisse bazlı ödeme işlemine ilişkin değişiklik tarihindeki yükümlülük, bu tarihte finansal tablo dışı bırakılır.
 - Değişiklik tarihinde finansal tablo dışı bırakılan yükümlülüğün defter değeri ile bu tarihte finansal tablolara alınan özkaynak tutarı arasındaki fark, derhal kâr veya zararda finansal tablolara alınır.
- B44B Değişiklik sonucunda, hak ediş döneminin uzaması ya da kısalması durumunda, B44A paragrafındaki hükümlerin uygulanması, değişen hak ediş dönemini yansıtır. Değişikliğin hak ediş döneminden sonra ortaya çıkması durumunda dahi, B44A paragrafındaki hükümler uygulanır.
- B44C Nakit olarak ödenen hisse bazlı ödeme işlemi, (hak ediş koşullarının karşılanmaması durumunda hakkın kaybedilmesi nedeniyle bir işlemin iptal olması dışında) iptal edilebilir veya ödenebilir. Özkaynak araçlarının verilmesi ve verilmiş tarihinde işletmenin bu araçları, iptal edilen nakit olarak ödenen hisse bazlı ödeme işleminin yerine koyması durumunda, B44A ve B44B paragrafları uygulanır.

Grup işletmeleri arasında gerçekleştirilen hisse bazlı ödeme işlemleri (2009 değişiklikleri)

- B45 43A-43C Paragrafları, grup işletmeleri arasında gerçekleştirilen hisse bazlı ödeme işlemlerinin, her bir işletmenin bireysel veya ayrı finansal tablolarında muhasebeleştirilmesi hususunu düzenlemektedir. B46-B61 Paragrafları, 43A-43C Paragraflarında yer alan hükümlerin nasıl uygulanması gerektiğini ele almaktadır. 43D Paragrafında belirtildiği üzere, grup işletmeleri arasında gerçekleştirilen hisse bazlı ödeme işlemleri, durumlara ve koşullara bağlı çeşitli nedenlerden meydana gelebilir. Bu nedenle, B46-B61 Paragraflarında yer alan hükümler ayrıntılı değildir ve söz konusu hükümler, mal veya hizmetleri alan işletmenin yapılan işlemi yerine getirme yükümlülüğü bulunmadığında, ilgili işlemin, herhangi bir grup içi geri ödeme anlaşmasına bakılmaksızın, bağlı ortaklığa ana ortaklıktan sağlanan bir özkaynak katkısı olduğunu varsayar.
- B46 Aşağıda yer alan hükümler işletmenin çalışanlarla yaptığı işlemlere odaklanmış olsa da, çalışanlar dışında mal ve hizmet tedarikçileriyle gerçekleştirilen benzer nitelikteki hisse bazlı ödeme işlemlerine de uygulanır. Ana ortaklık ve bağlı ortaklık arasındaki bir anlaşma, bağlı ortaklığın ana ortaklığa, çalışanlara verilen özkaynağa dayalı finansal araçlar karşılığında ödeme yapmasını gerektirebilir. Aşağıda yer alan hükümler bu tür grup içi ödeme anlaşmalarının nasıl muhasebeleştirileceğini ele almamaktadır.
- B47 Grup işletmeleri arasında yapılan işlemlere ilişkin olarak genellikle dört konuyla karşılaşılmaktadır. Kolaylık sağlaması açısından aşağıdaki örnekler anılan konuları ana ortaklık ve bağlı ortaklık açısından ele almaktadır.

İşletmenin özkaynağa dayalı kendi finansal araçlarını içeren hisse bazlı ödeme anlaşmaları

- B48 Birinci konu, işletmenin kendi özkaynağa dayalı finansal araçlarını içeren aşağıdaki işlemlerin bu TFRS nin koşulları uyarınca özkaynağa dayalı olarak mı nakde dayalı olarak mı muhasebeleştirileceğidir:
- İşletmenin, çalışanlarına özkaynağa dayalı finansal araçlarına (örneğin hisse senedi opsiyonu) ilişkin haklar vermesi ve çalışanlarına karşı yükümlüklerini yerine getirmek için diğer bir taraftan öz kaynağa dayalı finansal araç almayı seçmesi veya almasının gerekmesi ve
 - İşletmenin kendisi veya hissedarları tarafından işletme çalışanlarına işletmenin özkaynağa dayalı finansal araçlarına (örneğin hisse senedi opsiyonu) ilişkin haklar verilmesi ve hissedarların gerekli özkaynağa dayalı finansal araçları sağlaması.
- B49 İşletme, kendi özkaynağa dayalı finansal araçları karşılığında hizmet temin ettiği hisse bazlı ödeme işlemlerini, özkaynağa dayalı olarak muhasebeleştirir. Söz konusu muhasebeleştirme, işletmenin çalışanlarına karşı yükümlüklerini yerine getirmek için bir hisse bazlı ödeme anlaşması çerçevesinde diğer bir taraftan özkaynağa dayalı finansal araç almayı seçmesine veya almasının gerekmesine bakılmaksızın gerçekleştirilir. Ayrıca söz konusu muhasebeleştirme,

- (a) Çalışanlara işletmenin özkaynağa dayalı finansal araçlarına ilişkin olarak verilen hakların işletmenin kendisi ya da hissedar(lar)ı tarafından verilip verilmediğine veya
- (b) Hisse bazlı ödeme anlaşmasının işletmenin kendisi ya da hissedar(lar)ı tarafından düzenlenip düzenlenmediğine bakılmaksızın gerçekleştirilir.

B50 Hissedarın, yatırım yapılan işletmenin çalışanları ile yapılan işlemi yerine getirme yükümlülüğünün olması durumunda, hissedar kendi özkaynağa dayalı finansal araçından ziyade yatırım yapılan işletmenin özkaynağa dayalı finansal araçlarını temin eder. Bu nedenle 43C Paragrafı uyarınca, yatırım yapılan işletmenin hissedarları aynı grup içerisinde olması durumunda hissedar yükümlülüğünü, bireysel finansal tablolarında yer alan nakit olarak ödenen hisse bazlı ödeme işlemleri ve konsolide finansal tablolarında yer alan özkaynağa dayalı hisse bazlı ödeme işlemleri için geçerli olan hükümler çerçevesinde ölçer.

Ana ortaklığın özkaynağa dayalı finansal araçlarını içeren hisse bazlı ödeme anlaşmaları

B51 İkinci konu, başka bir grup işletmesinin özkaynağa dayalı finansal araçlarını içeren bir grup içerisinde yer alan iki ya da daha fazla işletme arasındaki hisse bazlı ödeme işlemleri ile ilgilidir. Örneğin, bir bağlı ortaklığın çalışanlarına, bağlı ortaklığa sundukları hizmetin bedeli olarak ana ortaklığın özkaynağa dayalı finansal araçlarına ilişkin haklar verilmiştir.

B52 Bu nedenle ikinci konu, aşağıdaki hisse bazlı ödeme anlaşmaları ile ilgilidir:

- (a) Ana ortaklığın, doğrudan bağlı ortaklığının çalışanlarına kendi özkaynağa dayalı finansal araçlarına ilişkin haklar vermesi: Ana ortaklığın (bağlı ortaklığın değil) bağlı ortaklığın çalışanlarına özkaynağa dayalı finansal araç sağlama yükümlülüğü vardır.
- (b) Bağlı ortaklığın, çalışanlarına ana ortaklığın öz kaynağa dayalı finansal araçlarına ilişkin haklar vermesi: Bağlı ortaklığın, çalışanlarına özkaynağa dayalı finansal araç sağlama yükümlülüğü vardır.

Ana ortaklığın, bağlı ortaklığının çalışanlarına kendi öz kaynağa dayalı finansal araçlarına ilişkin haklar vermesi (B52(a) Paragrafı)

B53 Bağlı ortaklığın, çalışanlarına ana ortaklığın öz kaynağa dayalı finansal araçlarını sağlama yükümlülüğü yoktur. Bu nedenle bağlı ortaklık, 43B Paragrafı uyarınca, çalışanlarından sağladığı hizmeti, özkaynağa dayalı hisse bazlı ödemeler için geçerli olan hükümler uyarınca ölçer ve bunun karşılığında özkaynakta meydana gelen artışı ana ortaklıktan sağlanan bir katkı payı olarak muhasebeleştirir.

B54 Ana ortaklığın, kendi öz kaynağa dayalı finansal araçlarını sağlayarak söz konusu bağlı ortaklığın çalışanlarıyla yapılan işlemi gerçekleştirme yükümlülüğü vardır. Bu nedenle, 43C Paragrafı uyarınca ana ortaklık, yükümlülüğünü özkaynağa dayalı hisse bazlı ödeme işlemleri için geçerli olan hükümler uyarınca ölçer.

Bağlı ortaklığın, çalışanlarına ana ortaklığın özkaynağa dayalı finansal araçlarına ilişkin haklar vermesi (B52(b) Paragrafı)

B55 Bağlı ortaklık, 43B Paragrafında belirtilen koşullardan hiçbirini karşılamadığı için çalışanlarıyla yapmış olduğu işlemleri nakit olarak ödenen hisse bazlı ödeme işlemleri olarak muhasebeleştirir. Bu hüküm, bağlı ortaklığın çalışanlarına olan yükümlülüklerini yerine getirmek için özkaynağa dayalı finansal araçları nasıl elde ettiğine bakılmaksızın uygulanır.

Çalışanlara yapılan nakit ödemeleri içeren hisse bazlı ödeme anlaşmaları

B56 Üçüncü konu ise, tedarikçilerden (çalışanlar dahil) mal veya hizmet alan bir işletmenin, tedarikçilerine gerekli ödemeleri yapmak için kendisinin herhangi bir yükümlülüğünün bulunmaması durumunda, nakde dayalı hisse bazlı ödeme anlaşmalarını nasıl muhasebeleştireceğidir. Ana ortaklığın (işletmenin kendisi değil) işletmenin çalışanlarına gerekli ödemeleri yapmak için bir yükümlülüğünün bulunduğu aşağıdaki anlaşmalar, örnek olarak düşünülebilir:

- (a) İşletme çalışanlarının, işletmenin özkaynağa dayalı finansal araçlarının fiyatları ile bağlantılı nakit ödemeler alacak olması.
- (b) İşletme çalışanlarının, ana ortaklığın özkaynağa dayalı finansal araçlarının fiyatları ile bağlantılı nakit ödemeler alacak olması.

- B57 Bağlı ortaklığın, çalışanlarıyla herhangi bir işlem yapma yükümlülüğü bulunmamaktadır. Bu yüzden bağlı ortaklık, çalışanlarıyla yapılan söz konusu işlemleri özkaynağa dayalı hisse bazlı ödeme işlemi olarak ve bunun karşılığında zkaynada meydana gelen artışı ana ortaklığından sağlanan bir katkı payı olarak muhasebeleştirir. Bağlı ortaklık, 19–21 inci Paragraflar uyarınca karşılanmayan piyasa dışı hakediş koşulları nedeniyle meydana gelen değişiklikler için, söz konusu işlemin maliyetini yeniden ler. Söz konusu lme işlemi, grubun konsolide finansal tablolarında yer alan nakit olarak ödenen hisse bazlı ödeme işlemlerinin ölçümünden farklıdır.
- B58 Ana ortaklığın söz konusu çalışanlarla yapılan işlemleri yerine getirme yükümlülüğü bulunduğundan ve bu yükümlülüğün sonucu olarak nakit ödeme yapıldığından, ana ortaklık (ve konsolide edilmiş grup) yükümlülüklerini, 43C Paragrafındaki nakit olarak ödenen hisse bazlı ödeme işlemleri için geçerli olan hükümler uyarınca ler.

Grup işletmeleri arasında çalışanların transferi

- B59 Dördüncü konu, birden çok grup işletmesinin çalışanını kapsayan grup hisse bazlı ödeme anlaşmaları ile ilgilidir. Örneğin, bir ana ortaklık, belirli bir dönemde söz konusu işletme grubuyla devam etmekte olan hizmetin tamamlanması şartına bağlı olarak özkaynağa dayalı finansal araçlarından bir kısmını bağlı ortaklığın çalışanlarına verebilir. Bir bağlı ortaklığın çalışanı diğer bir bağlı ortaklığa, belirlenen hakediş dönemi içerisinde hali hazırda uygulanmakta olan mevcut hisse bazlı ödeme anlaşması uyarınca i gücünü transfer edebilir. Söz konusu çalışanın ana ortaklığın özkaynağa dayalı finansal araçlarına ilişkin hakları geçekleştirilen transferden etkilenmez. Bağlı ortaklıkların, çalışanlarıyla yapılan hisse bazlı ödeme işlemlerini yerine getirme yükümlülüğünün bulunmadığı durumlarda, söz konusu işlemler özkaynağa dayalı işlem olarak muhasebeleştirilir. Her bir bağlı ortaklık çalışanlardan alınan hizmetleri, Ek A'da tanımlanan özkaynağa dayalı finansal araçların, ana ortaklık tarafından söz konusu finansal araçlara ilişkin hakların ilk olarak verildiği tarihteki geeğe uygun değerini ve çalışanların her bir bağlı ortaklığa hizmet verdiği hakediş döneminin oranını baz alarak ler.
- B60 Bağlı ortaklık, ana ortaklığın özkaynağa dayalı finansal araçları ile yapılan bir işlemi çalışanlarıyla geekleştirme yükümlülüğünün bulunması durumunda, söz konusu işlemi nakde dayalı işlem olarak muhasebeleştirir. Her bağlı ortaklık, alınan hizmetleri, özkaynağa dayalı finansal araçların ihraç tarihlerindeki geeğe uygun değeri temel alarak, çalışanların her bir bağlı ortaklığa hizmet verdiği hakediş döneminin oranına göre ler. Buna ek olarak her bağlı ortaklık, özkaynağa dayalı finansal araçların geeğe uygun değerindeki her değişikliği çalışanın söz konusu bağlı ortaklığa hizmet ettiği dönem boyunca, muhasebeleştirir.
- B61 Böyle bir çalışan, grup işletmeleri arasında transfer edildikten sonra, Ek A'da tanımlanan piyasa koşulu dışındaki hakediş koşulunu karşılamayabilir; yani çalışan, hizmet süresini tamamlamadan önce söz konusu gruptan ayrılabilir. Bu durumda, hakediş koşulu gruba hizmet etmek olduğu için her bağlı ortaklık, çalışandan elde edilen hizmete ilişkin olarak önceden muhasebeleştirilen tutarı, 19 uncu Paragrafta yer alan ilkeler uyarınca düzeltir. Bu yüzden, ana ortaklık tarafından ihraç edilen özkaynağa dayalı finansal araçlara ilişkin haklar, çalışanların piyasa koşulu dışındaki hakediş koşulunu karşılamaması nedeniyle elde edilemiyorsa, herhangi bir grup işletmesinin finansal tablolarında söz konusu çalışandan alınan hizmete ilişkin hiçbir tutar birikimli olarak muhasebeleştirilmez.

KURUL KARARI

Karar No: 75935942-050.01.04 – [01/15]

Toplantı Tarihi: 23.01.2020

Kararın Konusu: TMS 34 *Ara Dönem Finansal Raporlama*'nın Yayımlanması

660 sayılı KHK'nın 9'uncu maddesi uyarınca Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarıyla (IFRS) tam uyumu sağlamak üzere, Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu tarafından;

- *"Amendments to References to the Conceptual Framework in IFRS Standards"* başlığıyla yayımlanan *IFRS'lerde Kavramsal Çerçeve'ye Yapılan Atıflara İlişkin Değişiklikler* ve
- *"Definition of Material (Amendments to IAS 1 and IAS 8)"* başlığıyla yayımlanan *Önemli Tanımı (TMS 1 ve TMS 8'de Yapılan Değişiklikler)*

kapsamında yapılan değişikliklerin TMS 34 *Ara Dönem Finansal Raporlama*'ya eklenmesine ve söz konusu Standarda ilişkin Tebliğin yürürlükten kaldırılarak Standardın Kurul Kararı olarak yeniden yayımlanmasına karar verilmiştir.

Türkiye Muhasebe Standardı 34
Ara Dönem Finansal Raporlama

Amaç

Bu Standardın amacı; ara dönem finansal raporlamanın asgari içeriğinin tanımlanması ve ara döneme ilişkin özet veya ayrıntılı finansal tablolardaki muhasebeleştirme ve ölçme ilkelerini belirlemektir. Zamanında yapılan ve güvenilir bir ara dönem raporlama; yatırımcıların, kredi veren kuruluşların ve diğer tarafların işletmenin gelir ve nakit akışı yaratma kapasitesi ile finansal durumunu ve likiditesini daha iyi anlamasını sağlar.

Kapsam

1 Bu Standart, hangi işletmelerin ara dönem finansal rapor hazırlayacağını, hangi sıklıkta veya ara dönemden sonra ne kadar kısa bir zamanda yayımlanması gerektiği hususlarını düzenlemez. Ancak, Devlet, sermaye piyasası düzenleyici kuruluşları, borsalar ve muhasebe düzenleyici kuruluşları sıklıkla borçlanma senetleri ve hisse senetleri halka arz edilmiş işletmelerin ara dönem finansal rapor yayımlanmasını öngörür. Bu Standart, bir işletmenin Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına uygun olarak ara dönem finansal raporlama yapmasının zorunlu olduğu veya ara dönem finansal raporlama yapmayı seçmesi durumunda uygulanır. Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu halka açık işletmelerin bu Standartta belirtilen muhasebeleştirme, ölçme ve açıklama ilkelerine uygun olarak ara dönem finansal raporlama yapmasını teşvik eder. Halka açık işletmeler özellikle aşağıdaki hususlarda teşvik edilir:

- (a) En azından cari hesap döneminin birinci altı aylık dönemine ilişkin ara dönem finansal rapor sunulması ve

- (b) Ara dönem finansal raporlarının en geç ara dönemi izleyen 60 gün içinde hazır duruma getirilmesi.
- 2 Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına uyum açısından ara dönem veya yıllık finansal tabloların her biri, kendi başına ayrıca değerlendirilir. Bir işletmenin hesap dönemi içinde ara finansal tablo düzenlememesi veya bu Standart ile uyumlu olmayan ara dönem finansal tablo düzenlemesi, başka bir aykırı uygulama olmadığı sürece, işletmenin yıllık finansal tablolarının Türkiye Finansal Raporlama Standartları ile uyumlu olmasına engel oluşturmaz.
- 3 Bir işletmenin ara dönem finansal raporunun Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumlu sayılabilmesi için bu Standartın tüm hükümleri ile uyumlu olması gerekir. 19 uncu Paragraf bu hususla ilgili bazı açıklamaların yapılmasına ilişkin hükümler içerir.

Tanımlar

- 4 **Bu Standartta geçen terimlerin anlamları aşağıdaki gibidir:**

Ara dönem: Bir yıllık hesap döneminden daha kısa süreli finansal raporlama dönemidir.

Ara dönem finansal raporu: "TMS 1 Finansal Tabloların Sunuluşu (2008 yılında yayımlanan)" Standardında tanımlandığı üzere tam bir finansal tablo setini veya bu Standartta tanımlanan ara döneme ilişkin özet finansal tablo setini içeren finansal raporu ifade eder.

Ara dönem finansal raporun içeriği

- 5 TMS 1 uyarınca tam bir finansal tablolar seti aşağıdakileri içerir:
- (a) Dönem sonu finansal durum tablosu,
- (b) Döneme ait kâr veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosu,
- (c) Döneme ait özkaynak değişim tablosu,
- (d) Döneme ait nakit akış tablosu,
- (e) Önemli muhasebe politikalarını ve diğer açıklayıcı bilgileri içeren dipnotlar,
- (ea) TMS 1'in 38 ve 38A Paragraflarında belirtildiği şekilde bir önceki döneme ait karşılaştırmalı bilgi ve
- (f) İşletme bir muhasebe politikasını geriye dönük olarak uyguladığında, finansal tablo kalemlerini geriye dönük olarak düzelttiğinde ya da finansal tablo kalemlerini yeniden sınıflandırdığında, TMS 1'in 40A-40D Paragrafları uyarınca bir önceki dönemin başındaki finansal durum tablosu.
- İşletme, finansal tabloları için bu Standartta kullanılanlardan farklı başlıklar kullanabilir. Örneğin, işletme 'kâr veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosu' yerine 'kapsamlı gelir tablosu' başlığını kullanabilir.
- 6 Zaman ve maliyet unsurları göz önüne alındığında ve daha önce raporlanan bilgilerin tekrarını önlemek amacıyla bir işletmenin ara dönemlerde yıllık finansal tablolarındaki bilgilere kıyasla daha az bilgi sunması öngörülebilir veya işletme bu yöntemi seçebilir. Bu Standart, özet finansal tablolar ve seçilmiş dipnotlardan oluşan ara dönem finansal raporlarının asgari içeriğini tanımlar. Ara dönem finansal raporlama ile en son yıllık tam finansal tablo setinde yer alan finansal bilgilerin güncellenmesi amaçlanır. Bu çerçevede, ara dönemde yeni faaliyetler, olaylar ve durumlar üzerinde odaklanılır ve daha önce raporlanan finansal bilgilerin tekrardan kaçınılır.
- 7 Bu Standartta yer alan hükümler, bir işletmenin ara dönem finansal raporunda, özet finansal tablolar ve seçilmiş dipnotlar yerince (TMS 1'de tanımlandığı şekilde) tam bir finansal tablo seti yayımlanmasını yasaklamaz veya engellemez. Bu Standarttaki hükümler ayrıca, özet finansal tabloların ve seçilmiş dipnotların, bu Standartta öngörülen asgari başlık ve seçilmiş dipnotlardan daha fazlasını içermesini yasaklamaz veya engellemez. Bu Standartta yer alan finansal tablolara alma ve ölçme esasları, bir ara dönem için tam finansal tablo seti düzenlenmesi durumunda bunlara da uygulanır ve bu finansal tablolar bu Standart ile öngörülen açıklamalar yanında (özellikle 16A paragrafında belirtilen açıklamalar) diğer standartlar ile öngörülen açıklamaları da içerir.

Ara dönem finansal raporun asgari içeriği

- 8 **Ara dönem finansal rapor asgari olarak aşağıda verilen unsurlardan oluşur:**

(a) **Özet finansal durum tablosu (bilanço),**

- (b) Özet kâr veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosu veya tabloları,
- (c) Özet bir özkaynak değişim tablosu,
- (d) Özet nakit akış tablosu ve
- (e) Seçilmiş dipnotlar (açıklayıcı notlar).

8A TMS 1'in (Haziran 2012'de değişikliğe uğrayan) 10A Paragrafında belirtildiği üzere işletmenin kâr veya zarar kalemlerini ayrı bir tabloda sunması durumunda, ara dönem özet bilgi bu tabloyla sunulur.

Ara dönem finansal tabloların biçim ve içeriği

- 9 Bir işletmenin ara dönem finansal raporunda finansal tablolar tam setini yayımlaması durumunda; bu finansal tabloların biçim ve içeriğinin, TMS 1'de finansal tablolar tam seti için öngörülen hükümler ile uyumlu olması zorunludur.
- 10 Bir işletmenin ara dönem finansal rapor olarak özet finansal tablolarını yayımlaması durumunda; bu özet tabloların asgari olarak, en son yıllık finansal tablolarda yer alan başlık ve alt toplamların her biri ile bu Standart çerçevesinde belirlenen seçilmiş dipnotları içermesi şarttır. Yer verilmemesi halinde özet finansal tabloların yanıltıcı olmasına neden olacak olan ek hesap kalemleri veya açıklamalar bu tabloların içeriğine dahil edilir.
- 11 İşletme, bir ara döneme ilişkin kâr veya zarar bileşenlerini sunan tabloda, "TMS 33 Hisse Başına Kazanç" Standardının uygulandığı durumlarda söz konusu döneme ilişkin adi hisse başına kâr ile hisse başına sulandırılmış kâr tutarlarını sunar.
- 11A TMS 1'in (Haziran 2012'de değişikliğe uğrayan) 10A Paragrafında belirtildiği üzere işletmenin kâr veya zarar kalemlerini ayrı bir tabloda sunması durumunda, adi ve sulandırılmış hisse başına kazanç tutarları bu tabloda sunulur.
- 12 TMS 1 (2008 yılında yayımlanan) finansal tabloların yapısı hakkındaki hükümleri içerir. "TMS 1 (2008 yılında yayımlanan) Uygulama Rehberi", finansal durum tablosu (*bilanço*), kapsamlı gelir tablosu ve özkaynak değişim tablosunun sunum şekillerini gösterir.
- 13 “..”
- 14 Bir işletmenin en son yıllık finansal tablolarının konsolide olarak hazırlanmış olması durumunda, ara dönem finansal tabloları da konsolide olarak hazırlanır. Ana ortaklığın bireysel finansal tabloları, en son yıllık finansal raporunda yer alan konsolide finansal tabloları ile tutarlı veya karşılaştırılabilir değildir. Bir işletmenin yıllık finansal raporunun, konsolide finansal tabloların yanı sıra ana ortaklığın bireysel finansal tablolarını da içermesi durumunda; bu Standart, işletmenin ara dönem finansal raporunun ana ortaklığın bireysel ara dönem finansal tablolarını da içermesini gerektirmez veya bunu engellemez.

Önemli olaylar ve işlemler

- 15 İşletmelerin finansal durumu ve faaliyet sonuçlarında en son yıllık raporlama döneminden sonra meydana gelen değişikliklerin anlaşılması açısından önemli nitelikteki işlem ve olayların açıklanması ara dönem finansal raporlarına dâhil edilir. Söz konusu olaylar ve işlemlerle ilgili olarak açıklanan bilgiler, en güncel yıllık finansal raporda sunulan ilgili bilgilerle güncellenir.
- 15A Ara dönem finansal raporu kullanıcısı, işletmenin en güncel yıllık finansal raporuna erişecektir. Bu yüzden, en güncel yıllık finansal raporun dipnotlarında raporlanan bilgiye ilişkin göreceli olarak önemsiz nitelikteki güncellemelere ara dönem finansal raporda yer verilmesi gerekmez.
- 15B Önemli olması durumunda, açıklama yapılması gereken olayların ve işlemlerin listesi aşağıdaki gibidir. Söz konusu listede tüm olaylar ve işlemler yer almamaktadır:
- (a) Stokların net gerçekleşebilir değerine indirilmesi ve böyle bir indirim iptali,
 - (b) Finansal varlıklar, maddi duran varlıklar, maddi olmayan duran varlıklar, müşteri ile yapılan sözleşmelerden doğan varlıklar veya diğer varlıkların değerlerinde ortaya çıkan değer düşüklüklerinden kaynaklanan bir zararın finansal tablolara yansıtılması ve bu tür bir değer düşüklüğü zararının iptali,
 - (c) Yeniden yapılandırma maliyetleri için ayrılan karşılıkların iptali,
 - (d) Maddi duran varlıkların elde edilmesi ve elden çıkarılması,
 - (e) Maddi duran varlıkların satın alınmasına ilişkin taahhütler,
 - (f) Davaların sonuçlandırılması,

- (g) Önceki dönemlerde raporlanan finansal bilgilerdeki hataların düzeltilmesi,
- (h) Gerçeğe uygun değerle ya da itfa edilmiş maliyetle muhasebeleştirilmiş finansal varlıkların ve finansal borçların gerçeğe uygun değerini etkileyen iş veya ekonomik koşullardaki değişiklikler,
- (i) Borçların zamanında ödenmesinde temerrüde düşülmesi veya raporlama dönemi sonunda veya öncesinde düzeltilmemiş olan bir borç anlaşmasının gereklerinin yerine getirilmemesi ve
- (j) İlişkili taraflarla gerçekleştirilen işlemler,
- (k) Finansal araçların gerçeğe uygun değerinin ölçümünde kullanılan gerçeğe uygun değere ilişkin hiyerarşi sıraları arasındaki yer değiştirmeler,
- (l) Finansal varlıkların amacında ya da kullanımında meydana gelen değişimler sonucunda söz konusu varlıkların sınıflandırılmasında oluşan değişimler ve
- (m) Koşullu borçlar veya koşullu varlıklarda meydana gelen değişimler.

15C TFRS'ler, 15B Paragrafında sıralanan kalemlerin çoğuyla ilgili yapılacak açıklamalara ilişkin yol gösterici hükümler içermektedir. Bir olay veya işlem bir işletmenin finansal durumundaki veya performansındaki değişimlerin anlaşılması açısından en son yıllık raporlama döneminden itibaren gerçekleşen olay veya işlemler arasında önemli bir yere sahipse, söz konusu işletmenin yıllık raporlama dönemine ilişkin finansal tablolarına da dâhil olan bu olay veya işlemle ilişkili bilgiye dair açıklamaya ve güncellemeye ara dönem finansal raporunda yer verilir.

16 “.”

Diğer açıklamalar

16A 15-15C paragrafları uyarınca önemli olayların ve işlemlerin dipnotlarda açıklanmasına ek olarak ara dönem finansal tablolara ilişkin dipnotlarda veya ara dönem finansal raporun başka bir bölümünde aşağıda belirtilen bilgilerin yer alması zorunludur. Aşağıda belirtilen açıklamalara ara dönem finansal tablolarda yer verilebilir veya söz konusu açıklamalar, işletmenin ara dönem finansal tablolarıyla aynı şartlarda ve aynı zamanda finansal tablo kullanıcılarının kullanımına hazır olan diğer bazı beyanlara ara dönem finansal tablolarından çapraz referans verilerek suretiyle dahil edilebilir (yönetim görüşü veya risk raporu gibi). Finansal tablo kullanıcılarının, çapraz referans verilmiş bilgilere aynı şart ve aynı zamanda ulaşamamaları durumunda, ara dönem finansal rapor ekli olarak düzenlenmiş sayılır. Bu bilgiler normal olarak yıllık hesap dönemi esasına göre raporlanır.

- (a) Ara dönem finansal tabloların düzenlenmesinde, en son yıllık finansal tabloların hazırlanmasında esas alınan muhasebe politikaları ve hesaplama yöntemlerinin kullanıldığına ilişkin bir açıklama; söz konusu politika ve yöntemlerin değiştirilmiş olması halinde, değişikliğe ve bu değişikliğin finansal tablolar üzerindeki etkilerine ve niteliğine ilişkin açıklamalar,
- (b) Ara dönem faaliyetlerinin mevsimsel veya dönemsel özelliklerine ilişkin açıklayıcı yorumlar,
- (c) Niteliği, büyüklüğü veya sıklığı itibarıyla olağandışı nitelikte olan varlıklar, borçlar, özkaynaklar, nakit akışları veya net geliri etkileyen kalemlerin niteliği ve tutarı,
- (d) Cari finansal yılın önceki ara dönemlerine veya önceki yıllara ait finansal tablolarda raporlanan tutarlara ilişkin tahminlerde meydana gelen değişikliklerin niteliği ve tutarına ilişkin açıklamalar,
- (e) Hisse senetleri ve borçlanma araçlarının ihracı, geri satın alınması ve geri ödemelerine ilişkin açıklamalar,
- (f) Ayrı ayrı olmak üzere, adi hisse senetleri ve diğer hisse senetlerine ödenen temettüleri (toplam olarak veya hisse başına),
- (g) Bölümlere ilişkin aşağıdaki bilgiler (“TFRS 8 Faaliyet Bölümleri” Standardı, işletmenin yıllık finansal tablolarında bölüm bilgisini açıklamasını gerektirdiği durumlarda, işletmenin ara dönem finansal tablolarında bölüm bilgisinin açıklanması gerekir):
 - (i) İşletmenin faaliyetlere ilişkin karar almaya yetkili mercii tarafından gözden geçirilen bölüm kâr veya zararının ölçümüne dahil edilmesi veya işletmenin faaliyetlere ilişkin karar almaya yetkili mercine düzenli olarak sunulması durumunda, işletme dışı müşterilerden elde edilen hasılatlar,
 - (ii) İşletmenin faaliyetlere ilişkin karar almaya yetkili mercii tarafından gözden geçirilen bölüm kâr veya zararının ölçümüne dahil edilmesi veya işletmenin

faaliyetlere ilişkin karar almaya yetkili merciine düzenli olarak sunulması durumunda, bölümler arasında gerçekleşen hasılatlar,

- (iii) Bölüm kâr veya zararının ölçümü,
- (iv) İşletmenin faaliyetlere ilişkin karar almaya yetkili merciine bu tür tutarların düzenli olarak sunulması ve en son yıllık finansal tablolarda raporlanabilir bölüm için açıklanan tutarlarda önemli değişikliklerin söz konusu olması durumunda, belirli bir raporlanabilir bölüme ilişkin toplam varlık ve borçlara dair bir ölçümü,
- (v) Son yıllık finansal tablolarda bölümlendirme esasından veya bölüm kâr veya zararının ölçüm esasından kaynaklanan farklara ilişkin açıklama,
- (vi) Raporlanabilir bölümlerin kâr veya zarar ölçümlerinin toplamının, vergi giderinden (vergi gelirinden) ve durdurulan faaliyetlerden önce işletme kâr veya zararı ile mutabakatı. Ancak, işletme, raporlanabilir bölümlere vergi gideri (vergi geliri) gibi kalemleri tahsis ederse, işletme, bölümlerin kâr veya zararlarının toplamı ile işletmenin bu kalemlerden sonraki kâr veya zararının mutabakatını yapabilir. Önemli mutabakat kalemleri söz konusu mutabakatlarda ayrı olarak belirtilir ve açıklanır,
- (h) Ara dönem sonrasında ortaya çıkan ve ara dönem finansal tablolarına yansıtılmayan olaylar,
- (i) Birleşme, bağlı ortaklıkların ve uzun vadeli yatırımların kontrolünün elde edilmesi veya kaybedilmesi, yeniden yapılandırma ve durdurulan faaliyetler gibi, işletmenin yapısında ara dönemde meydana gelen değişikliklerin etkileri. Birleşme durumunda “TFRS 3 *İşletme Birleşmeleri*” Standardında istenen bilgiler açıklanır.
- (j) Finansal araçlar için “TFRS 13 *Gerçeğe Uygun Değer Ölçümü*” Standardının 91–93(h), 94–96, 98 ve 99 uncu Paragrafları ile “TFRS 7 *Finansal Araçlar: Açıklamalar*” Standardının 25, 26 ve 28–30 uncu Paragrafları uyarınca yapılması zorunlu olan gerçeğe uygun değere ilişkin açıklamalar.
- (k) TFRS 10 *Konsolide Finansal Tablolar* Standardında tanımlanan şekilde yatırım işletmesi haline gelen veya yatırım işletmesi olmaktan çıkan işletmeler için TFRS 12 *Diğer İşletmelerdeki Paylara İlişkin Açıklamalar* Standardının 9B paragrafındaki açıklamalar.
- (l) TFRS 15 *Müşteri Sözleşmelerinden Hasılat*’ın 114–115’inci paragrafları uyarınca müşteriyle yapılan sözleşmelerden doğan hasılatın ayrıştırılması.

17
18

“..”
“..”

TFRS ile uyumluluğun açıklanması

19

Bir işletmenin ara dönem finansal raporunun bu Standart ile uyumlu olması durumunda, bu husus açıklanır. Bir ara dönem finansal rapor, Türkiye Finansal Raporlama Standartları’nın tüm hükümleri ile uyumlu olmadığı sürece, bu Standartlar ile uyumlu kabul edilmez.

Ara dönem finansal tablo sunulacak dönemler

20

Ara dönem raporlar, aşağıda belirtilen dönemlere ilişkin (özet veya tam) ara dönem finansal tabloları içerir:

- (a) Bir önceki finansal yılsonu finansal durum tablosu (*bilançosu*) ile karşılaştırmalı olarak hazırlanmış cari ara dönem finansal durum tablosu (*bilançosu*);
- (b) Cari ara döneme ilişkin kâr veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosu (veya tabloları) ve cari yıla ilişkin hesap dönemi başından ara dönem sonuna kadar kümülatif bilgileri içeren kâr veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosu (veya tabloları) ile aynı ara dönemlere ilişkin karşılaştırmalı bilgilerin sunulduğu kâr veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tabloları (hem cari döneme ilişkin hem de cari yıla ilişkin hesap dönemi başından ara dönem sonuna kadar kümülatif bilgileri içeren tabloları). TMS 1’de (Haziran 2012’de değişikliğe uğrayan) izin verildiği üzere, bir ara dönem raporda, her bir dönem için tek bir kâr veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosu ya da kâr veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tabloları sunulabilir;
- (c) Bir önceki yılın aynı ara dönemi ile karşılaştırmalı olarak hazırlanmış, cari yıla ilişkin hesap dönemi başından ara dönem sonuna kadar olan özkaynak değişim tablosu ve

(d) **Bir önceki yılın aynı ara dönemi ile karşılaştırmalı olarak hazırlanmış, cari yıla ilişkin hesap dönemi başından ara dönem sonuna kadar olan nakit akışlarını gösteren nakit akış tablosu.**

- 21 Faaliyetleri önemli ölçüde mevsimsel nitelikli olan bir işletme için, cari ara dönem raporlama tarihinden önceki on iki aylık ve önceki yıla ilişkin on iki aylık döneme isabet eden karşılaştırmalı finansal bilgiler daha yararlı olabilir. Dolayısıyla, faaliyetleri önemli ölçüde mevsimsellik gösteren işletmelerin bir önceki paragrafta belirtilen bilgilere ek olarak bu finansal bilgileri de açıklamayı dikkate alması teşvik edilir.
- 22 Ek A¹'da bir işletmenin üçer aylık veya altı aylık raporlamada sunması gereken dönemler gösterilmektedir.

Önemlilik

- 23 **Ara dönem finansal raporlamada muhasebeleştirme, ölçme, sınıflandırma veya yapılacak açıklamalara ilişkin karar verilirken, önemlilik kriteri ara dönem finansal veriler çerçevesinde değerlendirilir. Önemlilik kriterinin değerlendirilmesinde, ara dönem ölçümlerinin yıllık finansal verilere göre daha fazla oranda tahmine dayanabileceği dikkate alınmalıdır.**
- 24 TMS 1, önemli bilgiyi tanımlar ve örneğin, durdurulan faaliyetler de dahil olmak üzere önemli kalemlerin ayrı olarak açıklanmasını gerektirir. TMS 8 *Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar*, muhasebe tahminlerindeki değişikliklerin, hataların ve muhasebe politikalarındaki değişikliklerin açıklanmasını gerektirir. Bu iki Standart önemlilik için sayısal bir eşik belirlememiştir.
- 25 Finansal raporlamada önemlilik kriteri değerlendirilirken takdir mekanizmasının kullanılması her zaman gerekmele birlikte; bu Standart, ara dönemdeki muhasebeleştirme ve açıklamalara yönelik takdir yetkisinin kullanılmasını, ara dönemin anlaşılabilirliğinin sağlanması açısından, ara dönem verilerine dayandırır. Örneğin; olağandışı kalemler, muhasebe politikalarında veya tahminlerinde meydana gelen değişiklikler ve hatalar, açıklanmaması halinde ortaya çıkabilecek yanıltıcı sonuçlardan kaçınmak üzere, ara dönem verilerine dayanılarak belirlenecek önemlilik kriteri çerçevesinde muhasebeleştirilir ve açıklanır. Burada amaçlanan, işletmenin ara dönem finansal raporunun, ara döneme ilişkin finansal durum ve faaliyet sonuçlarının anlaşılabilirliği için, ilgili tüm bilgileri içermesinin sağlanmasıdır.

Yıllık finansal tablolarda yapılacak açıklamalar

- 26 **Bir ara dönemde raporlanan bir tutarın tahmininin, finansal yılın son ara döneminde önemli ölçüde değiştiği, ancak son ara dönem için ayrı bir ara dönem finansal rapor düzenlenmediği durumda; tahminlerde meydana gelen değişikliklerin niteliği ve tutarları finansal yıla ilişkin yıllık finansal tablolarda bir not olarak açıklanır.**
- 27 TMS 8, tahminlerde meydana gelen ve cari dönemi önemli ölçüde etkileyen veya takip eden dönemleri önemli ölçüde etkilemesi beklenen değişikliklerin, niteliğinin ve (mümkünse) tutarının açıklanmasını gerektirir. Bu Standartın 16A(d) paragrafı da ara dönem finansal raporda benzer açıklamaların yapılmasını gerektirir. Stokların defter değerinin düşürülmesi, yeniden yapılandırma veya değer düşüklüğü zararlarına ilişkin olarak cari finansal yılın önceki ara dönemlerinde raporlanan tahminlerde son ara dönemde meydana gelen değişiklikler buna örnek teşkil eder. Bir önceki paragrafta öngörülen açıklama TMS 8 hükmü ile tutarlı olup, sadece tahminlerde meydana gelen değişikliklerle sınırlı tutulması amaçlanmıştır. Bir işletmenin, yıllık finansal tablolarına ara döneme ilişkin herhangi bir ek finansal bilgi dahil etmesi gerekmez.

Muhasebeleştirme ve ölçme

Yıllık finansal raporlama ile aynı muhasebe politikaları

- 28 **En son yıllık finansal tablo tarihinden sonra meydana gelen ve etkileri bir sonraki yıllık finansal tablolara yansıtılacak muhasebe politikası değişiklikleri hariç olmak üzere, işletmeler, ara dönem finansal tablolarında yıllık finansal tablolarında uygulananlar ile aynı muhasebe politikalarını uygulamak zorundadır. Ancak, bir işletmenin (yıllık, altı aylık veya üçer aylık) raporlama sıklığı yıllık faaliyet sonuçlarının ölçümünü etkilemez. Bu amacın gerçekleştirilebilmesi için ara dönem raporlamasında ölçme işlemleri cari hesap dönemi başından ara dönem raporlama tarihine kadar olan dönemi kapsar.**
- 29 Bir işletmenin ara dönem finansal tablolarında yıllık finansal tablolarında uygulananlar ile aynı muhasebe politikalarını uygulaması her bir ara dönemin bağımsız bir raporlama dönemi olarak dikkate alınarak yapıldığı

1 "Ek A", "Ek B" ve "Ek C" TMSK tarafından ayrıca yayınlanacaktır.

şeklinde yorumlanmasına yol açabilir. Ancak, Paragraf 28'e göre ara dönem, daha uzun olan yıllık hesap döneminin bir parçası olup, işletmenin raporlama sıklığı yıllık faaliyet sonuçlarının ölçümünü etkilemez. Cari hesap yılı başından ara dönem finansal raporlama tarihine kadarki dönemi kapsayan ölçümler, aynı hesap dönemindeki önceki ara dönemlerde raporlanan tutarlara ilişkin tahminlerde değişiklik yapılmasını gerektirebilir. Ancak, ara dönemlerdeki varlık, borç, gelir ve giderlerin muhasebeleştirme ilkeleri yıllık finansal tablolara ilişkin olanlarla aynıdır.

30 Konuya ilişkin örnekler aşağıda yer verilmiştir:

- (a) Ara dönemde ortaya çıkan, stokların değer düşüklüğü, yeniden yapılandırılmalar veya varlıklarda değer düşüklüklerinden kaynaklanan zararların finansal tablolara yansıtılmasında ve ölçümünde uygulanacak ilkeler, sadece yıllık finansal tablo düzenlenmesi durumunda uygulanacak ilkeler ile aynı olmalıdır. Ancak, bu şekilde, bir ara dönemde finansal tablolara yansıtılan ve ölçülen bir kalemlerle ilgili tahminlerde, ilgili finansal yıl içindeki izleyen bir ara dönemde değişiklikler meydana gelmesi durumunda; ilk tahmin tutarı, ek bir zarar tutarının finansal tablolara yansıtılması veya daha önce muhasebeleştirilmiş tutarın iptal edilmesi suretiyle ilgili ara dönemde değiştirilir;
- (b) Ara dönemde bir varlık olarak nitelendirilebilmesi için gerekli koşulları taşımayan bir maliyet; bu koşulların sağlanıp sağlanmadığına ilişkin gelecekte ortaya çıkacak bir bilginin beklenmesi veya cari yıl içindeki kazançların ara dönemlere eşit dağılımının sağlanması amacıyla finansal durum tablosunda (*bilanço*) taşınmaz ve
- (c) Her bir ara dönem için, hesap yılının tamamı için beklenen yıllık vergi oranlarının ağırlıklı ortalamasına ilişkin en iyi tahmin esas alınarak gelir vergisi gideri muhasebeleştirilir. Bir ara dönemde muhasebeleştirilen vergi karşılığı; yıllık vergi oranına ilişkin tahminde bir değişiklik meydana gelmesi halinde, o yılın takip eden ara döneminde düzeltilir.

31 *Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve*'de (*Kavramsal Çerçeve*) belirtildiği şekliyle, finansal tablolara alma; finansal tablo unsurlarından birinin tanımına giren bir kalemin, finansal durum tablosu ya da finansal performans tablosuna (tablolara) dâhil edilmek üzere belirlenmesi sürecidir. Varlık, yükümlülük, gelir ve gider tanımları, bunların yıllık ve ara dönem raporlama dönemi sonu itibarıyla finansal tablolara alınmasına temel oluşturur.

32 Varlıklar için; gelecekteki ekonomik faydalarla ilgili olarak, ara dönem ve yıllık finansal tablolarda aynı testler uygulanır. Niteliği gereği yıllık finansal tablolarda aktifleştirilemeyen maliyetler ara dönemlerde de aktifleştirilemez. Benzer şekilde ara raporlama dönemindeki bir borç, yıllık raporlama dönemi sonu itibarıyla olması gerektiği gibi aynı şekilde bir yükümlülüğü ifade eder.

33 Gelir (hasılat) ve giderler temel özelliği, ilgili varlık ve yükümlülük giriş çıkışlarının gerçekleşmiş olmasıdır. İlgili gelir ve giderler, söz konusu giriş ve çıkışların gerçekleşmiş olması durumunda finansal tablolara alınır; aksi takdirde finansal tablolara alınmaz. *Kavramsal Çerçeve*, varlık veya yükümlülük tanımlarını karşılamayan kalemlerin finansal durum tablosuna alınmasına izin vermez.

34 Sadece yıllık raporlama yapan bir işletmenin finansal tablolarında raporlanan varlık, borç, gelir, gider ve nakit akışlarının ölçülmesinde yıl boyunca elde edilen bilgilerin dikkate alınabilmesi mümkündür. Bu anlamda, bu işletmenin ölçümleri hesap döneminin başından raporlama tarihine kadarki dönemin tamamını kapsar.

35 Altı aylık dönemlerde raporlama yapan bir işletme finansal tablolarındaki ölçümlerde altı aylık dönem itibarıyla veya dönemin sona ermesinden hemen sonra ve yıllık finansal tablo tarihi itibarıyla veya on iki aylık dönemin sona ermesinden hemen sonra elde edilen bilgileri kullanır. On iki aylık değerlemeler altı aylık dönemde raporlanan tutarlara ilişkin tahminlerdeki muhtemel değişiklikleri yansıtır. İlk altı aylık ara dönem finansal tablolarında raporlanan tutarlar geriye dönük olarak düzeltilmez. Ancak, 16A(d) ve 26'ncı paragraflar tahminlerde ortaya çıkan önemli değişikliklerin niteliği ve tutarının açıklanmasını gerektirir.

36 Bir işletme, altı aylık dönemlerden daha sık raporlama yapması durumunda, gelir ve giderlerinin ölçülmesinde her ara dönem finansal tablo setinin hazırlandığı dönemde hesap döneminin başından ara hesap döneminin sonuna kadarki tüm dönem için elde edilen bilgileri kullanır. Cari ara dönemde raporlanan gelir ve giderler önceki ara dönemlerde raporlanan tutarlara ilişkin tahminlerdeki değişiklikleri yansıtır. Önceki ara dönemlerde raporlanan tutarlar geriye dönük olarak düzeltilmez. 16A(d) ve 26'ncı paragraflar tahminlerde ortaya çıkan önemli değişikliklerin niteliği ve tutarının açıklanmasını gerektirir.

Mevsimsel, dönemsel veya arazi gelirler

37 **Finansal yıl içerisinde elde edilen mevsimsel, dönemsel veya arazi gelirler; işletmenin hesap dönemi sonu itibarıyla uygun olmayacağı durumlarda, ara dönem tarihi itibarıyla tahmin edilmez veya ertelenmez.**

- 38 Temettütlere, isim hakları ve devlet teşvikleri buna örnek olarak verilebilir. Ayrıca, perakendeciler gibi bazı işletmeler, tutarlı olarak cari yılın belirli ara dönemlerinde diğer ara dönemlere göre daha fazla hasılat elde edebilirler. Bu tür hasılatlar ortaya çıktıkları anda muhasebeleştirilir.

Finansal yıl boyunca düzensiz olarak katılan maliyetler

- 39 Finansal yıl boyunca düzensiz olarak katılan maliyetler; sadece, finansal yılsonu itibarıyla bu tür maliyetlerin tahmin edilmesinin veya ertelenmesinin uygun olduğu durumlarda, ara dönem raporlama amaçlarına yönelik olarak da tahmin edilir veya ertelenir.

Muhasebeleştirme ve ölçme ilkelerinin uygulanması

- 40 Ek B'de 28-39 uncu paragraflarda belirtilen genel muhasebeleştirme ve ölçme ilkelerinin uygulanmasıyla ilgili örnekler verilmektedir.

Tahminlerin kullanımı

- 41 Ara dönem finansal raporlarda izlenecek ölçme esasları, finansal bilgilerin güvenilirliğini ve bir işletmenin finansal durumu ve faaliyet sonuçlarının anlaşılması için gerekli tüm önemli finansal bilgilerin uygun olarak açıklanmasını sağlayacak şekilde belirlenir. Ölçme işlemleri yıllık ve ara dönem finansal raporların her ikisinde de makul tahminlere dayansa da, ara dönem finansal raporlar genellikle yıllık finansal raporlardan daha fazla tahmin yöntemlerinin kullanımını gerektirir.
- 42 Ek C'de ara dönemlerde tahminlerin kullanılmasıyla ilgili örnekler verilmektedir.

Daha önce raporlanmış ara dönem finansal tablolarının düzeltilmesi

- 43 Muhasebe politikalarındaki bir değişiklik, yeni bir Standart veya Yorum tarafından öngörülen geçiş dönemi hükümleri dışında, aşağıdaki şekilde yansıtılır:
- (a) TMS 8'e göre cari yılın önceki ara dönemlerine ilişkin finansal tabloların düzeltilmesi ve yıllık finansal tablolarda düzeltilen önceki yılların karşılaştırılabilir ara dönemlerine ilişkin finansal tabloların düzeltilmesi suretiyle yansıtılır veya
- (b) Tüm geçmiş dönemler için yeni bir muhasebe politikasının uygulanmasının kümülatif etkisinin yılın başında tespit edilmesinin pratik olmadığı durumlarda, cari finansal yılın önceki ara dönemlerine ilişkin finansal tablolar ve önceki yıllara ait karşılaştırmalı ara dönem finansal tabloları, yeni muhasebe politikasını geçmişe dönük uygulanabileceği en erken tarihten itibaren düzeltilir.
- 44 Önceki paragrafta belirtilen ilkenin bir amacı, benzer işlemlere bir hesap dönemi süresince tek bir muhasebe politikasının uygulanmasını sağlamaktır. TMS 8'de muhasebe politikasında meydana gelen bir değişikliğin, mümkün olduğunca, geriye dönük olarak uygulanmasıyla önceki dönem finansal bilgilerinin düzeltilmesi öngörülmektedir. Ancak, geçmiş finansal yıllara ilişkin düzeltmelerin kümülatif tutarının belirlenemediği durumlarda, TMS 8 yeni muhasebe ilkesinin geçmişte mümkün olan en erken tarihten itibaren başlamak üzere ileriye yönelik uygulanmasını öngörür. 43 üncü paragrafta açıklanan ilkeye göre, hesap dönemi içerisinde muhasebe politikasında meydana gelen herhangi bir değişikliğin; geriye dönük olarak veya mümkün değilse en geç hesap döneminin başından itibaren ileriye yönelik olarak uygulanması gerekir.
- 45 Bir hesap dönemi içerisindeki muhasebe politikasındaki değişikliklerin ara dönem tarihi itibarıyla finansal tablolara yansıtılmasına izin verilmesi, aynı hesap dönemi içerisindeki belirli tür işlemlere iki farklı muhasebe politikası uygulanması sonucunu doğurabilir. Bu da, ara dönemde dağıtım güçlükleri ile faaliyet sonuçları gibi ara dönem bilgilerinin ve nakit akımlarının anlaşılabilirliğinde ve analizinde güçlükleri neden olabilir.

Yürürlük Tarihi

- 46 “..”
47 “..”
48 “..”
49

TFRS'lere İlişkin Değişiklikler; 15, 27, 35 ve 36'ncı paragrafları değiştirmiş, 15A-15C ve 16A paragraflarını eklemiş ve 16-18 paragraflarını silmiştir. Söz konusu değişiklikler, 1 Ocak 2011'de veya sonrasında başlayan

yıllık hesap dönemlerinde uygulanır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Erken uygulama durumunda, bu husus dipnotlarda açıklanır.

- 50 TFRS 13, 16A paragrafının (j) bendini değiştirmiştir. Söz konusu değişiklik TFRS 13 uygulandığında uygulanır.
- 51 Diğer kapsamlı gelir kalemlerinin sunumuna ilişkin TMS 1’de yapılan değişiklikler ile 8, 8A, 11A ve 20 inci Paragraflar değiştirilmiştir. TMS 1’de yapılan bu değişiklikler uygulandığında, TMS 34’te yapılan söz konusu değişiklikler de uygulanır.
- 52 *2009-2011 Dönemindeki Yıllık İyileştirmeler* ile TMS 1 *Finansal Tabloların Sunuluşu* Standardındaki değişiklikten kaynaklanan bir değişiklik olarak 5 inci Paragraf değiştirilmiştir. Bu değişiklik, “TMS 8 *Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar*” Standardı uyarınca geriye dönük olarak 1 Ocak 2013 tarihinde veya sonrasında başlayan yıllık raporlama dönemlerinde uygulanır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Söz konusu değişikliğin erken uygulanması durumunda, bu husus dipnotlarda açıklanır.
- 53 *2009-2011 Dönemindeki Yıllık İyileştirmeler* değişikliğiyle 16A Paragrafı değiştirilmiştir. Bu değişiklik “TMS 8 *Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar*” Standardı uyarınca geriye dönük olarak 1 Ocak 2013 tarihinde veya sonrasında başlayan yıllık raporlama dönemlerinde uygulanır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Söz konusu değişikliğin erken uygulanması durumunda, bu husus dipnotlarda açıklanır.
- 54 *Yatırım İşletmeleri* (TFRS 10, TFRS 12 ve TMS 27’ye ilişkin değişiklikler) değişikliğiyle 16A paragrafı değiştirilmiştir. Söz konusu değişiklikler 1 Ocak 2014 tarihinde veya sonrasında başlayan yıllık hesap dönemlerinde uygulanır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Söz konusu değişikliklerin erken uygulanması halinde, bu durum dipnotlarda açıklanır ve Yatırım İşletmeleri’ne ilişkin tüm değişiklikler birlikte uygulanır.”
- 55 TFRS 15 *Müşteri Sözleşmelerinden Hasılat*, 15B ve 16A paragraflarını değiştirmiştir. TFRS 15 uygulandığında söz konusu değişiklikler de uygulanır.
- 56 “*2012-2014 Dönemine İlişkin Yıllık İyileştirmeler*” değişikliğiyle 16A paragrafı değiştirilmiştir. Bu değişiklikler 1 Ocak 2016 tarihinde ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemlerinde geriye dönük olarak TMS 8 *Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar* Standardı uyarınca uygulanır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Bu durumda anılan husus dipnotlarda açıklanır.”
- 57 “*Açıklama Hükümleri*” (TMS 1’e ilişkin değişiklik) değişikliğiyle 5 inci paragraf değiştirilmiştir. Bu değişiklik 1 Ocak 2016 tarihinde ve sonrasında başlayan hesap dönemlerinde uygulanır. Erken uygulamaya izin verilmektedir.
- 58 Haziran 2019’da yayımlanan *Önemli Tanımı* (TMS 1 ve TMS 8’de Yapılan Değişiklikler), 24’üncü paragrafı değiştirmiştir. Bu değişiklik, 1 Ocak 2020 veya sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için ileriye yönelik olarak uygulanır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Erken uygulama halinde bu husus dipnotlarda açıklanır. Önemli tanımına ilişkin TMS 1’in 7’nci paragrafı ile TMS 8’in 5 ve 6’ncı paragraflarındaki değişiklikler uygulandığında söz konusu değişiklik de uygulanır.

KURUL KARARI

Karar No: 75935942-050.01.04 – [01/16]

Toplantı Tarihi: 23.01.2020

Kararın Konusu: TMS 39 *Finansal Araçlar Muhasebeleştirme ve Ölçme*'nin Yayınlanması

660 sayılı KHK'nın 9'uncu maddesi uyarınca Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarıyla (IFRS) tam uyumu sağlamak üzere Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu tarafından "*Interest Rate Benchmark Reform (Amendments to IFRS 9, IAS 39 and IFRS 7)*" başlığıyla yayımlanan *Gösterge Faiz Oranı Reformu (TFRS 9, TMS 39 ve TFRS 7'de Yapılan Değişiklikler)* kapsamında yapılan değişikliklerin TMS 39 *Finansal Araçlar Muhasebeleştirme ve Ölçme*'ye eklenmesine ve söz konusu Standarda ilişkin Tebliğin yürürlükten kaldırılarak Standardın Kurul Kararı olarak yeniden yayımlanmasına karar verilmiştir.

Türkiye Muhasebe Standardı 39
Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme

Amaç

1 [Silinmiştir]

Kapsam

- 2 **Bu Standart tüm işletmeler tarafından TFRS 9 *Finansal Araçlar* kapsamındaki tüm finansal araçlara aşağıdaki şartlar çerçevesinde uygulanır:**
- (a) TFRS 9'un bu Standardın korunma muhasebesi hükümlerinin uygulanmasına izin vermesi ve
- (b) Finansal aracı bu Standart uyarınca korunma şartlarını sağlayan korunma ilişkisinin parçası olması.
- 2A Değer düşüklüğü kayıplarının finansal tablolara yansıtılması amacıyla, TFRS 15'in bu Standarda göre muhasebeleştirilmesini öngördüğü haklara, bu Standardın değer düşüklüğü hükümleri uygulanır.
- 3 "2"
- 4-7 [Silinmiştir]

Tanımlar

- 8 TFRS 13, TFRS 9 ve TMS 32'de tanımlanan terimler bu Standartta, TFRS 13'ün Ek A bölümünde, TFRS 9'un EK A bölümünde ve TMS 32'nin 11'inci paragrafında belirtilen anlamları ile kullanılmıştır. TFRS 13, TFRS 9 ve TMS 32 aşağıdaki terimleri tanımlamakta ve bu tanımların uygulanmasına yönelik rehberlik sağlamaktadır:
- Finansal varlık veya finansal yükümlülüğün itfa edilmiş maliyeti
 - Finansal tablo dışı bırakma

- Türev ürün
- Etkin faiz yöntemi
- Özkaynak aracı
- Gerçeğe uygun değer
- Finansal varlık
- Finansal araç
- Finansal yükümlülük.

9 Bu Standartta geçen terimlerin anlamları aşağıdaki gibidir:

Finansal riskten korunma muhasebesine ilişkin tanımlar

Kesin taahhüt: Belirli miktardaki kaynağın belirli bir fiyattan gelecekteki belirli bir tarihte veya tarihlere el değiştirmesine yönelik bağlayıcı bir anlaşmadır.

Tahmini işlem: Taahhüt edilmemiş ancak gerçekleşmesi öngörülen işlemdir.

Korunma aracı: Gerçeğe uygun değerinin veya nakit akışlarının korunma konusu kalemin gerçeğe uygun değerindeki veya nakit akışlarındaki değişimi netleştirilmesi beklenen türev araç ya da (sadece döviz kuru riskinden korunma amaçlı işlemler için) türev olmayan finansal varlık veya yükümlülüklerdir (72-77'nci paragraflar ile Ek A'da yer alan UR94-UR97 paragrafları, finansal riskten korunma araçlarının tanımını detaylı olarak içerir).

Korunan kalem: (a) İşletmeyi, gerçeğe uygun değerinde veya gelecekteki nakit akışlarında meydana gelen değişim riskine maruz bırakan ve (b) riskten korunulan olarak tanımlanan bir varlık, yükümlülük, kesin taahhüt, bir tahmini işlem veya yurtdışı işletmedeki bir net yatırımdır (78-84'üncü paragraflar ile Ek A'da yer alan UR98- UR101 paragrafları, korunan kalemlerin tanımını detaylı olarak içerir).

Korunma işleminin etkinliği: Korunan kalemin gerçeğe uygun değerinde veya nakit akışlarında meydana gelen ve korunulan riskle ilişkilendirilebilen değişimlerin, korunma aracının gerçeğe uygun değerinde veya nakit akışlarında meydana gelen değişimler tarafından netleştirilme derecesidir (bakınız: Ek A'da yer alan UR105-UR113 paragrafları).

10-70 [Silinmiştir]

Finansal riskten korunma

71 İşletmenin TFRS 9'u uygulaması ve muhasebe politikasını bu Standardın (bakınız: TFRS 9'un 7.2.21 paragrafı) korunma muhasebesi hükümlerini uygulamaya devam edecek şekilde seçmemesi durumunda, TFRS 9'un 6'ncı bölümünde yer alan korunma muhasebesi hükümleri uygulanır. Ancak, finansal varlık veya yükümlülüklerden oluşan bir portföye ilişkin faiz riskine karşı yapılan gerçeğe uygun değer değişiminden korunma işlemi için işletme, TFRS 9'un 6.1.3 paragrafı uyarınca TFRS 9 hükümleri yerine bu Standarttaki korunma muhasebesi hükümlerini uygulayabilir. Bu durumda işletme, bir portföyün faiz riskine karşı korunması için uygulanan gerçeğe uygun değer değişiminden korunma muhasebesine ilişkin özel hükümleri de uygular (bakınız: 81A, 89A ve UR114-UR132 paragrafları).

Finansal riskten korunma araçları

Nitelikleri

72 Bazı yazılı opsiyonlar hariç olmak üzere (bakınız: Ek A UR 94 üncü Paragraf), 88 inci Paragraftaki koşullara uyulduğu sürece, bu Standart, bir türev ürünün finansal riskten korunma aracı olarak sınıflandığı durumları kısıtlamaz. Ancak türev olmayan bir finansal varlık veya borç, sadece, yabancı para riskine yönelik finansal riskten korunma aracı olarak sınıflanabilir.

73 Finansal riskten korunma muhasebesi açısından, sadece, raporlayan işletme dışındaki (diğer bir ifadeyle, hakkında raporlama yapılan grup veya işletme dışındaki) bir tarafı içeren finansal araçlar finansal riskten korunma aracı olarak tanımlanabilir. Konsolide edilmiş grup içindeki işletmelerden veya işletme içindeki bölümlerden her biri, grup içindeki diğer işletmelerle veya işletme içindeki diğer bölümlerle finansal riskten korunma amaçlı işlemlerde bulunabilirler dahi, bu tür grup içi işlemler konsolidasyon işlemleri sırasında ihmal edilir. Dolayısıyla, bu tür finansal riskten korunma amaçlı grup içi işlemlerin, grubun konsolide finansal

tablolarda finansal riskten korunma muhasebesine dahil edilmesi uygun görülmez. Ancak bunlar, raporlanan işletme dışında kalmaları durumunda, grup içindeki işletmelerin bağımsız veya bireysel finansal tablolarında finansal riskten korunma muhasebesine konu edilebilirler.

Finansal riskten korunma araçlarının tanımlanması

- 74 Normalde, bir finansal riskten korunma aracının bütünü için tek bir gerçeğe uygun değer bulunur ve gerçeğe uygun değerde değişiklikliye yol açan etkenler birbirleriyle bağımlıdır. Bu nedenle, finansal riskten korunma ilişkisi, finansal riskten korunma aracının bütününe ilişkin olarak tanımlanır. Bunun istisnaları aşağıdakilerle sınırlıdır:
- (a) Bir opsiyon sözleşmesinin uygulama fiyatı ile piyasa fiyatı arasındaki fark (intrinsic value) ile zaman değerini birbirinden ayırmak ve zaman değerini dışarda bırakarak yalnızca opsiyonun uygulama fiyatı ile piyasa fiyatı arasındaki farktaki (intrinsic value) değişimi finansal riskten korunma aracı olarak göstermek ve
- (b) Bir forward sözleşmesinde faiz bileşeni ile spot fiyatı birbirinden ayırmak Sözü edilen istisnalara izin verilmesinin nedeni, opsiyonun uygulama fiyatı ve piyasa fiyatı arasındaki fark (intrinsic value) ile forward sözleşmesindeki primin ayrı ölçülmelerinin genellikle mümkün olmasıdır. Bir opsiyon sözleşmesinin hem içsel değerini hem de zaman değerini dikkate alan dinamik bir finansal riskten korunma stratejisi, finansal riskten korunma muhasebesi için uygun görülebilir.
- 75 Tüm finansal riskten korunma aracının bir kısmı, örneğin türev ürün tutarının yüzde 50'si, bir finansal riskten korunma ilişkisinde finansal riskten korunma aracı olarak tanımlanabilir. Ancak bir finansal riskten korunma ilişkisi, finansal riskten korunma aracının geçerli olduğu sürenin sadece bir bölümünü için tanımlanamaz.
- 76 (a) Korunulan finansal risklerin açıkça belirlenmesi, (b) finansal riskten korunma işleminin etkinliğinin kanıtlanması ve (c) finansal riskten korunma aracı ve farklı risk durumlarının özel olarak gösterilebilmeleri durumunda, tek bir finansal riskten korunma aracı, birden fazla risk türünden korunma amaçlı olarak gösterilebilir.
- 77 İki veya daha fazla türev ürün veya bunların bir oranı (veya yabancı para riskinden korunma amaçlı bir işlemde iki veya daha fazla türev olmayan ürün veya bunların bir oranı ya da türev ürünler ile türev olmayan ürünlerin bileşimi veya bunların bir oranı), bazı türev ürünlerden kaynaklanan risklerin (riskin) diğerlerinden kaynaklanan risklerle dengelendiği durum da dahil olmak üzere bir birleşim olarak görülebilir ve müştereken finansal riskten korunma aracı olarak sınıflandırılabilir. Ancak bir yazılı opsiyon ile satın alma opsiyonunu birleştiren faiz oranı koruması veya diğer türev araçlar, etkileri itibarıyla net yazılı opsiyon (net prim elde edilen yazılı opsiyon) mahiyetinde olmaları durumunda finansal riskten korunma aracı olarak tanımlanamazlar. Benzer şekilde, iki veya daha fazla finansal araç (veya bunların bir oranının) bunlardan hiçbirinin yazılı opsiyon veya net yazılı opsiyon olmamaları durumunda finansal riskten korunma aracı olarak sınıflandırılabilir.

Finansal riskten korunma konusu kalemler

Nitelikleri

- 78 Finansal riskten korunma konusu kalem, muhasebeleştirilmiş bir varlık veya borç, muhasebeleştirilmemiş bir kesin taahhüt, gerçekleşme olasılığı yüksek tahmini işlem veya yurtdışı bir işletmedeki net yatırım olabilir. Finansal riskten korunma konusu kalem (a) tek bir varlık, borç, kesin taahhüt, gerçekleşme olasılığı yüksek tahmini işlem veya yurtdışı işletmedeki net yatırım, (b) benzer risk özelliklerine sahip varlıklar, borçlar, kesin taahhütler, gerçekleşme olasılığı yüksek tahmini işlemler veya yurtdışı işletmelerdeki net yatırımlar veya (c) sadece, faiz oranı riskinden korunma bir portföyde, korunulan finansal riski paylaşan finansal varlık veya borç portföyünün bir parçası olabilir.
- 79 [Silinmiştir]
- 80 Finansal riskten korunma muhasebesi açısından, sadece, işletme dışındaki bir tarafı içine alan varlıklar, borçlar, kesin taahhütler veya gerçekleşme olasılığı yüksek tahmini işlemler finansal riskten korunma konusu kalem olarak tanımlanabilir. Finansal riskten korunma muhasebesi, TFRS 10'da tanımlanan yatırım işletmesinin kendisi ile gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen bağlı ortaklığı arasındaki işlemler hariç olmak üzere, grubun konsolide finansal tablolarında uygulanmaz; sadece aynı grup içindeki işletmelerin ayrı ve bireysel finansal tablolarında, söz konusu işletmeler arasında gerçekleştirilen işlemler için uygulanır. İstisna olarak, grup içi parasal bir kaleme ilişkin yabancı para riskinin (örneğin, iki bağlı ortaklık arasındaki borçlar/alacaklar) TMS 21 Kur Değişiminin Etkileri'ne göre konsolidasyon işlemi sırasında tam olarak elimine edilmeveyen döviz kuru kazanç veya kayıplarına sebep olması durumunda, söz konusu yabancı para riski konsolide finansal tablolarda finansal riskten korunma konusu kalem olarak

sunulma koşullarını taşıyabilir. TMS 21'e göre grup içi parasal işlemin farklı para birimlerine sahip iki grup şirketi arasında gerçekleşmesi halinde, söz konusu işlemlerden kaynaklanan yabancı para kâr ve zararları konsolidasyon işlemleri sırasında tam olarak elimine edilmez. Buna ek olarak, gerçekleşme ihtimali yüksek grup içi tahmini bir işleme ilişkin yabancı para riski, anılan işlemin, işlemi yapan işletmenin geçerli para biriminden farklı bir para birimi ile yapılmış olması ve ilgili yabancı para riskinin konsolide kâr veya zararı etkileyecek nitelikte olması durumunda, konsolide finansal tablolarda finansal riskten korunma konusu kalem olarak sunulma koşullarını taşıyabilir.

Finansal kalemlerin finansal riskten korunma konusu kalem olarak gösterilmeleri (tanımlanmaları)

- 81 Finansal riskten korunma konusu kalemin finansal bir varlık veya finansal bir borç olması durumunda, anılan kalemler, etkinliğin ölçülebilmesi koşuluyla, nakit akışlarının veya gerçeğe uygun değerinin sadece bir kısmı ile ilişkili bulunan riskler açısından (bir veya daha fazla seçilmiş sözleşmeye bağlı nakit akışı veya bunların bir oranı ya da gerçeğe uygun değerinin bir yüzdesi) finansal riskten korunma konusu kalem olabilir. Örneğin faiz içeren bir varlık veya borcun maruz kaldığı faiz riskinin belirlenebilir veya ayrı olarak ölçülebilir bir bölümü finansal riskten korunma konusu risk olarak tanımlanabilir (finansal riskten korunma konusu bir finansal aracın maruz kaldığı toplam faiz riskinin risksiz faiz oranı veya gösterge (benchmark) faiz oranı bileşeni gibi).
- 81A Bir finansal varlık veya finansal borç portföyünün maruz kalınan faiz oranı değişikliğine karşı gerçeğe uygun değer riskinden korunması işleminde (ki sadece bu tür bir finansal riskten korunma işleminde), finansal riskten korunma bölümü münferit varlıktan (veya yükümlülükten) ziyade bir yabancı para cinsinden (örneğin, dolar, euro, pound veya rand tutarı şeklinde) tanımlanabilir. Söz konusu portföy, risk yönetimi amacıyla, varlık ve borçlar ihtiva etmekte olsa dahi, tanımlanan tutar, varlık veya borçların bir tutarıdır. Varlık ve borçları ihtiva eden netleştirilmiş bir tutarın tanımlanmasına izin verilmez. İşletme, tanımlanan bu tutarla ilişkili olan faiz oranı riskinin bir bölümünü finansal riskten koruyabilir. Örneğin peşin olarak ödenebilen varlıklar içeren bir portföyün finansal riskten korunması durumunda, işletme, sözleşmeye bağlı yeniden fiyatlama tarihleri yerine tahmini yeniden fiyatlama tarihlerini esas almak suretiyle, gerçeğe uygun değerde meydana gelen ve korunan faiz oranında meydana gelen değişikliklerle ilişkilendirilebilen değişiklikleri finansal riskten koruyabilir. Finansal riskten korunma bölümünün tahmini yeniden fiyatlandırma tarihlerine dayanması durumunda, finansal riskten korunma faiz oranında meydana gelen değişikliklerin ilgili tahmini yeniden fiyatlandırma tarihleri üzerindeki etkisi finansal riskten korunma konusu kalemin gerçeğe uygun değerindeki değişikliklerin tespiti sırasında dikkate alınır. Sonuç olarak, peşin ödenebilir kalemler içeren bir portföyün, peşin ödenebilir nitelikte olmayan bir türev ürünle finansal riskten korunması durumunda, finansal riskten korunma konusu portföyde yer alan kalemlerin önceden ödeneceği tahmin edilen tarihlerinin değiştirilmesi veya gerçek peşin ödeme tarihlerinin tahmin edilenlerden farklı olması durumunda, etkin olmayan bir işlem (etkinsizlik) meydana gelmiş olur.

Finansal olmayan kalemlerin finansal riskten korunma konusu kalem olarak tanımlanmaları (gösterilmeleri)

- 82 Finansal riskten korunma konusu kalemin finansal olmayan bir varlık veya borç olması durumunda, nakit akışlarındaki veya gerçeğe uygun değerdeki değişikliklerin yabancı para riski haricindeki belirli bir riske tekkabül eden uygun kısımlarının ayrılması ve ölçülmesindeki zorluklar nedeniyle, söz konusu finansal olmayan varlık ve borçlar (a) yabancı para risklerine karşı ya da (b) tümüyle bütün risklere karşı finansal riskten korunma konusu kalem olarak tanımlanabilir.

Kalemler grubunun finansal riskten korunma konusu kalem olarak tanımlanmaları (gösterilmeleri)

- 83 Sadece, bir grup içerisindeki münferit varlık veya borçların korunma riski paylaşmaları durumunda, benzer nitelikteki varlık veya borçlar bir araya toplanıp grup olarak finansal riskten korunabilir. Bunun yansıması, gruptaki her bir kalemin korunulan risk ile ilişkilendirilebilen gerçeğe uygun değer değişikliklerinin, ilgili kalem grubunun korunulan risk ile ilişkilendirilebilen gerçeğe uygun değerindeki toplam değişiklikler ile yaklaşık olarak orantılı olması beklenir.
- 84 Bir işletmenin finansal riskten korunma işleminin etkinliğini, finansal riskten korunma aracı (veya benzer finansal riskten korunma araçlarından oluşan grup) ile finansal riskten korunma konusu kalemin (veya finansal riskten korunma benzer nitelikteki kalem grubunun) gerçeğe uygun değerindeki veya nakit akışlarındaki değişiklikleri karşılaştırmak suretiyle değerlendirmesi nedeniyle, söz konusu finansal riskten korunma aracının finansal riskten korunma konusu belirli bir kalem yerine toplam net pozisyon tutarı (örneğin

benzer vadelere sahip bütün sabit faizli varlık veya borçların net tutarı) ile karşılaştırılması, finansal riskten korunma muhasebesi için yeterli koşulları sağlamaz.

Finansal riskten korunma muhasebesi

- 85 Finansal riskten korunma muhasebesinde, finansal riskten korunma aracı ile finansal riskten korunma konusu kalemin gerçeğe uygun değerlerinde meydana gelen değişikliklerin kâr veya zarardaki etkileri muhasebeleştirilir.
- 86 **Finansal riskten korunma ilişkileri üç çeşittir:**
- (a) *Gerçeğe uygun değer riskinden korunma:* Muhasebeleştirilmiş bir varlık veya borcun ya da muhasebeleştirilmemiş bir kesin taahhüdün veya bu tür bir varlık, borç ya da taahhüdün belirlenebilir bir bölümünün gerçeğe uygun değerinde meydana gelen, belirli bir risk unsuru ile ilişkilendirilebilen ve kâr veya zararı etkileyebilecek nitelikteki değişikliklere karşı gerçekleştirilen bir finansal riskten korunma işlemidir.
- (b) *Nakit akış riskinden korunma:* (i) muhasebeleştirilmiş bir varlık veya borca (örneğin, değişken oranlı borçların gelecekteki faiz ödemelerinin tamamı veya bir kısmı) ya da gerçekleşme ihtimali yüksek tahmini bir işleme ilişkin belirli bir riskle ilişkilendirilebilen ve (ii) net kâr veya zararı etkileyebilen nitelikteki nakit akışı değişikliklerinden korunmak için gerçekleştirilen bir finansal riskten korunma işlemidir.
- (c) *Yurtdışındaki işletmede bulunan net yatırım riskinden korunma:* TMS 21'de yer almaktadır.
- 87 Bir kesin taahhüde ilişkin yabancı para riskinden korunma işlemi, gerçeğe uygun değer riskinden veya nakit akış riskinden korunma işlemi olarak muhasebeleştirilebilir.
- 88 **Bir finansal riskten korunma ilişkisi, sadece ve sadece aşağıdaki koşulların tümünü karşılaması durumunda, 89-102 nci Paragraflarda belirtilen finansal riskten korunma muhasebesinin uygulanması için yeterli görülür.**
- (a) Finansal riskten korunma işleminin başlangıcında, finansal riskten korunma ilişkisi ile işletmenin finansal riskten korunma işleminde bulunmasına neden olan risk yönetimi hedef ve stratejisinin resmi bir tanımının bulunması ve bunların resmi bir belgeye dayanması. Anılan belgeleme, finansal riskten korunma aracının belirlenmesi, finansal riskten korunma konusu varlık ya da işlemi, korunulan finansal riskin yapısını ve işletmenin ilgili finansal riskten korunma aracının varlığını gerçeğe uygun değerinde veya nakit akışlarında meydana gelen ve korunulan finansal riskle ilişkilendirilebilen değişiklikleri dengelemedeki etkinliğini nasıl değerlendireceğini içerir.
- (b) Finansal riskten korunma işleminin, korunulan risk ile ilişkilendirilebilen gerçeğe uygun değerdeki veya nakit akışlarındaki değişiklikleri dengelemede oldukça etkin olması ve ilgili finansal riskten korunma ilişkisine ilişkin belgelendirilmiş risk yönetim stratejisi ile tutarlı olması beklenir (bakınız: Ek A UR 105-UR 113 üncü Paragraf).
- (c) Nakit akış riskinden korunma işlemleri için, finansal riskten korunma işleminin konusunu teşkil eden tahmini işlemin gerçekleşme ihtimalinin yüksek olması ve nakit akışlarındaki değişikliklerin kâr veya zararı etkileyebilecek nitelikte olması gerekir.
- (d) Korunma işleminin etkinliği güvenilir bir şekilde ölçülebilir, diğer bir ifadeyle, korunan kalemin korunulan riskle ilişkilendirilebilen gerçeğe uygun değeri ve nakit akışları güvenilir bir şekilde ölçülebilir.
- (e) Finansal riskten korunma işlemi sürekli olarak değerlendirilir ve tanımlandığı tüm finansal raporlama dönemleri boyunca oldukça etkin olacak şekilde tespit edilir.

Gerçeğe uygun değer değişiminden korunma

- 89 Gerçeğe uygun değer değişiminden korunma işlemi 88'inci paragrafta yer alan kısıtları karşıladığı sürece, aşağıdaki şekilde muhasebeleştirilir:
- (a) Korunma aracının gerçeğe uygun değerinin yeniden ölçülmesinden (türev nitelikli bir finansal riskten korunma aracı için) veya korunma aracının defter değerine ilişkin yabancı para bileşeninin TMS 21'e göre ölçülmesinden kaynaklanan kazanç veya kayıplar, kâr veya zararda finansal tablolara alınır ve
- (b) Korunan kalemden kaynaklanan ve korunulan riskle ilişkilendirilebilen kazanç veya kayıp, korunan kalemin defter değerini düzeltir ve kâr veya zararda finansal tablolara alınır. Bu yöntem, korunan kalemin maliyet değerinden başka bir değerle ölçülmüş olması durumunda

uygulanır. Korunan kalemden kaynaklanan korunma kazancı veya kaybının kâr veya zararda finansal tablolara alınması, korunam kalemin TFRS 9'un 4.1.2A paragrafı uyarınca gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen finansal varlık olması durumunda uygulanabilir.

- 89A Finansal varlık veya finansal borç portföyünün bir kısmının maruz kalınan faiz oranı değişikliğine karşı gerçeğe uygun değer riskinden korunması işleminde (ki sadece bu tür bir finansal riskten koruma işleminde), Paragraf 89(b)'de yer alan hüküm, finansal riskten korunma konusu kaleme ilişkin kazanç veya kaybın:
- (a) Finansal riskten korunma konusu kalemin bir varlık olarak izlendiği yeniden fiyatlandırma dönemleri itibarıyla varlıkların içinde tek ve ayrı bir kalem olarak veya
- (b) Finansal riskten korunma konusu kalemin bir borç olarak izlendiği yeniden fiyatlandırma dönemleri itibarıyla borçların içinde tek ve ayrı bir kalem olarak sunulması suretiyle yerine getirilebilir.
- Yukarıda (a) ve (b)'de belirtilen ayrı kalemler finansal varlık veya finansal borçların yanında sunulur. Bu kalemler içerisinde bulunan tutarlar, ilgili oldukları varlık veya borçlar finansal durum tablosu (bilanço) dışı bırakıldığında kayıtlardan çıkarılır.
- 90 Korunan kaleme ilişkin yalnızca belirli risklerden korunulması durumunda, söz konusu kalemin gerçeğe uygun değerinde meydana gelen ve bu risklerle ilişkilendirilemeyen değişimler TFRS 9'un 5.7.1 paragrafı uyarınca finansal tablolara alınır.
- 91 İşletme aşağıdaki durumlardan birinin oluşması durumunda, 89 uncu Paragrafta yer alan finansal riskten korunma muhasebesini uygulamaya son verir:
- (a) Finansal riskten korunma aracının vadesinin dolması, satılması, sonlandırılması veya kullanılması. Bu bakımdan, finansal riskten korunma aracının yenilenmesi veya bir başka finansal riskten korunma aracına aktarılması, bu işlemler işletmenin belgelenmiş riskten korunma stratejisinin bir parçası olduğu durumlarda, vadenin dolması ya da sonlandırma olarak kabul edilmez. Ayrıca, bu amaçla aşağıdaki durumlarda, finansal riskten korunma aracının vadesinin dolması ya da sonlandırılması söz konusu değildir;
- (i) Yürürlükteki mevzuat hükümleri veya mevzuatın yenilenmesi sonucunda, finansal riskten korunma aracının taraflarının, bir veya daha fazla takas kuruluşunun her bir tarafın yeni karşı tarafı haline gelmesi için başlangıçtaki karşı taraflarını yenilemek konusunda anlaşmaya varmaları. Bu amaçla, takas kuruluşu, merkezi bir kuruluş (bazen bir "takas organı" ya da "takas kurumu" olarak adlandırılır) ya da örneğin merkezi bir kuruluş tarafından takasın gerçekleştirilmesi amacıyla karşı taraf olarak hareket eden, takas kuruluşunun bir takas üyesi ya da takas kuruluşunun takas üyesinin müşterisi olan işletme veya işletmelerdir. Ancak, finansal riskten korunma aracının taraflarının, başlangıçtaki karşı taraflarını farklı karşı taraflarla yenilemeleri durumunda, söz konusu tarafların yalnızca aynı merkezi kuruluş ile takas gerçekleştirmesi durumunda bu Paragraf uygulanır.
- (ii) Finansal riskten korunma aracına ilişkin diğer değişikliklerin bulunması durumunda, bu değişikliklerin karşı tarafın bu şekilde yenilenmesini gerçekleştirmek için gerekli olanlarla sınırlı olması. Bu tür değişiklikler, finansal riskten korunma aracının başlangıçta takas kuruluşuyla takas edilmiş olması halinde öngörülecek şartlar ile tutarlı olanlarla sınırlıdır. Bu değişiklikler teminat hükümlerini, alacak ve borç bakiyelerini netleştirme haklarını ve kesilen masrafları içerir.
- (b) Finansal riskten korunma işleminin 88 inci Paragrafta yer alan finansal riskten korunma muhasebesine ilişkin gerekli koşulları sağlayamaz duruma gelmesi veya
- (c) İşletmenin ilgili işleme ilişkin sınıflandırmayı/düzenlemeyi iptal etmesi.
- 92 Finansal riskten korunma konusu finansal aracın etkin faiz yöntemi kullanılarak belirlenen defter değerinde Paragraf 89(b) uyarınca yapılan her türlü düzeltme (veya bir portföyün faiz oranı riskinden korunması durumunda, Paragraf 89A'da yer alan ayrı finansal durum tablosu (bilanço) kaleminde yapılan düzeltme), kâr veya zarar aracılığıyla itfa edilir. İtfa işlemi, düzeltme olur olmaz başlatılabilir ve finansal riskten korunma konusu kalemin korunulan finansal riskle ilişkili gerçeğe uygun değerindeki değişiklikler nedeniyle düzeltilmesinin sona ermesinden daha geç bir zamanda başlatılmaz. Düzeltme işlemi, ifanın başladığı tarih itibarıyla yeniden hesaplanan etkin faiz oranına dayanır. Ancak, finansal varlık veya finansal borç portföyünün maruz kalınan faiz oranı değişikliğine karşı gerçeğe uygun değer riskinden korunması işleminde (ki sadece bu tür bir finansal riskten korunma işleminde) yeniden hesaplanan bir etkin faiz oranının kullanılmasının mümkün olmaması durumunda, yapılan düzeltme eşit oranlı bir yöntem kullanmak suretiyle itfa edilir. Düzeltme işlemi,

finansal aracın vadesinde veya bir portföyün faiz oranı riskine karşı korunması amaçlı işlemlerde, ilgili yeniden fiyatlandırma döneminin sonunda tamamen itfa edilmiş olur.

- 93 Muhasebeleştirilmemiş kesin bir taahhüdün finansal riskten korunma konusu kalem olarak tanımlanmış olması durumunda, korunulan finansal riskle ilişkili olarak kesin taahhüdün gerçeğe uygun değerinde daha sonra meydana gelen birleşmiş değişim tutarı, kâr veya zararda muhasebeleştirilen kazanç veya kayıp ile birlikte varlık veya borç olarak muhasebeleştirilir (bakınız; Paragraf 89(b)). Finansal riskten korunma aracının gerçeğe uygun değerinde meydana gelen değişiklikler ise kâr veya zararda muhasebeleştirilir.
- 94 İşletmenin bir varlık edinilmesi veya bir borç üstlenilmesine ilişkin olarak, gerçeğe uygun değer riskinden korunma işleminde finansal riskten korunma konusu kalem olan bir kesin taahhütte bulunması durumunda, işletmenin ilgili kesin taahhüdü yerine getirmesi sonucunda oluşan varlık veya borcun ilk defter değeri, söz konusu kesin taahhüdün finansal durum tablosuna (bilançoya) yansıtılmış bulunan gerçeğe uygun değerinde finansal riskten korunma işlemi nedeniyle meydana gelen toplam değişimi içerecek şekilde düzeltilir.

Nakit akış riskinden korunma

- 95 **Nakit akış riskinden korunma işlemi, dönem boyunca 88 inci Paragrafta belirtilen koşulları sağlaması durumunda aşağıdaki gibi muhasebeleştirilir.**
- (a) **Finansal riskten korunma aracından kaynaklanan kazanç veya kayıpların etkin olduğu tespit edilen kısmı (bakınız; Paragraf 88) diğer kapsamlı gelir içerisinde muhasebeleştirilir ve**
- (b) **Finansal riskten korunma aracından kaynaklanan kazanç veya kaybın etkin olmayan kısmı kâr veya zararda muhasebeleştirilir.**
- 96 Daha açık olarak, nakit akış riskinden korunma işlemi aşağıdaki gibi muhasebeleştirilir:
- (a) Finansal riskten korunma konusu kalemin özkaynak ile ilgili kısmı aşağıdakilerden düşük olanına göre düzeltilir (mutlak değer itibariyle):
- (i) Finansal riskten korunma işleminin başlangıcından itibaren finansal riskten korunma aracının toplam kazanç ya da kaybı ve
- (ii) Finansal riskten korunma işleminin başlangıcından itibaren finansal riskten korunma aracının gelecekteki tahmini nakit akışlarının gerçeğe uygun değerinde (bugünkü değerinde) meydana gelen toplam değişim
- (b) Finansal riskten korunma aracına veya buna ilişkin bir bileşenden (etkin olmayan) geriye kalan kazanç veya kayıp, kâr ya da zararda muhasebeleştirilir ve
- (c) İşletmenin belirli bir korunma ilişkisiyle ilgili belgelendirilmiş risk yönetim stratejisi tarafından, korunma işleminin etkinliğinin değerlendirilmesinde, korunma aracına ilişkin kazanç veya kayıp ya da ilgili nakit akışlarının belirli bir kısmının dikkate alınmaması durumunda (bakınız; 74, 75 ve 88(a) paragrafları), dikkate alınmayan bu kazanç veya kayıp TFRS 9'un 5.7.1 paragrafı uyarınca finansal tablolara alınır.
- 97 **Tahmini işleme yönelik finansal riskten korunma işleminin bir finansal varlık veya finansal borç muhasebeleştirilmesi ile sonuçlanması durumunda, 95 inci Paragraf uyarınca diğer kapsamlı gelir içerisinde muhasebeleştirilmiş bulunan kazanç veya kayıplar, finansal riskten korunmaya konu olan tahmini nakit akışlarının kâr veya zararı etkilediği dönem veya dönemlerde (faiz gelirinin veya giderinin muhasebeleştirildiği dönemler gibi), yeniden sınıflandırma düzeltmesi olarak özkaynaklardan çıkarılarak kâr veya zarar içerisinde yeniden sınıflandırılır (bakınız; TMS 1 (2008 yılında yayımlanan)). Ancak, işletmenin diğer kapsamlı gelir içerisinde muhasebeleştirilen bir zararın tamamının veya bir kısmının gelecekteki bir veya daha fazla dönem içinde geri kazanılamayacağını öngörmesi durumunda, geri kazanılamayacağı öngörülen tutar, yeniden sınıflandırma düzeltmesi olarak kâr veya zararda yeniden sınıflandırılır.**
- 98 **Tahmini işleme ilişkin finansal riskten korunma işleminin finansal olmayan bir varlık veya finansal olmayan bir borç muhasebeleştirilmesi ile sonuçlanması durumunda veya finansal olmayan bir varlık ya da finansal olmayan bir borca ilişkin tahmini bir işlemin gerçeğe uygun değer riskinden korunma muhasebesi uygulanan bir kesin taahhüde dönüşmesi durumunda, işletme, aşağıdaki (a) veya (b) seçeneklerinden birini uygular:**
- (a) **İşletme, 95 inci Paragrafa göre diğer kapsamlı gelir içerisinde muhasebeleştirilmiş olan kazanç veya kayıpları, elde edilen varlığın veya üstlenilen borcun kâr veya zararı etkilediği dönem veya dönemlerde (amortisman gideri veya satılan malların maliyetinin muhasebeleştirildiği dönemler gibi) yeniden sınıflandırma düzeltmesi olarak kâr veya zarar içerisinde yeniden sınıflandırır (bakınız TMS 1 (2008 yılında yayımlanan)). Ancak, işletmenin diğer kapsamlı gelir içerisinde muhasebeleştirilen bir zararın tamamının veya bir kısmının**

gelecekteki bir veya daha fazla dönem içinde geri kazanılmayacağı beklenmesi durumunda, geri kazanılmayacağı beklenen tutar yeniden sınıflandırma düzeltmesi olarak özkaynaklardan çıkarılarak kar veya zarar içerisinde yeniden sınıflandırılır.

- (b) İşletme, 95 inci Paragrafa göre diğer kapsamlı gelir içerisinde muhasebeleştirilmiş bulunan kazanç veya kayıpları iptal ederek varlık veya borcun ilk maliyetine veya defter değerine dahil eder.

99 İşletme, Paragraf 98'in (a) veya (b) seçeneğinden birini muhasebe politikası olarak kabul eder ve bunu 98 inci Paragrafın ilgili bulunduğu finansal riskten korunma işlemlerinin tamamına tutarlı bir şekilde uygular.

100 97 ve 98 inci Paragraflar dışında kalan nakit akış riskinden korunma işlemlerinde, diğer kapsamlı gelir içerisinde muhasebeleştirilmiş bulunan tutarlar, finansal riskten korunma konusu tahmini nakit akışlarının kâr veya zararı etkilediği dönem veya dönemlerde (örneğin, tahmin edilen bir satış gerçekleştiğinde), özkaynaklardan çıkarılarak kâr veya zararda yeniden sınıflandırılır (bakınız: TMS 1 (2008 yılında yayımlanan)).

101 İşletme, aşağıdakilerden herhangi birinin oluşması durumunda 95-100 üncü Paragraflarda belirtilen finansal riskten korunma muhasebesini uygulamaya son verir:

- (a) Finansal riskten korunma aracının vadesinin dolması, satılması, sonlandırılması veya kullanılması.. Bu durumda, finansal riskten korunma işleminin etkin olduğu dönemden itibaren (bakınız: Paragraf 95(a)) diğer kapsamlı gelir içerisinde muhasebeleştirilmesine devam edilen finansal riskten korunma aracına ait toplam kazanç ya da kayıp, ilgili tahmini işlem gerçekleşene kadar özkaynaklarda ayrı bir kalem olarak kalmaya devam eder. İşlemin gerçekleşmesi durumunda 97, 98 veya 100 üncü Paragraflar uygulanır. Bu alt Paragrafın amaçları açısından, finansal riskten korunma aracının yenilenmesi veya bir başka finansal riskten korunma aracına aktarılması, bu işlemler işletmenin belirlenmiş riskten korunma stratejisinin bir parçası olduğu durumlarda, vadenin dolması ya da sonlandırma olarak kabul edilmez. Ayrıca, bu alt Paragrafın amaçları açısından aşağıdaki durumlarda, finansal riskten korunma aracının vadesinin dolması ya da sonlandırılması söz konusu değildir;

- (i) Yürürlükteki mevzuat hükümleri veya mevzuatın yenilenmesi sonucunda, finansal riskten korunma aracının taraflarının, bir veya daha fazla takas kuruluşunun her bir tarafın yeni karşı tarafı haline gelmesi için başlangıçtaki karşı taraflarını yenilemek konusunda anlaşmaya varmaları. Bu amaçla, takas kuruluşu merkezi bir kuruluş (bazen bir "takas organı" ya da "takas kurumu" olarak adlandırılır) ya da örneğin merkezi bir kuruluş tarafından takasın gerçekleştirilmesi amacıyla karşı taraf olarak hareket eden, takas kuruluşunun bir takas üyesi ya da takas kuruluşunun takas üyesinin müşterisi olan işletme veya işletmelerdir. Ancak, finansal riskten korunma aracının taraflarının, başlangıçtaki karşı taraflarını farklı karşı taraflarla yenilemeleri durumunda, söz konusu tarafların yalnızca aynı merkezi kuruluş ile takas gerçekleştirmesi durumunda bu Paragraf uygulanır.

- (ii) Finansal riskten korunma aracına ilişkin diğer değişikliklerin bulunması durumunda, bu değişikliklerin karşı tarafın bu şekilde yenilenmesini gerçekleştirmek için gerekli olanlarla sınırlı olması. Bu tür değişiklikler, finansal riskten korunma aracının başlangıçta takas kuruluşuyla takas edilmiş olması halinde, öngörülen şartlar ile tutarlı olanlarla sınırlıdır. Bu değişiklikler teminat hükümlerini, alacak ve borç bakiyelerini netleştirme haklarını ve kesilen masrafları içerir.

- (b) Finansal riskten korunma işleminin 88 inci Paragrafta yer alan finansal riskten korunma muhasebesi ile ilgili koşulları bundan böyle sağlamaması. Bu durumda, finansal riskten korunma işleminin etkin olduğu dönemden itibaren (bakınız: Paragraf 95(a)) diğer kapsamlı gelir içerisinde muhasebeleştirilmesine devam edilen finansal riskten korunma aracına ait toplam kazanç ya da kayıp, ilgili tahmini işlem gerçekleşene kadar özkaynaklarda ayrı bir kalem olarak kalmaya devam eder. İşlemin gerçekleşmesi durumunda 97, 98 veya 100 üncü Paragraflar uygulanır.

- (c) Tahmini işlemin gerçekleşmesinin bundan böyle beklenmediği durumda. Bu durumda, finansal riskten korunma işleminin etkin olduğu dönemden itibaren (bakınız: Paragraf 95(a)) diğer kapsamlı gelir içerisinde muhasebeleştirilmiş bulunan toplam kazanç ya da kayıp, yeniden sınıflandırma düzeltmesi olarak özkaynaklardan çıkarılarak kar veya zarar içerisinde yeniden sınıflandırılır. Bundan böyle gerçekleşme olasılığı yüksek olarak değerlendirilmeyen bir tahmini işlemin (bakınız: Paragraf 88(c)), gerçekleşmesi halen bekleniyor olabilir.

- (d) İşletmenin tanımlamayı/sınıflamayı iptal etmesi durumunda. Tahmini işlemlerle ilgili finansal riskten korunma işlemleri için, finansal riskten korunma işleminin etkin olduğu dönemden itibaren (bakınız: Paragraf 95(a)) diğer kapsamlı gelir içerisinde muhasebeleştirilmiş bulunan finansal riskten korunma aracına ait toplam kazanç ya da kayıp, işlem gerçekleşene kadar veya artık gerçekleşmesinin beklenmediği zamana kadar özkaynaklarda ayrı bir kalemler olarak kalmaya devam eder. İşlem gerçekleştiği zaman 97, 98 veya 100 üncü Paragraflar uygulanır. İşlemin gerçekleşmesinin artık beklenmemesi durumunda, diğer kapsamlı gelir içerisinde muhasebeleştirilmiş bulunan toplam kazanç ya da kayıp, yeniden sınıflandırma düzeltmesi olarak özkaynaklardan çıkarılarak kar veya zarar içerisinde yeniden sınıflandırılır.

Net yatırım riskinden korunma

102 Yurtdışındaki işletmede bulunan net yatırım riskinden korunma amaçlı işlemler, net yatırımın bir parçası olarak muhasebeleştirilen parasal kalemlere ilişkin finansal riskten korunma işlemleri de dahil olmak üzere (bakınız: TMS 21), nakit akış riskinden korunma işlemlerine benzer şekilde muhasebeleştirilir:

- (a) Finansal riskten korunma aracından kaynaklanan kazanç veya kaybın etkin olduğu tespit edilen kısmı (bakınız: Paragraf 88) diğer kapsamlı gelir içerisinde muhasebeleştirilir ve
- (b) Finansal riskten korunma aracından kaynaklanan kazanç veya kaybın etkin olmayan kısmı kâr veya zararda muhasebeleştirilir.

Korunma işleminin etkin olan kısmıyla ilgili olan ve diğer kapsamlı gelirden finansal tablolarla alınmış bulunan korunma aracına ilişkin kazanç veya kayıp, TMS 21'in 48-49'uncü paragrafları uyarınca yurtdışındaki işletmenin elden çıkarılması veya kısmen elden çıkarılması sırasında yeniden sınıflandırma düzeltmesi olarak özkaynaktan çıkarılarak kâr veya zararda yeniden sınıflandırılır (bakınız: TMS 1 (2008 yılında yayımlanan)).

Korunma muhasebesinin belirli hükümlerinin uygulanmasına ilişkin geçici istisnalar

102A İşletme, 102D-102N ve 108G paragraflarını, gösterge faiz oranı reformundan doğrudan etkilenen tüm korunma ilişkilerine uygular. Bu paragraflar yalnızca bu tür korunma ilişkileri için geçerlidir. Bir korunma ilişkisi ancak reformun aşığıdaki hususlarda belirsizliklere neden olması halinde gösterge faiz oranı reformundan doğrudan etkilenir:

- (a) Korunulan risk olarak tanımlanan gösterge faiz oranı (sözleşmeyle belirlenen veya sözleşmeyle belirlenmeyen) ve/veya
- (b) Korunan kalemin veya korunma aracının gösterge faiz oranına dayalı nakit akışlarının zamanlaması ve tutarı.

102B 102D-102N paragraflarının uygulanması açısından "gösterge faiz oranı reformu", bir gösterge faiz oranının Finansal İstikrar Kurulu'nun Temmuz 2014 tarihli "Başlıca Gösterge Faiz Oranları Reformu"¹ raporundaki tavsiyeler sonucunda ortaya çıkan alternatif bir gösterge oranı gibi bir oranla değiştirilmesi de dâhil olmak üzere, bir gösterge faiz oranına ilişkin piyasa genelinde yapılan reformu ifade eder.

102C 102D-102N paragrafları yalnızca bu paragraflarda belirtilen hükümlere ilişkin istisna sağlar. İşletme, gösterge faiz oranı reformundan doğrudan etkilenen tüm korunma ilişkilerine korunma muhasebesinin diğer tüm hükümlerini uygulamaya devam eder.

Nakit akış değişkenliğinden korunmada gerçekleşme ihtimalinin yüksek olmasına ilişkin hüküm

102D 88(c) paragrafı uyarınca bir tahmini işlemin gerçekleşme ihtimalinin yüksek olup olmadığının belirlenmesi açısından işletme, korunan nakit akışlarının dayandığı gösterge faiz oranının (sözleşmeyle belirlenen veya sözleşmeyle belirlenmeyen), gösterge faiz oranı reformu sonucunda değişmediğini varsayar.

¹ "Başlıca Gösterge Faiz Oranları Reformu" raporuna http://www.fsb.org/wp-content/uploads/r_140722.pdf adresinden ulaşılabilir.

Diğer kapsamlı gelire yansıtılan toplam kazanç ya da kaybın yeniden sınıflandırılması

102E Bir tahmini işlemin artık gerçekleşmesinin beklenip beklenmediğinin belirlenmesi amacıyla 101(c) paragrafındaki hükmün uygulanması açısından işletme, korunan nakit akışlarının dayandığı gösterge faiz oranının (sözleşmeyle belirlenen veya sözleşmeyle belirlenmeyen), gösterge faiz oranı reformu sonucunda değişmediğini varsayar.

Etkinliğin değerlendirilmesi

102F 88(b) ve UR105(a) paragraflarındaki hükümlerin uygulanması açısından işletme, korunan nakit akışlarının ve/veya korunan riskin ya da korunma aracıyla ilişkin nakit akışlarının dayandığı gösterge faiz oranının (sözleşmeyle belirlenen veya sözleşmeyle belirlenmeyen), gösterge faiz oranı reformu sonucunda değişmediğini varsayar.

102G 88(e) paragrafındaki hükmün uygulanması açısından işletmenin, korunma işleminin fiili sonuçlarının UR105(b) paragrafındaki hükümleri karşılamaması nedeniyle bir korunma ilişkisine son vermesi gerekmez. Herhangi bir şüphenin doğmaması için, işletme korunma ilişkisine son verilmesinin gerekli olup olmadığını değerlendirmek için, 88(b) paragrafındaki ileriye yönelik değerlendirme de dâhil, 88'inci paragraftaki diğer koşulları uygular.

Finansal kalemlerin korunan kalem olarak tanımlanması

102H 102I paragrafı faiz oranı riskinin sözleşmeyle belirlenmeyen bir gösterge unsurundan korunması işlemine uygulanmadığı sürece işletme, tanımlanan unsurun ayrı olarak belirlenebilir olmasına ilişkin olarak 81 ve UR99F paragraflarında yer alan hükmü yalnızca korunma ilişkisinin başlangıcında uygular.

102I Korunma aracının ve korunan kalemin sıklıkla değişmesi nedeniyle işletmenin, korunma işleminin belgelendirilmesiyle tutarlı olarak, korunma ilişkisini yeniden düzenlemesi (ilişkiiyi sonlandırması ve yeniden başlatması) durumunda (diğer bir ifadeyle işletmenin, hem korunan kalemlerin hem de korunma araçlarının uzun süre aynı kalmadığı dinamik bir süreç kullanması durumunda), işletme tanımlanan kısmın ayrı olarak belirlenebilir olmasına ilişkin 81 ve UR99F paragraflarında yer alan hükmü yalnızca korunma ilişkisinde bir korunan kalemi ilk tanımladığı sırada uygular. Değerlendirmenin korunma işleminin başlangıcında veya daha sonrasında yapıp yapılmadığına bakılmaksızın, korunma ilişkisinde ilk kez tanımlandığı sırada değerlendirilmiş olan bir korunan kalem, aynı korunma ilişkisi içinde daha sonra yapılacak herhangi bir yeniden tanımlamada tekrar değerlendirilmez.

Uygulamanın sonlandırılması

102J İşletme, 102D paragrafını aşağıdaki tarihlerden erken olanında bir korunan kaleme uygulamayı ileriye yönelik olarak sonlandırır:

- Korunan kalemin gösterge faiz oranına dayalı nakit akışlarının zamanlaması ve tutarı açısından gösterge faiz oranı reformunun yarattığı belirsizlik ortadan kalktığında ve
- Korunan kaleme ilişkin korunma ilişkisi sonlandırıldığında.

102K İşletme, 102E paragrafını uygulamayı aşağıdaki tarihlerden erken olanında ileriye yönelik olarak sonlandırır:

- Korunan kalemin gösterge faiz oranına dayalı gelecekteki nakit akışlarının zamanlaması ve tutarı açısından gösterge faiz oranı reformunun yarattığı belirsizlik ortadan kalktığında ve
- Sonlandırılan korunma ilişkisiyle ilgili olarak diğer kapsamlı gelire yansıtılan toplam kazanç veya kaybın tamamı kâr veya zararda yeniden sınıflandırıldığında.

102L İşletme, 102F paragrafını aşağıdaki durumlarda bir korunan kaleme ve bir korunma aracına uygulamayı ileriye yönelik olarak sonlandırır:

- Korunan kalem için, korunan risk veya korunan kalemin gösterge faiz oranına dayalı nakit akışlarının zamanlaması ve tutarı açısından gösterge faiz oranı reformunun yarattığı belirsizlik ortadan kalktığında ve
- Korunma aracı için, korunma aracının gösterge faiz oranına dayalı nakit akışlarının zamanlaması ve tutarı açısından gösterge faiz oranı reformunun yarattığı belirsizlik ortadan kalktığında.

Korunan kalem ve korunma aracına ilişkin korunma ilişkisine 102L(a) veya 102L(b) paragrafında belirtilen tarihlerden önce son verilmesi halinde işletme, korunma ilişkisine son verilen tarihte ilgili korunma ilişkisine 102F paragrafını uygulamayı ileriye yönelik olarak sonlandırır.

- 102M İşletme, 102G paragrafını aşağıdaki tarihlerden erken olanında bir koruma ilişkisine uygulamayı ileriye yönelik olarak sonlandırır: (a) Korunulan risk ve koruma aracı veya korunan kalemin gösterge faiz oranına dayalı nakit akışlarının zamanlaması ve tutarı açısından gösterge faiz oranı reformunun yarattığı belirsizlik ortadan kalktığına ve (b) İstisnanın uygulandığı koruma ilişkisine son verildiğinde.
- 102N Bir kalemler grubunu korunan kalem veya bir finansal araç bileşimini koruma aracı olarak tanımlarken işletme, korunulan risk ve/veya ilgili kalemin veya finansal aracın gösterge faiz oranına dayalı nakit akışlarının zamanlaması ve tutarı açısından gösterge faiz oranı reformunun yarattığı belirsizliğin ortadan kalkması durumunda, 102J, 102K, 102L veya 102M paragraflarından ilgili olanı uyarınca 102D/102G paragraflarını münferit bir kaleme veya bir finansal araca uygulamayı ileriye yönelik olarak sonlandırır.

Yürürlük tarihi ve geçiş dönemi

- 103 İşletme, bu Standardı (Mart 2004'de yayımlanan değişiklikler de dahil olmak üzere) 1 Ocak 2005 ve sonrasında başlayan yıllık dönemler için uygular. Erken uygulama teşvik edilir. Aynı zamanda TMS 32'nin (Aralık 2003'de yayımlanan) de uygulanmaması durumunda, bu Standart (Mart 2004'de yayımlanan değişiklikler de dahil olmak üzere) 1 Ocak 2005 tarihinden önce başlayan yıllık dönemler için uygulanmaz. İşletmenin bu Standardı 1 Ocak 2005 tarihinden önce başlayan dönemler için uygulaması durumunda, anılan durum kamuoyuna açıklanır.
- 103A İşletme Paragraf 2(j)'deki değişikliği 1 Ocak 2006 ve sonrasında başlayan yıllık dönemler için uygular. İşletmenin "TFRS Yorum 5 Hizmetten Çekme, Restorasyon ve Çevre Rehabilitasyon Fonlarından Kaynaklanan Paylar Üzerindeki Haklar" Yorumunu daha erken bir dönemde uygulaması durumunda, söz konusu değişiklik anılan önceki dönem için de uygulanır..
- 103B [Silinmiştir]
- 103C TMS 1 (2008'de yayımlanan) TFRS'lerde kullanılan terminolojiyi değiştirmiştir. Ayrıca 95(a), 97, 98, 100, 102, 108 ve UR99B paragraflarını değiştirmiştir. Bu değişiklikler 1 Ocak 2009'da veya sonrasında başlayan yıllık hesap dönemlerinde uygulanır. TMS 1'in (2008'de yayımlanan) daha önceki bir tarihte uygulanması durumunda bu değişiklikler söz konusu önceki tarihte uygulanır.
- 103D [Silinmiştir]
- 103E IAS 27 (as amended in 2008) amended paragraph 102. An entity shall apply that amendment for annual periods beginning on or after 1 July 2009. If an entity applies IAS 27 (amended 2008) for an earlier period, the amendment shall be applied for that earlier period.
- 103F [Silinmiştir]
- 103G “..”
- 103H–103J [Silinmiştir]
- 103K Nisan 2009'da yayımlanan *TFRS'lere Yönelik İyileştirmeler 2*(g), 97 ve 100'üncü paragrafları değiştirmiştir. Bu değişiklikler 1 Ocak 2010'da veya sonrasında başlayan yıllık hesap dönemlerinde vadesi dolmamış tüm sözleşmelere ileriye yönelik olarak uygulanır. Erken uygulamaya izin verilir. Erken uygulama durumunda, bu husus dipnotlarda açıklanır.
- 103L–103P [Silinmiştir]
- 103Q TFRS 13 “Gerçeğe Uygun Değer Ölçümü” 9, 13, 28, 47, 88, UR46, UR52, UR64, UR76, UR76A, UR80, UR81 ve UR96 Paragraflarını değiştirmiş, 43A Paragrafını eklemiş ve 48-49, UR69-UR75, UR77-UR79 ve UR82 Paragraflarını silmiştir. Söz konusu değişiklik, TFRS 13 Standardı uygulandığında uygulanır.
- 103R *Yatırım İşletmeleri* (TFRS 10, TFRS 12 ve TMS 27'ye ilişkin değişiklikler) değişikliğiyle 2 ve 80 inci paragraflar değiştirilmiştir. Söz konusu değişiklikler 1 Ocak 2014 tarihinde veya sonrasında başlayan yıllık hesap dönemlerinde uygulanır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Söz konusu değişikliklerin erken uygulanması halinde, bu durum dipnotlarda açıklanır ve Yatırım İşletmeleri'ne ilişkin tüm değişiklikler birlikte uygulanır.
- 103S [Silinmiştir]
- 103T TFRS 15 *Müşteri Sözleşmelerinden Hasılat*, 2, 9, 43, 47, 55, UR2, UR4 ve UR48 paragraflarını değiştirmiş ve 2A, 44A, 55A ve UR8A–UR8C paragraflarını eklemiştir. TFRS 15 uygulandığında söz konusu değişiklikler de uygulanır.
- 103U TFRS 9 (2017 Sürümü) 2, 8, 9, 71, 88-90, 96, UR95, UR114, UR118 paragraflarını ve UR133 paragrafından önceki başlığı değiştirmiş ve 1, 4-7, 10-70, 103B, 103D, 103F, 103H-103J, 103L-103P, 103S, 105-107A, 108E-108F, UR1-UR93, UR96 paragraflarını silmiştir. TFRS 9 uygulandığında söz konusu değişiklikler de uygulanır.

- 104 Bu Standart, 108'inci paragrafta belirtilen durumlar hariç, geriye dönük olarak uygulanır. Bilginin yeniden düzenlenmesi mümkün oldukça, sunulan en erken döneme ilişkin dağıtılmamış kârların açılış bakiyesi ve diğer tüm karşılaştırmalı tutarlar bu Standart, anılan dönemlerde de geçerliymiş gibi yeniden düzenlenir. Yeniden düzenleme işleminin uygulanabilir olmaması durumunda, işletme, bu durumu açıklar ve ilgili bilginin ne kadarının yeniden düzenlendiğini gösterir.
- 105–107A [Silinmiştir]
- 108 İşletme, nakit akış riskinden korunma işlemleri ile ilgili kazanç ve kayıplardan bu Standartın ilk uygulandığı mali yılın başlangıcı öncesinde defter değerine dahil edilenleri dışarda bırakmak amacıyla, finansal olmayan varlıklar ve finansal olmayan borçların defter değerini düzeltmez. Nakit akış riskinden korunma işlemi olarak işlem görmeye devam eden yabancı para riskinden korunma işlemleri hariç olmak üzere, bu Standartın ilk uygulandığı mali yılın başlangıcı itibarıyla, bu Standartta göre gerçeğe uygun değer riskinden korunma işlemi olarak muhasebeleştirilen bir kesin taahhüde ilişkin finansal riskten korunma işlemi çerçevesinde kar veya zarardan başka bir bölümde (diğer kapsamlı gelir içerisinde ya da doğrudan özkaynaklarda) muhasebeleştirilen tutarlar, varlık veya borç olarak yeniden sınıflandırılırlar.
- 108A İşletme, 80 inci Paragrafın son cümlesi ile UR 99A ve UR 99B Paragraflarını 1 Ocak 2006 ve sonrasında başlayan yıllık dönemler için uygular. Erken uygulama teşvik edilir. İşletmenin, aşağıdaki özelliklere sahip harici (işletme dışı) tahmini bir işlemi finansal riskten korunma konusu kalemi olarak tanımlamış olması durumunda, finansal riskten korunma muhasebesi 80 inci Paragrafın son cümlesi ile UR 99A ve UR 99B Paragraflarında belirtilen tarihlerden önceki bir döneme(lere) ilişkin konsolide finansal tablolar için de uygulanabilir:
- (a) Tahmini işlemin işlemi yapan işletmenin geçerli para birimiyle ifade edilmiş olması,
- (b) Tahmini işlemin konsolide kâr veya zarar üzerinde etki yaratacak olması (diğer bir ifadeyle, grubun finansal tablolarının sunulmasında kullandığı para biriminden farklı bir para birimi ile ifade edilmiş olması) ve
- (c) Tahmini işlemin, işlemi yapan işletmenin geçerli para birimiyle ifade edilmemiş olsaydı finansal riskten korunma muhasebesinin uygulanma koşullarını taşıyacak olması.
- 108B Paragraf UR 99B'nin, 80 inci Paragrafın son cümlesi ve Paragraf UR 99A'nın uygulama tarihlerinden önceki dönemlere ilişkin karşılaştırmalı bilgiler açısından uygulanmasına gerek yoktur.
- 108C 73 ve UR8 paragrafları Mayıs 2008'de yayımlanan *TFRS'lere Yönelik İyileştirmeler* tarafından değiştirilmiştir. 80'inci paragraf Nisan 2009'da yayımlanan *TFRS'lere Yönelik İyileştirmeler* tarafından değiştirilmiştir. Bu değişiklikler 1 Ocak 2009'da veya sonrasında başlayan yıllık hesap dönemlerinde uygulanır. Söz konusu tüm değişikliklerin erken uygulanmasına izin verilir. Erken uygulama durumunda, bu husus dipnotlarda açıklanır.
- 108D *Türev Ürünlerin Yenilenmesi ve Finansal Riskten Korunma Muhasebesinin Uygulanmasının Sürdürülmesi* değişikliği, 91 ve 101'inci paragrafları değiştirmiş ve UR113A paragrafını eklemiştir. Bu değişiklik 1 Ocak 2014'te veya sonrasında başlayan hesap dönemlerinde TMS 8 *Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar* uyarınca geriye dönük olarak uygulanır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Erken uygulama durumunda, bu husus dipnotlarda açıklanır.

108E–108F [Silinmiştir]

- 108G Eylül 2019'da yayımlanan ve TFRS 9, TMS 39 ve TFRS 7'de değişiklikler yapan *Gösterge Faiz Oran Reformu*'yla 102A–102N paragrafları eklenmiştir. İşletme bu değişiklikleri 1 Ocak 2020'de veya sonrasında başlayan yıllık hesap dönemlerinde uygular. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Erken uygulama halinde bu husus dipnotlarda açıklanır. İşletme bu değişiklikleri, değişikliklerin ilk kez uygulandığı raporlama döneminin başında mevcut olan veya sonrasında tanımlanmış olan korunma ilişkilerine ve değişikliklerin ilk kez uygulandığı raporlama döneminin başında mevcut olan diğer kapsamlı gelire yansıtılan kazanç veya kayıplara geriye dönük olarak uygular.

Diğer bildirilerin iptali

109 “-”

110 “-”

Ek A Uygulama Rehberi

Bu Ek, Standardın ayrılmaz bir parçasıdır.

UR1-UR93 [Silinmiştir]

Finansal riskten korunma (Paragraf 71-102)

Finansal riskten korunma araçları (Paragraf 72-77)

Nitelikleri (Paragraf 72-73)

- UR94 İşletmenin yazdığı bir opsiyondaki zarar potansiyeli, finansal riskten korunma konusu kalemin değerindeki kazanç potansiyelinden önemli ölçüde fazla olabilir. Başka bir deyişle, yazılan bir opsiyon, finansal riskten korunma konusu kalemin kâr veya zarar riskini azaltma konusunda etkin değildir. Dolayısıyla, yazılan bir opsiyonun başka bir finansal araçta saklı olanlar da dahil olmak üzere, satın alınmış bir opsiyonun netleştirilmesi amacıyla yazılmamış olması durumunda, söz konusu yazılan opsiyonun finansal riskten korunma aracı olarak kullanılması uygun değildir (örneğin, yazılı bir alım opsiyonunun vadeden önce ödenebilir bir borcun riskinden korunma aracı olarak kullanılması). Bunun aksine, satın alınan bir opsiyonun kazanç potansiyeli, kaybına çit veya daha fazla olabilir ve dolayısıyla, gerçeğe uygun değerlerdeki veya nakit akışlarındaki değişikliklerden kaynaklanan kâr veya zarar olasılıklarını azaltma potansiyeli bulunabilir. Bu nedenle, anılan opsiyon, finansal riskten korunma aracı özelliği taşır.
- UR95 İtfa edilmiş maliyetinden ölçülen bir finansal varlık, döviz kuru riskinden korunma işleminde korunma aracı olarak tanımlanabilir.
- UR96 [Silinmiştir]
- UR97 Bir işletmenin kendi özkaynağına dayalı finansal araçları, işletmenin finansal varlıkları veya finansal borçları değildir ve bu sebeple riskten korunma aracı olarak tanımlanamazlar.

Finansal riskten korunma konusu kalemler (Paragraf 78-84)

Nitelikleri (Paragraf 78-80)

- UR98 İşletme birleşmesinde bir şirketin edinimi yönünde yapılan kesin taahhüt, yabancı para riski dışında, finansal riskten korunma konusu kalem olamaz; çünkü korunulan diğer riskler ayrı olarak belirlenemez ve ölçülemezler. Diğer riskler genel işletme riskleridir.
- UR99 Özkaynak yöntemi uygulanan bir yatırım, gerçeğe uygun değer riskinden korunma amaçlı işlemlerde finansal riskten korunma konusu kalem olamaz; çünkü özkaynak yöntemi, ilgili yatırımın gerçeğe uygun değerindeki değişimlerden ziyade, yatırımcının iştirakin kâr veya zararı üzerindeki payının kâr veya zararda muhasebeleştirilmesini gerektirir. Benzer şekilde, konsolide edilen bağlı ortaklıktaki yatırım, gerçeğe uygun değer riskinden korunma amaçlı işlemlerde finansal riskten korunma konusu kalem olamaz; çünkü konsolidasyon işlemi ilgili yatırımın gerçeğe uygun değerindeki değişimlerin değil, ilgili bağlı ortaklığın kâr veya zararının kâr ya da zarar olarak muhasebeleştirilmesini gerektirir. Yurtdışındaki bir işletmedeki net yatırıma ilişkin finansal riskten korunma amaçlı işlemler ise daha farklıdır; çünkü bu işlemler, yabancı para riskinden korunma amaçlı işlemler olup, yatırımın değerinde oluşan değişikliklere ilişkin gerçeğe uygun değer riskinden korunma amaçlı bir işlem değildir.
- UR99A Paragraf 80'e göre, gerçekleşme ihtimali yüksek grup içi tahmini bir işleme ilişkin yabancı para riski, anılan işlemin, işlemi yapan işletmenin geçerli para biriminden farklı bir para birimi ile yapılmış olması ve ilgili yabancı para riskinin konsolide kâr veya zararı etkileyecek nitelikte olması durumunda, konsolide finansal tablolarda nakit akış riskinden korunma amaçlı işlemlerde finansal riskten korunma konusu kalem olarak sunulabilir. Sözü edilen işletme, ana ortaklık, bağlı ortaklık, iştirak, iş ortaklığı veya şube olabilir. Grup içi tahmini işleme ilişkin yabancı para riskinin konsolide kâr veya zararı etkileyecek olması durumunda, ilgili grup içi işlem finansal riskten korunma konusu kalem niteliği taşımaz. Bu durum, genellikle, aynı grubun üyeleri arasında gerçekleştirilen ve bununla aynı nitelikte harici bir işlem bulunmadığı isim hakkı ödemeleri, faiz ödemeleri veya yönetim ödemeleri için geçerlidir. Öte yandan, grup içi tahmini işleme ilişkin yabancı para riskinin konsolide kâr veya zararı etkileyecek olması durumunda, ilgili grup içi işlem finansal riskten korunma konusu kalem özelliği taşır. Grup dışındaki bir tarafa ileriye dönük bir ticari mal satışının bulunduğu

durumlarda, aynı grubun üyeleri arasındaki tahmini ticari mal alış veya satışları bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Benzer biçimde, grup içindeki bir işletme tarafından üretilen bir gayri maddi duran varlığın söz konusu varlığı faaliyetlerinde kullanılacak olan diğer bir grup işletmesine satılmasına ilişkin grup içi tahmini maddi duran varlık satışı, konsolide kâr veya zararını etkileyebilir. Bunun sebebi, ilgili maddi duran varlıkların satın alan işletme tarafından amortismanına tabi tutulacak olması ve ilgili tahmini grup içi işlemin satın alan işletmenin kullandığı para biriminden başka bir para birimi cinsinden ifade edilmiş olması durumunda söz konusu maddi duran varlıklar için ilk muhasebeleştirilen tutarın değişebileceği olmalıdır.

UR99B Tahmini grup içi işleme ilişkin finansal rishten korunma işleminin finansal rishten korunma muhasebesi koşullarını taşıması durumunda, Paragraf 95(a) uyarınca diğer kapsamlı gelir içerisinde muhasebeleştirilen her türlü kazanç veya kayıp, finansal rishten korunma konusu işleme ilişkin yabancı para riskinin konsolide kâr veya zararını etkilediği dönemde aynı dönemde veya dönemlerde yeniden sınıflandırma düzeltmesi olarak özkaynaklardan çıkarılarak kar veya zarar içerisinde yeniden sınıflandırılır.

UR99BA Bir finansal rishten korunma ilişkisinde, finansal rishten korunma kaleminin nakit akışlarındaki ya da gerçeğe uygun değerindeki tüm değişiklikler gösterilebilir. Ayrıca, finansal rishten korunma kaleminin yalnızca nakit akışlarındaki veya gerçeğe uygun değerindeki belirli bir fiyatın ya da diğer bir değişkenin altında veya üzerinde kalan değişiklikler de (tek taraflı bir risk) gösterilebilir. Finansal rishten korunma amacıyla satın alınan bir opsiyonun zaman değeri değil de, içsel değeri (tanımlanan risk ile aynı temel koşullara sahip olduğu varsayımı ile), finansal rishten korunma konusu kalemindeki tek taraflı riski yansıtır. Örneğin, tahmin edilen bir emtia satın alım fiyatının artışlarından kaynaklanabilecek gelecekteki nakit akışlarının değişkenliği gösterilebilir. Böyle bir durumda, yalnızca belirlenmiş bir fiyatın üzerindeki yükselişlerden kaynaklanan nakit akış zararları gösterilir. Korunulan risk, satın alınan bir opsiyonun zaman değerini içermez, çünkü zaman değeri tahmini işlemin kâr veya zararını etkileyen bir unsur değildir (86(b) Paragrafı).

Finansal kalemlerin finansal rishten korunma konusu kalem olarak gösterilmeleri (tanımlanmaları) (Paragraf 81 ve 81A)

UR99C Bir finansal varlık veya finansal borç ile ilgili nakit akışlarından bir bölümünün finansal rishten korunma konusu kalem olarak tanımlanması durumunda, söz konusu bölümün tutarının ilgili varlık veya borcun toplam nakit akışlarından az olması gerekir. Örneğin etkin faiz oranı LIBOR'un altında olan bir borç için, işletme, (a) ilgili borcun anapara ve LIBOR faiz oranından hesaplanan faiz tutarının toplamına eşit bir bölümünü ve (b) geriye kalan negatif bölümü, finansal rishten korunma konusu kalem olarak tanımlayamaz. Diğer yandan, işletme, finansal varlık veya finansal borç ile ilgili tüm nakit akışlarını finansal rishten korunma konusu kalem olarak tanımlayabilir ve söz konusu kalemleri sadece bir rishten dolayı finansal rishten korunma işlemine tabi tutabilir (örneğin LIBOR faiz oranında meydana gelebilecek değişikliklerle ilgili riskler). Örneğin, etkin faiz oranı LIBOR faiz oranının 100 baz puan altında olan bir finansal borca ilişkin olarak, işletme, sözü edilen borcun tamamını (diğer bir ifadeyle, anapara tutarı ile LIBOR'un 100 baz puan altındaki faizin toplamını) finansal rishten korunma konusu kalem olarak tanımlayabilir ve anılan borcun LIBOR faiz oranındaki değişimleri bağlı olarak gerçeğe uygun değerinde veya nakit akışlarında meydana gelebilecek değişiklikleri finansal rishten korunma işlemine tabi tutabilir. Ayrıca işletme, Paragraf UR 100'de belirttiği üzere finansal rishten korunma işleminin etkinliğini geliştirmek amacıyla 1:1 oranından farklı bir oranı da seçebilir.

UR99D Buna ek olarak, sabit oranlı bir finansal aracın oluştuğu andan sonraki bir zamanda finansal rishten korunma işlemine konu edilmesi ve aradaki dönem içerisinde faiz oranlarında bir değişiklik meydana gelmiş olması durumunda, işletme, anılan finansal aracın ilgili kaleme sözleşmeye göre ödenecek faiz oranından daha yüksek bir gösterge faiz oranına eşit olan bir kısmını, finansal rishten korunma konusu kalem olarak tanımlayabilir. Bu tanımlamanın yapılabilmesi için ilgili gösterge faiz oranının, işletmenin, anılan finansal aracı finansal rishten korunma konusu kalemi ilk kez tanımladığı gün satın aldığı varsayılmış durumda oluşacak etkin faiz oranından düşük olması gerekir. Örneğin bir işletmenin, LIBOR'un %4 olduğu bir zamanda, etkin faiz oranı %6 olan 100 TL tutarında sabit oranlı bir finansal varlık oluşturduğunu varsayalım. Anılan işletme ilgili finansal varlığı LIBOR'un %8'e yükseldiği ve finansal varlığın gerçeğe uygun değerinin de 90 TL'ye gerilediği bir zamanda finansal rishten korunma işlemine konu etmiştir. İşletme, ilgili finansal varlığı ilk kez finansal rishten korunma konusu kalem olarak tanımladığı gün söz konusu 90 TL tutarındaki gerçeğe uygun değerinden satın almış olsaydı etkin getiri oranının %9.5 olarak gerçekleşeceğini hesaplamıştır. LIBOR faiz oranının anılan etkin getiri oranından düşük olması sebebiyle, işletme, kısmen sözleşmeye bağlı faiz nakit akışlarını kısmen de cari gerçeğe uygun değer (yani 90 TL) ile vadede geri ödenecek tutar (yani 100 TL) arasındaki farkı içeren, %8 oranındaki LIBOR'a karşılık gelen bölümü finansal rishten korunma konusu kalem olarak tanımlayabilir.

UR99E 81 inci Paragraf, bir finansal aracın gerçeğe uygun değerinin tümüyle değişmesi veya nakit akışlarının bütününe ilişkin değişkenliği dışında, finansal araca ilişkin olarak farklı göstereimler yapılmasına da izin vermektedir. Örneğin:

- (a) Tüm riskler için değil bazı riskler nedeniyle bir finansal aracın nakit akışlarının tamamındaki veya gerçeğe uygun değerdeki değişiklikler gösterilebilir veya

- (b) Tüm riskler veya bazı riskler nedeniyle bir finansal aracın nakit akışlarının tamamı yerine bir kısmındaki veya gerçeğe uygun değerindeki değişiklikler gösterilebilir (örneğin tüm risklere veya sadece bazı risklere atfedilebilen değişiklikler için finansal araca ilişkin nakit akışlarının "bir kısmı" gösterilebilir).

UR99F Finansal riskten korunma muhasebesine uygunluk açısından, tanımlanan riskler ve kısımlar, finansal aracın ayrı bir biçimde belirlenebilir unsurları olmalı ve tanımlanan risklerdeki ve kısımlardaki değişimlerden kaynaklanan, bütün finansal araçların nakit akışlarındaki veya gerçeğe uygun değerindeki değişiklikler güvenilir bir şekilde ölçülebilmelidir. Örneğin:

- (a) Risksiz faiz oranında veya gösterge faiz oranında meydana gelen değişikliklere bağlı olarak, gerçeğe uygun değerinde meydana gelen değişikliklere karşı finansal riskten korunmuş sabit oranlı bir finansal araç açısından risksiz veya gösterge faiz oranının, genellikle, hem finansal aracın ayrı bir şekilde belirlenebilen bir unsuru olduğu hem de güvenilir bir şekilde ölçülebildiği kabul edilir.
- (b) Enflasyon ayrı bir şekilde belirlenebilir bir unsur değildir, güvenilir bir şekilde ölçülemez ve (c)'de yer alan gereklilikler yerine getirilmedikçe bir risk olarak veya finansal aracın bir parçası olarak tanımlanamaz.
- (c) Muhasebeleştirilmiş olan, enflasyona endeksli bir tahvilin nakit akışlarının sözleşmeye dayalı olarak belirlenmiş enflasyon ile ilişkili kısmı (ayrı bir biçimde bir saklı türev ürün muhasebeleştirme gerekliliğinin olmadığı varsayımıyla), söz konusu finansal aracın diğer nakit akışları enflasyondan etkilenmediği sürece, ayrı olarak belirlenebilir ve güvenilir bir şekilde ölçülebilir.

Finansal olmayan kalemlerin finansal riskten korunma konusu kalem olarak tanımlanmaları (gösterilmeleri) (Paragraf 82)

UR100 Finansal olmayan varlık veya finansal olmayan borcun bir bileşeni veya kaleminin fiyatındaki değişimlerin, örneğin faiz oranlarındaki değişimin bir bononun fiyatında yarattığı etkinin aksine, genellikle, ilgili varlık üzerinde tahmin edilebilir veya ayrı olarak ölçülebilir bir etkileri bulunmaz. Dolayısıyla finansal olmayan bir varlık veya finansal olmayan bir borç, sadece bir bütün olarak veya yabancı para riskiyle ilgili konularda finansal riskten korunma konusu kalem olarak tanımlanabilir. Finansal riskten korunma aracı ile finansal riskten korunma konusu kalemin şartları arasında bir farklılık bulunması durumunda (örneğin aynı koşullarla Kolombiya kahvesi alınma yönelik bir forward sözleşme yapılmak suretiyle, tahmini Brezilya kahvesi alınımının finansal riskten korunması) Paragraf 88'de belirtilen bütün koşulların (finansal riskten korunma işleminin yüksek düzeyde etkili olması da dahil olmak üzere) yerine getirilmesi kaydıyla, finansal riskten korunma ilişkisi uygun görülebilir. Bu amaçla, finansal riskten korunma ilişkisinin etkinliğini artırması koşuluyla, finansal riskten korunma aracının tutarı finansal riskten korunma konusu kalemin tutarından fazla veya az olabilir. Örneğin, finansal riskten korunma konusu kalem (örneğin Brezilya kahvesiyle ilgili işlem) ile finansal riskten korunma aracı (örneğin Kolombiya kahvesiyle ilgili işlem) arasında istatistiksel bir ilişki kurulması için bir regresyon analizi yapılabilir. İki değişken arasında (diğer bir ifadeyle, Brezilya ve Kolombiya kahvelerinin birim fiyatları arasında) geçerli bir istatistiksel ilişkinin bulunması durumunda, ilgili regresyon doğrusunun eğimi, beklenen etkinliği azami noktaya çıkaracak olan koruma oranının belirlenmesinde kullanılabilir. Örneğin, ilgili regresyon doğrusunun eğiminin 1.02 olması durumunda, 0.98 birim finansal riskten korunma konusu kalemin 1.00 birim finansal riskten korunma aracına oranından oluşan bir korunma oranı beklenen etkinliği en yükseğe çıkarır. Bununla birlikte, ilgili finansal riskten korunma ilişkisi, anılan ilişki süresince kâr veya zararda muhasebeleştirilen etkin olmayan bir durumla da sonuçlanabilir.

Kalemler grubunun finansal riskten korunma konusu kalem olarak tanımlanmaları (gösterilmeleri) (Paragraf 83 ve 84)

UR101 Belirli bir kalemin finansal riskten korunma işlemine konu edilmesi yerine, genel net pozisyonun (örneğin benzer vadelere sahip sabit oranlı varlıklar ile sabit oranlı borçların netleştirilmeleri sonrasında geriye kalan tutarı) finansal riskten korunma işlemine konu edilmesi durumunda, anılan işlem finansal riskten korunma muhasebesinin uygulanması için gerekli koşulları sağlamaz. Diğer yandan, bunun kâr veya zararda yarattığı etkiyle neredeyse aynı etkiye, bu tür bir finansal riskten korunma ilişkisi için yapılan finansal riskten korunma muhasebesinde ilgili kalemlerin bir kısmının finansal riskten korunma konusu kalem olarak tanımlanmaları durumunda da ulaşılabilir. Örneğin bir bankanın benzer risk ve vade özelliklerine sahip 100 TL tutarındaki bir varlığı ve 90 TL tutarında bir borcu olması ve geriye kalan net 10 TL tutarındaki riske maruz bölümlü finansal riskten korunma işlemine konu etmesi durumunda, anılan varlıkların 10 TL tutarındaki kısmı finansal riskten korunma konusu kalem olarak tanımlanabilir. Anılan tanımlama ilgili varlık ve borçların sabit oranlı araçlar olmaları durumunda yapılabilir; bu durumda, yapılan işlem gerçeğe uygun değer riskinden korunma işlemidir. Aynı şekilde, söz konusu tanımlama ilgili varlık ve borçların değişken oranlı araçlar olmaları

durumunda da yapılabilir; bu durumda, yapılan işlem nakit akış riskinden korunma işlemidir. Benzer biçimde, bir işletmenin 100 TL tutarında döviz cinsinden bir alış ve 90 TL tutarında döviz cinsinden bir satış yapmaya yönelik kesin taahhüdünün bulunması durumunda, işletme, bir türev ürün edinmek ve söz konusu türevli 100 TL tutarındaki kesin alış taahhüdününün 10 TL'lik kısmına ilişkin finansal riskten korunma aracı olarak tanımlamak suretiyle, aradaki 10 TL'lik tutarı finansal riskten koruyabilir.

Finansal riskten korunma muhasebesi (Paragraf 85-102)

- UR102 Faiz oranlarında değişiklik olması durumunda sabit oranlı bir borçlanma aracının gerçeğe uygun değerinin değişmesi riskine yönelik finansal riskten korunma işlemleri, gerçeğe uygun değere ilişkin finansal riskten korunma işlemlerine örnek olarak verilebilir. Bu tür bir finansal riskten korunma işlemi hem ihraç eden hem de hamil tarafından yapılabilir.
- UR103 Değişken oranlı bir borçun sabit oranlı bir borca dönüştürülmesi için yapılan swap işlemi, nakit akışına yönelik finansal riskten korunma işlemlerine örnek olarak verilebilir (diğer bir ifadeyle, finansal riskten korunan gelecekteki nakit akışlarının gelecekteki faiz ödemeleri olduğu finansal riskten korunma işlemleri).
- UR104 Kesin taahhüde ilişkin finansal riskten korunma işlemi (örneğin bir elektrik işletmesinin sözleşmeye bağlı ve sabit bir fiyattan yakıt satın almaya yönelik muhasebeleştirilmemiş bir taahhüdünün bulunması sebebiyle gerçekleştirdiği, yakıt fiyatlarında meydana gelebilecek değişimden korunma işlemi) gerçeğe uygun değerdeki değişim riskine ilişkin bir korumadır. Dolayısıyla, anılan işlem gerçeğe uygun değer riskinden korunma işlemidir. Diğer yandan Paragraf 87'ye göre, kesin taahhüde ilişkin yabancı para riskinden korunma işleminin nakit akış riskinden korunma işlemi olarak da muhasebeleştirilmesi mümkündür.

Finansal riskten korunma işleminin etkinliğinin değerlendirilmesi

- UR105 Finansal riskten korunma işlemi, sadece, aşağıda yer alan iki koşulu birden karşıladığı durumlarda oldukça etkin olarak nitelendirilir:
- (a) Finansal riskten korunma işleminin başlangıcında ve sonraki dönemlerde, anılan finansal riskten korunma işlemin, söz konusu korunma işleminin ilgili olduğu dönem içerisinde meydana gelen ve korunan riskten kaynaklanan (korunan riskle ilişkilendirilebilen) değişiklikleri dengeleyeceği beklenmektedir. Bu tür bir beklentiye, finansal riskten korunma konusu kalemin nakit akışı veya gerçeğe uygun değerinde geçmişte meydana gelen ve korunan riskle ilişkilendirilebilen değişimlerin finansal riskten korunma aracının geçmişteki nakit akışları veya gerçeğe uygun değerindeki değişimlere karşılaştırılması suretiyle veya finansal riskten korunma konusu kalemlerle finansal riskten korunma aracının nakit akışları veya gerçeğe uygun değerleri arasında önemli bir istatistikî ilişki bulunduğunun kanıtlanması gibi çeşitli yöntemlerle ulaşılabılır. İşletme, Paragraf UR 100'de belirtildiği üzere ilgili finansal riskten korunma işleminin etkinliğini artırmak için bire birden farklı bir korunma oranı kullanabilir.
- (b) Finansal riskten korunma işleminin fiili sonuçları %80 ile %125 arasındadır. Örneğin, fiili sonuçların finansal riskten korunma aracındaki kaybin 120 TL, nakit aracındaki kazancın ise 100 TL olduğunu göstermesi durumunda, dengeleme (netleştirme) oranı; 120/100 yani %120 olarak ya da 100/120 yani %83 olarak ölçülebilir. Söz edilen örnekteki finansal riskten korunma işleminin, yukarıda yer alan (a) alt Paragrafındaki koşulu yerine getirdiği varsayıldığında, işletme, anılan finansal riskten korunma işleminin oldukça etkin olduğu sonucuna ulaşır.
- UR106 Etkinlik, en azından, işletmenin yıllık veya ara dönem finansal tablolarını hazırladığı zamanlarda değerlendirilir.
- UR107 Bu Standart, finansal riskten korunma işleminin etkinliğinin değerlendirilmesi için tek bir yöntem belirlemez. Bir işletmenin finansal riskten korunma işleminin etkinliğinin değerlendirilmesinde kullanacağı yöntem ilgili işletmenin risk yönetim stratejisine bağlıdır. Örneğin risk yönetim stratejisi, ilgili finansal riskten korunma aracının tutarını, periyodik olarak, korunan pozisyonundaki değişiklikler doğrultusunda düzeltmek olan bir işletme, ilgili finansal riskten korunma işleminin oldukça etkin olacağını beklediğini, finansal riskten korunma aracının düzeltildiği bir sonraki döneme kadar olan dönem için göstermesi gerekir. Bazı durumlarda işletme, farklı türden finansal riskten korunma işlemleri için farklı yöntemler uygular. İşletmenin finansal riskten korunma stratejisine ilişkin belgeler, etkinliğin ölçülmesinde kullandığı yöntemleri içerir. Söz konusu yöntemler, yapılan değerlendirmenin finansal riskten korunma aracına ilişkin bütün kazanç veya kayıpları içerip içermediğini veya ilgili aracın zaman değerinin dikkate alınıp alınmadığını gösterir.

- UR107A İşletmenin bir kaleme ilişkin riskin %100'ünün altında bir riski (%85 gibi) finansal riskten korunması durumunda, söz konusu işletme, ilgili finansal riskten korunma konusu kalemi toplam riskin %85'i olarak tanımlar ve etkin olmama düzeyini (etkinsizliği) söz konusu %85 olarak tanımlanan riskteki değişimleri esas olarak ölçer. Bununla birlikte, %85 olarak tanımlanan riskin finansal riskten korunması sırasında, işletme,

Paragraf UR 100'de yer verildiği üzere ilgili finansal riskten korunma işleminin tahmin edilen etkinliğini artıracak olması durumunda bire birden farklı bir korunma oranı kullanılabilir.

- UR108 Finansal riskten korunma aracının ve finansal riskten korunma konusu varlığın, borcun, kesin taahhüdün veya gerçekleşme olasılığı yüksek tahmini işlemin temel şartlarının aynı olması durumunda, hem finansal riskten korunma işlemine girildiği sırada hem de daha sonrasında, gerçeğe uygun değerde ve nakit akışlarında meydana gelen ve korunulan riskten kaynaklanan değişikliklerin birbirlerini tamamen dengeleme ihtimallerinin yüksek olduğu görülebilir. Örneğin, finansal riskten korunma aracı ve finansal riskten korunma konusu kaleme ilişkin türev ürün tutarı ile anapara tutarının, koşulların, yeniden fiyatlama tarihlerinin, faiz ve anapara tahsil ve ödeme tarihleri ile faiz oranlarının ölçümüne ilişkin esasların birbiriyle aynı olması durumunda, yapılan vadeli faiz oranı swapı büyük olasılıkla etkin bir koruma sağlayacaktır. Buna ek olarak, gerçekleşme olasılığı yüksek tahmini bir ticari mal alımı işlemine ilişkin finansal riskten korunmaya yönelik olarak yapılan bir forward sözleşmesinin, aşağıdaki koşulları taşıması durumunda büyük olasılıkla etkin bir koruma sağlayacağı beklenir:
- İlgili forward sözleşmesi, finansal riskten korunan tahmini alım işlemindeki malla aynı malın, aynı miktarda, aynı zaman ve yerde alınmasına ilişkindir;
 - İlgili forward sözleşmesinin başlangıçtaki gerçeğe uygun değeri sıfırdır ve
 - İlgili forward sözleşmesindeki iskonto veya primlerdeki değişim, etkinliğin değerlendirilmesi sırasında dikkate alınması ve anılan değişim kâr veya zararda muhasebeleştirilmiş ya da gerçekleşme olasılığı yüksek tahmini işlemlere ilişkin nakit akışları ilgili mala ilişkin vadeli işlem (forward) fiyatı esas alınarak tespit edilmiştir.
- UR109 Finansal riskten korunma aracı bazen korunulan riskin sadece bir kısmını dengeler. Örneğin bir finansal riskten korunma aracı ve finansal riskten korunma konusu kalemin aynı oranda değişmeyen farklı para birimlerinden düzenlenmiş olmaları durumunda, ilgili finansal riskten korunma işlemi tam olarak etkin olmaz. Aynı şekilde, faiz oranı riskinden bir türev ürün aracılığıyla korunulması işlemi, ilgili türevin gerçeğe uygun değerindeki değişimin bir bölümünün karşı tarafın kredi riskiyle bağlantılı olması durumunda tam bir etkinlik sağlamaz.
- UR110 Finansal riskten korunma muhasebesinin uygulanabilmesi için, ilgili finansal riskten korunma işleminin sadece genel işletme riskleriyle değil, aynı zamanda belirli ve tanımlanmış risklerle de ilgili olması ve sonuçta işletmenin kâr veya zararını etkilemesi gerekir. Bir fiziksel varlığın eskime riskinden veya bir malın hükümetçe kamulaştırılması riskinden korunulması işlemleri, finansal riskten korunma muhasebesinin uygulanması için uygun değildir. Anılan riskler güvenilir olarak ölçülemediklerinden söz konusu işlemlerin etkinliğinin ölçülmesi mümkün değildir.
- UR110A 74(a) Paragrafı, bir opsiyon sözleşmesinin içsel değerinin ve zaman değerinin ayrıştırılıp, sadece opsiyon sözleşmesinin içsel değerindeki değişimin finansal riskten korunma aracı olarak gösterilmesine izin vermektedir. Bu tür bir gösterim, tahmini işlem ile finansal riskten korunma aracının temel hükümlerinin aynı olması durumunda, tahmini işlemin korunulan tek tarafı riske atfedilebilen nakit akışlarında telafi edici değişiklikler elde edilmesi açısından mükemmel derecede etkin bir finansal riskten korunma ilişkisini ortaya çıkarabilir.
- UR110B Satın alınan bir opsiyonun tamamının, tahmini işlemten kaynaklanan tek tarafı bir riskten korunma aracı olarak gösterilmesi durumunda, finansal riskten korunma ilişkisi mükemmel derecede etkin olmayacaktır. Çünkü opsiyon için ödenen prim zaman değerini de içerir ve UR99BA Paragrafında da belirtildiği gibi tanımlanan tek tarafı risk, opsiyonun zaman değerini içermez. Dolayısıyla böyle bir durumda, ödenen opsiyon priminin zaman değerine ilişkin nakit akışları ile, tanımlanan korunulan risk arasında bir netleşirme söz konusu olmayacaktır.
- UR111 Faiz oranı riskinin bulunduğu durumlarda ilgili finansal riskten korunma işleminin etkinliği, net riskin belirli bir varlık veya borçla (veya belli bir varlık veya borç grubu ya da bunların belli bir kısmı) ilgili olması ve finansal riskten korunma işleminin etkinliğinin anılan varlık veya borca göre değerlendirilmesi durumunda, sözü edilen finansal varlık ve finansal borçlarla ilgili her bir zaman dilimine ilişkin net faiz oranı riskini gösteren bir vade tablosu hazırlanarak değerlendirilebilir..
- UR112 İşletme bir finansal riskten korunma işleminin etkinliğinin değerlendirilmesinde genellikle paranın zaman değerini göz önünde bulundurur. Finansal riskten korunma konusu kaleme ilişkin sabit faiz oranının, gerçeğe uygun değer riskinden korunma işlemi olarak sınıflanan bir swap işlemindeki sabit faiz oranıyla bire bir örtüşmesi gerekmez. Aynı şekilde, faiz içeren bir varlık veya borca ilişkin değişken faiz oranının da, nakit akışı riskinden korunma işlemi olarak sınıflanan bir swap işlemindeki değişken faiz oranıyla bire bir örtüşmesi gerekmez. Bir swap işleminin gerçeğe uygun değeri net ödemelerinden kaynaklanır. Swap işlemindeki sabit ve değişken oranlar, her ikisinin de aynı tutarda değiştirilmesi kaydıyla, net ödemeyi etkilemeksizin değiştirilebilir.

UR113 Finansal riskten korunma işleminin etkinliğine ilişkin koşulları karşılayamayan bir işletme, finansal riskten korunma işleminin etkinliğine ilişkin koşulların karşılandığını kanıtladığı son gün itibariyle, finansal riskten korunma muhasebesinin uygulanmasına son verir. Diğer yandan, işletmenin, finansal riskten korunma ilişkisinin etkinlik koşullarını karşılayamamasına neden olan olayı veya durumlardaki değişiklikleri belirlemesi ve söz konusu olaydan veya durumlardaki değişikliklerden önce ilgili finansal riskten korunma işleminin etkin olduğunu kanıtlaması durumunda, işletme, anılan olayın ve durumlardaki değişikliğin meydana geldiği tarih itibariyle finansal riskten korunma muhasebesinin uygulanmasına son verir.

UR113A Şüpheye yer vermemek üzere, başlangıçtaki karşı tarafın takas kuruluşu ile yenilenmesi ile 91(a)(ii) ve 101(a)(ii) paragraflarında açıklanan ilgili değişikliklerin yapılmasının etkileri, finansal riskten korunma araçlarının ölçümüne ve dolayısıyla finansal riskten korunmanın etkinliğinin değerlendirilmesine ve finansal riskten korunmanın etkinliğinin ölçümüne yansıtılır.

Faiz oranı riskinden korunma bir portföye ilişkin gerçeğe uygun değer riskinden korunma muhasebesi

UR114 Finansal varlık veya yükümlülüklerden oluşan bir portföye ilişkin faiz riskine karşı yapılan gerçeğe uygun değer değişiminden korunma işleminde, işletmenin bu Standardın hükümlerine uyum sağlaması için, aşağıdaki (a)-(i) bentlerinde ve UR115–UR132 paragraflarında yer verilen hükümlere uyması gerekir.

- (a) Risk yönetim sürecinin bir parçası olarak, işletme, faiz riskinden korumak istediği portföyü belirler. Bu portföy, sadece varlıklardan, sadece yükümlülüklerden veya hem yükümlülük hem de varlıklardan oluşabilir. İşletme, iki veya daha fazla portföy de belirleyebilir. Bu durumda işletme, aşağıda yer verilen hükümleri her bir portföy için ayrı ayrı uygular.
- (b) İşletme ilgili portföyü sözleşmeyle bağlı yeniden fiyatlama tarihlerine göre değil beklenen yeniden fiyatlama tarihlerine göre analiz eder. Söz konusu analiz, nakit akışlarının gerçekleşmesi beklenen zaman dilimlerine göre veya anapara tutarlarının yeniden fiyatlandırılman oluşacağı beklenen döneme göre gruplandırılmaları suretiyle gerçekleştirilebilir.
- (c) Bu analiz çerçevesinde, işletme, finansal riskten korumak istediği tutarı belirler. İşletme, ilgili portföyden, finansal riskten korumak istediği tutara eşit tutarda bir varlık veya borcu (fakat bunlar netleştirilmiş olarak değil) finansal riskten korunma konusu kaleme olarak sınıflar. Bu tutar, UR 126(b) Paragrafında etkinliği tespit etmek için kullanılan yüzde düzeyini de belirler.
- (d) İşletme, finansal riskten korumakta olduğu faiz oranı riskini belirler. Bu risk, gösterge faiz oranı (örneğin LIBOR) gibi, finansal riskten korunma işlemindeki her bir kalemin faiz oranı riskinin bir parçası olabilir.
- (e) İşletme, her bir yeniden fiyatlandırma dönemi için bir veya daha fazla finansal riskten korunma aracı tanımlar.
- (f) İşletme, yukarıda yer alan (c)-(e) alt Paragrafları uyarınca yapılan sınıflamaları/tanımlamaları kullanmak suretiyle, finansal riskten korunma işleminin başlangıcında ve sonraki dönemlerinde, korunmanın tanımlandığı dönem boyunca oldukça etkin olacağını beklenip beklenmediğini değerlendirir.
- (g) İşletme, finansal riskten korunma konusu kalemin ((c)'de belirtildiği üzere) gerçeğe uygun değerinde meydana gelen ve korunma riskle ((d)'de belirtildiği üzere) ilişkilendirilebilen değişiklikleri, (b)'ye göre tespit edilen beklenen yeniden fiyatlandırma tarihlerini esas almak suretiyle periyodik olarak ölçer. İşletmenin etkinliğin değerlendirilmesinde kullandığını belgelendirilmiş yöntemlere göre değerlendirildiğinde, finansal riskten korunma işleminin fiilen oldukça etkin olduğunun belirlenmesi durumunda, işletme, finansal riskten korunma konusu kalemin gerçeğe uygun değerindeki değişimi, kâr veya zararda kazanç ya da kayıp olarak Paragraf 89A'da yer verilen iki finansal durum tablosu (*bilanço*) kaleminden birinde muhasebeleştirir. Gerçeğe uygun değerdeki değişimin, varlık veya borçlara bireysel olarak tahsis edilmesi gerekmez.
- (h) İşletme, finansal riskten korunma aracının (araçlarının) ((e)'de tanımlandığı gibi) gerçeğe uygun değerinde meydana gelen değişimleri ölçer ve bunları, kazanç veya kayıp olarak kâr ya da zararda muhasebeleştirir. Finansal riskten korunma aracının (araçlarının) gerçeğe uygun değerleri finansal durum tablosunda (*bilanço*)da varlık veya borç olarak muhasebeleştirilir.
- (i) Her türlü etkin olmama durumu², (g) ve (h) alt Paragraflarında yer verilen gerçeğe uygun değerdeki değişimler arasındaki fark olarak kâr veya zararda muhasebeleştirilir.

- UR115 Bu yaklaşıma ilişkin ayrıntılı açıklamalara aşağıda yer verilmiştir. Anılan yaklaşım, yalnızca, bir finansal varlık veya finansal borç portföyünün maruz kalınan faiz oranı değişikliğine karşı gerçeğe uygun değer riskinden korunması işlemlerine uygulanacaktır.
- UR116 UR114(a) Paragrafı uyarınca belirlenen portföy, varlık veya borçlardan oluşabilir. Buna alternatif olarak, sadece varlık veya sadece borç içeriyor da olabilir. Anılan portföy, işletmenin finansal riskten korunmak istediği varlık veya borçların tutarını belirlemek için kullanılır. Ancak portföyün kendisi, finansal riskten korunma konusu kalem olarak tanımlanamaz.
- UR117 UR114(b) Paragrafının uygulanması sırasında, işletme, bir kalemin tahmini yeniden fiyatlandırma tarihini bu kalemin vadesinin dolması beklenen tarih ile piyasa oranlarına göre yeniden fiyatlandırılması beklenen tarihten erken olanı olarak belirler. Beklenen yeniden fiyatlandırma tarihleri, finansal riskten korunma işleminin başlangıcında ve korunma süresi boyunca, peşin ödeme oranları, faiz oranları ve bunlar arasındaki etkileşimi de içeren bilgilere ve geçmiş tecrübelere dayanılarak tahmin edilir. İşletmeye özgü deneyimleri bulunmayan veya sahip olduğu deneyimleri yetersiz olan işletmeler bunlarla karşılaştırılabilir nitelikteki finansal araçların yer aldığı benzer gruplara ilişkin tecrübelerini kullanırlar. Bu tahminler periyodik olarak gözden geçirilir ve yeni bilgiler çerçevesinde güncellenir. Peşin olarak ödenebilecek nitelikteki sabit oranlı bir kalem için beklenen yeniden fiyatlandırma tarihi, ilgili kalem daha erken bir tarihte piyasa fiyatlarına göre yeniden fiyatlandırılmadıkça, peşin olarak ödeneceğinin beklendiği tarihtir. Benzer kalemler grubu açısından tahmini yeniden fiyatlandırma tarihleri esas alınarak tespit edilen dönemler itibarıyla yapılan analiz, tek tek kalemlerden ziyade grubun bir yüzdesini belirli bir zaman dilimine dağıtmak biçiminde olabilir. İşletme, söz konusu dağıtım için başka yöntemler de kullanabilir. Örneğin itfa edilen kredilerin, beklenen yeniden fiyatlandırma tarihlerine göre belirlenen zaman dilimlerine yayılması amacıyla bir peşin ödeme oranı çarpanı kullanılabilir. Ancak söz konusu dağıtım için kullanılan yöntem, işletmenin risk yönetim yöntemi ve hedefleriyle uyumlu olmalıdır.
- UR118 UR114(c) paragrafında yer alan tanımlamaya örnek olarak; işletme, belirli bir yeniden fiyatlandırma döneminde, 100 TL tutarında sabit oranlı varlıklarının ve 80 TL tutarında sabit oranlı yükümlülüklerinin olduğunu tahmin eder ve 20 TL tutarındaki net pozisyonunun tamamını korumaya karar verir ve 20 TL tutarındaki varlıkları (varlıkların bir kısmını) korunan kalem olarak tanımlar. Yapılan tanımlama, ilgili varlıktan ziyade "para birimi cinsinden bir tutar" (örneğin belirli bir dolar, Euro, pound veya rand tutarı) olarak ifade edilir. Buna göre, korunma konusu tutarın elde edildiği bütün varlıklar (veya yükümlülükler), yani yukarıdaki örnekte 100 TL tutarındaki varlıkların tamamı:
- (a) Gerçeğe uygun değerleri, korunan faiz oranlarındaki değişimler karşısında değişen kalemlerden oluşur ve
- (b) Bireysel olarak korunan kalem olarak tanımlanmış olmaları durumunda, gerçeğe uygun değer değişiminden korunma muhasebesinin şartlarını taşırlar. Özellikle, IFRS 13'e göre, talep edilemez özelliği bulunan bir finansal yükümlülüğün (örneğin vadesiz mevduatlar ve bazı vadeli mevduat türleri) gerçeğe uygun değeri, ilgili borcun ödenmesinin talep edilebileceği ilk günden itibaren iskonto edilmesi suretiyle bulunacak talep anında ödenebilecek tutardan düşük olamayacağından, bu tür bir kaleme, alacaklını ödemeyi talep edebileceği süreden daha uzun bir süre için gerçeğe uygun değer değişiminden korunma muhasebesi uygulanması uygun değildir. Yukarıdaki örnekte, korunan pozisyon bir varlık tutardır. Bu nedenle, bu tür yükümlülükler, tanımlanan korunan kalemin bir parçası değildir ancak işletme tarafından, korunan olarak tanımlanan varlık tutarının belirlenmesinde kullanılır. İşletmenin korunmak istediği pozisyonun bir yükümlülük tutarı olması durumunda, tanımlanan korunan kalemi gösteren tutarın, daha erken bir tarihte ödemesi gerekebilecek yükümlülüklerden ziyade sabit oranlı yükümlülüklerden elde edilir ve UR126(b) paragrafına göre korunma işleminin etkinliğinin ölçülmesinde kullanılan yüzde de söz konusu sabit oranlı borçların bir yüzdesi olarak hesaplanır. Örneğin, bir işletmenin belirli bir yeniden fiyatlandırma dönemi içerisinde 40 TL tutarında vadesiz mevduat ile 60 TL tutarında talep edilebilir özelliği bulunmayan yükümlülüklerden oluşan 100 TL sabit oranlı yükümlülüğünün ve 70 TL tutarında sabit oranlı varlığının olduğunu tahmin ettiğini varsayalım. İşletmenin 30 TL tutarındaki net pozisyonunun tamamını korumaya karar vermesi durumunda, yükümlülüğün 30 TL tutarındaki kısmı veya talep edilemez özelliği olmayan yükümlülüğün yüzde 50'si² korunan kalem olarak tanımlanır.
- UR119 İşletme, tanımlama ve belgelemeye ilişkin olarak Paragraf 88 (a) da yer alan yükümlülükleri de yerine getirir. Bir portföyün faiz oranı riskinden korunmasına ilişkin işlemler açısından, yapılan söz konusu tanımlama ve belgeleme aşağıdakileri de içermek suretiyle işletmenin finansal riskten korunma tutarı belirleme amacıyla kullandığı değişkenleri ve etkinliği nasıl ölçtüğünü gösterir:
- (a) Portföyün finansal riskten korunması işlemine hangi varlık ve borçların dahil edileceği ve bunların portföyden çıkarılmasında neyin esas alınacağı.

- (b) Peşin ödeme oranlarının tahmini sırasında faiz oranlarına ilişkin yapılan varsayımlar da dahil olmak üzere, işletmenin yeniden fiyatlandırma tarihlerini nasıl tahmin ettiği. Aynı yöntem, bir varlık ya da borcun finansal riskten korunma konusu portföye dahil edildiklerinde bunlara ilişkin olarak yapılan ilk tahminler ve bu tahminlerin daha sonra yeniden gözden geçirilmeleri sırasında da kullanılır.
- (c) Yeniden fiyatlandırma zaman dilimlerinin sayısı ve stresi.
- (d) İşletmenin etkinliği ne sıklıkta değerlendirileceği ve UR 126 Paragrafında yer verilen iki yöntemden hangisini kullanacağı.
- (e) İşletmenin finansal riskten korunma konusu kalem olarak sınıflanan varlık ve borçların tutarını belirlemek için kullandığı yöntem ve buna bağlı olarak, UR 126(b) Paragrafında yer verilen yöntemi kullanmak suretiyle etkinliği değerlendirmesi sırasında kullandığı yüzde ölçüsü.
- (f) UR 126(b) Paragrafında yer verilen yöntemin kullanılmasını suretiyle etkinliği değerlendirmesinde, anılan etkinliğin her bir yeniden fiyatlandırma zaman dilimi için ayrı mı, yoksa bütün zaman dilimleri için topluca mı, ya da bunların bir bileşeni aracılığıyla mı ölçüleceği.

Finansal riskten korunma ilişkisinin tanımlanması ve belgelenmesinde kullanılan politikalar, işletmenin risk yönetim teknik ve hedefleriyle tutarlıdır. Bu politikalar keyfi bir biçimde değiştirilemez. Yapılan değişiklikler, piyasa koşullarında ve diğer faktörlerde meydana gelen değişikliklerle izah edilir ve işletmenin risk yönetim teknik ve hedefleri çerçevesinde ve bunlarla tutarlı olarak gerçekleştirilir.

UR120 Paragraf UR 114(e)'de yer alan finansal riskten korunma aracı, tek bir türev ürün veya içerdiği türev ürünlerin tamamı Paragraf UR 114(d)'e göre belirlenen faiz oranı riski taşıyan bir türev ürün portföyü olabilir (örneğin tamamı LIBOR riski taşıyan vadeli faiz oranı swaplarından oluşan bir portföy). Bu tür bir türev ürün portföyü, dengeleyici risk pozisyonları içerebilir. Ancak yazılı opsiyon veya net yazılı opsiyon içermeyebilir; çünkü bu Standart⁴ anılan türden opsiyonların finansal riskten korunma aracı olarak tanımlanmalarına izin vermez (yazılı bir opsiyonu satın alınmış bir opsiyonu dengeleyici olarak tanımlandığı durumlar hariç). Finansal riskten korunma aracının, UR 114(C) Paragrafında belirtilen tutarı birden fazla yeniden fiyatlandırma zaman diliminde finansal riskten korunması durumunda, anılan araç koruma sağladığı tüm zaman dilimlerine dağıtılır. Öte yandan, finansal riskten korunma aracının tamamının, sözü edilen yeniden fiyatlandırma zaman dilimlerine dağıtılması gerekir; çünkü bu Standart⁵, finansal riskten korunma ilişkisinin finansal riskten korunma aracının var olduğu belirli bir dönem için tanımlanmasına izin vermez.

UR121 İşletme peşin ödenebilecek bir kalemin gerçeğe uygun değerindeki değişimi Paragraf UR 114(g) uyarınca ölçtüğünde, faiz oranlarında meydana gelen bir değişim peşin ödenebilecek kalemin gerçeğe uygun değerini iki şekilde etkiler: faiz oranlarındaki değişim, sözleşmeden doğan nakit akışlarının gerçeğe uygun değerini ve peşin ödenebilecek kalemin bulunan peşin ödeme opsiyonun gerçeğe uygun değerini etkiler. Bu Standartın 81 inci Paragrafı, etkinliğin ölçülebilmesi kaydıyla, işletmenin, finansal varlık veya borçlarının ortak risk özellikleri taşıyan bir kısmını finansal riskten korunma konusu kalem olarak sınıflamasına izin verir. Paragraf 81A, peşin ödenen kalemler açısından, finansal riskten korunma konusu kalemin, sözleşmeye bağlı yeniden fiyatlandırma tarihlerine göre değil beklenen yeniden fiyatlandırma tarihlerine göre hesaplanan faiz oranındaki değişimlere bağlı gerçeğe uygun değer değişimleri olarak tanımlanmasına izin vermek suretiyle, söz konusu hükmün peşin ödenen kalemler açısından uygulanmasına imkân verir. Ancak, finansal riskten korunma faiz oranındaki değişimlerin beklenen yeniden fiyatlandırma tarihleri üzerindeki etkileri, ilgili finansal riskten korunma konusu kalemin gerçeğe uygun değerindeki değişimlerin belirlenmesi sırasında dikkate alınır. Dolayısıyla beklenen yeniden fiyatlandırma tarihlerinin değiştirilmesi (örneğin beklenen peşin ödemelerde meydana gelen bir değişimi yansıtmak amacıyla) veya fiili yeniden fiyatlandırma tarihlerinin beklenenden farklılık arz etmesi durumunda, Paragraf UR 126'da yer verilen etkin olmama (etkinsizlik) durumu ortaya çıkacaktır. Bunun aksine, (a) finansal riskten korunma faiz oranındaki değişimler dışındaki unsurlardan oluştuğu açık olan, (b) finansal riskten korunma faiz oranındaki değişimlerle ilişkilendirilemeyen ve (c) finansal riskten korunma faiz oranıyla ilişkilendirilebilen değişikliklerden güvenilir bir biçimde ayırt edilebilen yeniden fiyatlandırma tarihlerindeki değişimler (örneğin peşin ödeme oranlarındaki değişimin faiz oranlarındaki değişime değil, tamamen vergisel veya demografik etkenlere dayanmakta olması), finansal riskten korunma konusu kalemin gerçeğe uygun değerindeki değişimleri belirlenmesi sırasında dikkate alınmaz; çünkü bunlar korunma riskle ilişkilendirilemezler. Beklenen yeniden fiyatlandırma tarihlerinde değişiklik meydana getiren unsur hakkında belirsizlik bulunması veya işletmenin, korunma faiz oranından kaynaklanan değişimleri diğer etkenlerden kaynaklanan değişimlerden güvenilir olarak ayıramaması durumunda, meydana gelen değişimin korunma faiz oranındaki değişimlerden kaynaklandığı varsayılır.

UR122 Bu Standart, Paragraf UR 114(g)'de belirtilen ve finansal riskten korunma konusu varlığın gerçeğe uygun değerinde meydana gelen ve korunma riskle ilişkilendirilebilen değişikliklerin tutarının tespitinde kullanılması

4 Bakınız, Paragraf 77 ve UR94

5 Bakınız, Paragraf 75

gerekli yöntemler hakkında herhangi bir belirlemede bulunmaz. Bu tür bir ölçüm için istatistikî veya diğer tür tahmin yöntemlerinin kullanılması durumunda, işletme yönetiminin, ulaşılan sonucun finansal riskten korunma konusu kalemi oluşturan bütün varlık ve borçların ayrı ayrı ölçümünden elde edilecek sonuca yakın olmasını beklemesi gerekir. Finansal riskten korunma konusu kalemin gerçeğe uygun değerinde meydana gelen değişimlerin finansal riskten korunma aracının değerindeki değişimlere eşit olduğunun varsayılması doğru bir yaklaşım değildir.

UR123 Paragraf 89A, belirli bir yeniden fiyatlandırma zaman diliminde finansal riskten korunma kaleminin bir varlık olması durumunda, anılan varlığın değerindeki değişimin varlıklar içinde farklı bir kaleme olarak sunulmasını gerektirir. Bunun aksine, belirli bir yeniden fiyatlandırma zaman diliminde finansal riskten korunma kaleminin bir borç olması durumunda, anılan borcun değerindeki değişimin borçlar içinde farklı bir kaleme olarak sunulması gerekir. Bunlar Paragraf UR 114(g)'de belirtilen finansal durum tablosu (*bilanço*) kalemleridir. Meydana gelen değişimlerin, varlıklara (veya borçlara) bireysel olarak dağıtılması gerekmez.

UR124 Paragraf UR 114(i), finansal riskten korunma konusu varlığın gerçeğe uygun değerinde meydana gelen ve korunma riskle ilişkilendirilebilen değişikliklerin, finansal riskten korunma aracı olarak kullanılan türev ürünün gerçeğe uygun değerinde meydana gelen değişikliklerden farklılaşması durumunun ilgili işlemin etkin olmaması (etkinsizlik) sonucunu doğurduğunu belirtir. Bu tür bir farklılaşma, aşağıdakileri de içeren birtakım sebeplerden kaynaklanabilir:

- Fiili yeniden fiyatlandırma tarihlerinin beklenenden farklı olması veya beklenen yeniden fiyatlandırma tarihlerinin değiştirilmesi;
- Finansal riskten korunma konusu portföyde yer alan kalemlerin değer düşüklüğüne uğraması veya finansal durum tablosu (*bilanço*) dışı bırakılmaları;
- Finansal riskten korunma aracı ile finansal riskten korunma konusu kalemin ödeme tarihlerinin farklı olması ve
- Diğer sebepler (örneğin finansal riskten korunma konusu kalemlerden küçük bir bölümünün, finansal riskten korunma olarak tanımlandıkları gösterge faiz oranından daha düşük bir faiz oranı içermeleri ve ortaya çıkan etkin olmama durumunun, portföyün bir bütün olarak finansal riskten korunma muhasebesinin koşullarını taşımamasına sebep olacak düzeyde olmaması).

Anılan etkin olmama durumları ⁶ tespit edilir ve kâr veya zararda muhasebeleştirilir.

UR125 Aşağıdaki durumların varlığı halinde ilgili finansal riskten korunma işleminin etkinliği genellikle artar:

- İşletmenin farklı peşin ödeme özellikleri bulunan kalemleri bunların peşin ödeme davranışlarındaki farklılıkları dikkate alarak gruplaması.
- İlgili portföydeki kalemin sayısını artırılması. Portföyde sadece birkaç kalemin bulunması durumunda, anılan kalemlerden birisine ilişkin peşin ödemenin beklenilenden daha önce veya daha sonra gerçekleştirilmesi yüksek düzeyde etkinsizlik durumunun oluşmasına sebep olur. Aksine, ilgili portföyün birçok kalemden oluşması durumunda, yapılması gereken peşin ödemeler daha doğru bir biçimde tahmin edilebilir.
- Yeniden fiyatlandırma zaman dilimlerinin dar olması (3 aylık dönem yerine bir ay). Daha dar zaman aralığı, finansal riskten korunma aracı ile finansal riskten korunma konusu kalemin yeniden fiyatlandırma ve ödeme tarihleri arasındaki yanlış eşleştirmenin etkilerini azaltır.
- Finansal riskten korunma aracının tutarının, finansal riskten korunma konusu kalemdaki değişimleri yansıtmak amacıyla düzeltilmesinin sıklığında artış olması (örneğin peşin ödeme tahminlerindeki değişimler nedeniyle).

UR126 İşletme, etkinliği periyodik olarak test eder. Yeniden fiyatlandırma tarihlerine ilişkin tahminlerin işletmenin etkinliği değerlendirdiği bir tarihten bir sonraki değerlendirme tarihine kadar değişmesi durumunda, etkinliğin düzeyi aşağıda yer verilen yöntemlerden birisi aracılığıyla belirlenir:

- Finansal riskten korunma aracının gerçeğe uygun değerindeki değişim (bakınız: Paragraf UR 114(h)) ile finansal riskten korunma konusu kalemin tamamının değerinde meydana gelen ve korunma faiz oranıyla ilişkilendirilebilen değişim arasındaki fark olarak (korunma faiz oranında meydana gelen değişikliklerin saklı peşin ödeme opsiyonunun gerçeğe uygun değeri üzerindeki etkileri de dahil) veya
- Aşağıdaki tahminlerin kullanılması suretiyle işletme:
 - Etkinliği değerlendirdiği son tarih itibarıyla gerçekleşeceğini tahmin ettiği yeniden fiyatlandırma tarihleri çerçevesinde, varlıkların (veya borçların) korunma her bir yeniden fiyatlandırma dönemi itibarıyla yüzdesini hesaplar.

- (ii) Finansal riskten korunma konusu kalemin değiştirilen tahminler sonrasındaki değerini hesaplamak için, söz konusu yüzdeyi ilgili yeniden fiyatlandırma zaman dilimindeki değiştirilmiş tutar tahminlerine uygular.
- (iii) Finansal riskten korunma konusu kalemin gözden geçirilmiş tahminlere göre gerçeğe uygun değerinde meydana gelen ve korunan riskle ilişkilendirilebilen değişimi hesaplar ve bunu Paragraf UR 114(g)'de belirtildiği şekilde sunar.
- (iv) (iii)'e göre tespit edilen tutar ile finansal riskten korunma aracının gerçeğe uygun değerinde meydana gelen değişim arasındaki farkı etkinsizlik (etkin olmama durumu) olarak muhasebeleştirilir (bakınız: Paragraf UR 114(h)).

UR127 İşletme etkinliği ölçmesi sırasında, mevcut varlıkların (veya borçların) tahmini yeniden fiyatlandırma tarihlerinde yapılan düzeltmeleri yeni varlıkların (veya borçların) oluşturulması işlemlerinden ayırır ve bunlardan sadece ilki etkinsizliği oluşumuna sebep olur. Mevcut varlıkların ilgili zaman dilimleri arasında yeniden dağıtılmaları da dahil olmak üzere, tahmini yeniden fiyatlandırma tarihlerinde yapılan tüm düzeltmeler (Paragraf UR 121 uyarınca hariç tutulanlar dışında) bir zaman dilimine ilişkin tahmini tutarın Paragraf UR 126(b)(ii)'ye göre düzeltilmesi işleme ve dolayısıyla, etkinliğin ölçülmesi sürecine dahil edilir. Etkinsizliğin muhasebeleştirilmesiyle birlikte, işletme, etkinliği en son değerlendirdiği günden bu yana oluşan yeni varlıklar da dahil olmak üzere, her bir yeniden fiyatlandırma zaman dilimi itibarıyla toplam varlık tutarını yeniden tahmin eder ve finansal riskten korunma konusu kalemi olarak yeni bir tutar, finansal riskten korunma yüzde olarak ise yeni bir yüzde belirler. Paragraf UR 126(b)'de belirtilen yöntem etkinliğin ölçüldüğü bir sonraki tarihte yeniden tekrarlanır.

UR128 Yeniden fiyatlandırma zaman dilimine göre gruplandırılmış bulunan kalemler, beklenenden önce gerçekleşen peşin ödemeler veya değer düşüklüğü ya da satış dolayısıyla finansal durum tablosu (*bilanço*) dışı bırakılabilir. Böyle bir durumun gerçekleşmesi halinde, finansal durum tablosu (*bilanço*) dışı bırakılan kaleme ilişkin olarak Paragraf UR 114(g)'de yer verilen finansal durum tablosu (*bilanço*) kaleminde muhasebeleştirilmiş olan tutar finansal durum tablosundan (*bilançodan*) çıkarılır ve ilgili kalemin finansal durum tablosu (*bilanço*) dışı bırakılmasından kaynaklanan kazanç veya kayıp olarak muhasebeleştirilir. Bunun için, finansal durum tablosu (*bilanço*) dışı bırakılan kalemin yer aldığı yeniden fiyatlandırma zaman diliminin (dilimlerinin) bilinmesi gerekir; çünkü bunun bilinmesi, ilgili kalemin çıkarılacağı yeniden fiyatlandırma zaman diliminin (dilimlerinin) ve dolayısıyla Paragraf UR 114(g) belirtilen finansal durum tablosu (*bilanço*) kaleminin tespiti için gereklidir. Bir kalem finansal durum tablosu (*bilanço*) dışı bırakıldığında hangi zaman dilimine dahil edildiğinin belirlenebilmesi durumunda, ilgili zaman diliminden çıkarılır. Hangi zaman dilimine dahil edildiğinin belirlenememesi durumunda, finansal durum tablosu (*bilanço*) dışı bırakmanın beklenenden erken yapılan peşin ödemelerden kaynaklanması durumunda ilgili kalemin finansal durum tablosu (*bilanço*) dışı bırakılması satış veya değer düşüklüğünden kaynaklanması durumunda ise ilgili kalem kendisini içeren bütün zaman dilimlerine sistematik ve mantıklı bir temelde dağıtılır.

UR129 Buna ek olarak, bir zaman dilimi bittiğinde söz konusu zaman dilimine ilişkin olarak finansal durum tablosu (*bilanço*) dışı bırakılmadığı görülen tutarlar, anılan tarih itibarıyla kâr veya zararda muhasebeleştirilir (bakınız: Paragraf 89A). Örneğin bir işletmenin, kalemleri üç ayrı yeniden fiyatlandırma zaman dilimine ayırdığını farz edelim. Bir önceki yeniden sınıflama işleminde, finansal durum tablosunun (*bilançonun*) ilgili ayrı kaleminde raporlanan gerçeğe uygun değerdeki değişim 25 TL tutarında bir varlıktır. Bu tutar, 1 inci, 2 nci ve 3 üncü zaman dilimleriyle, sırasıyla, 7, 8 ve 10 TL olarak ilişkilendirilebilir durumdadır. Birinci dönemle ilişkilendirilebilir varlıklar, bir sonraki yeniden sınıflamada, ya elde edilmiş ya da diğer zaman dilimlerine taşınmış durumdadır. Bu nedenle, sözü edilen 7 TL finansal durum tablosundan (*bilançodan*) çıkarılır ve kâr veya zararda muhasebeleştirilir. 8 ve 10 TL, sırasıyla, 1 ve 2 inci dönemle ilişkilendirilebilir durumdadır. Söz konusu geriye kalan zaman dilimleri, Paragraf UR 114(g)'ye göre belirtildiği gibi gerçeğe uygun değerdeki değişimlere göre düzeltilirler.

UR130 Önceki iki Paragrafta yer alan hükümleri açıklamak amacıyla, her bir yeniden fiyatlandırma zaman dilimine portföyün belirli bir yüzdesini tahsis etmek suretiyle varlıkların gruplandırıldığını varsayalım. Ayrıca, işletmenin ilk iki zaman diliminden her ikisine birden 100 TL tutarında varlık tahsis ettiği de farz edelim. Diğer yandan, ilk yeniden fiyatlandırma zaman dilimi bittiğinde, 110 TL tutarında varlık, beklenen ya da beklenmeyen peşin ödemeler nedeniyle finansal durum tablosu (*bilanço*) dışı bırakılmıştır. Bu durumda, Paragraf UR 114(g)'de belirtilen ayrı finansal durum tablosu (*bilanço*) kaleminde ilk zaman dilimine ilişkin olarak yer alan tutarın tamamı ile ikinci zaman dilimine ilişkin olarak yer alan tutarın %10'u finansal durum tablosundan (*bilançodan*) çıkarılır.

UR131 Bir yeniden fiyatlandırma dönemine ilişkin finansal riskten korunma konusu tutarın, ilgili olduğu varlıklar (veya borçlar) finansal durum tablosu (*bilanço*) dışı bırakılmaksızın azaltılması durumunda, Paragraf UR 114(g)'de sözü edilen finansal durum tablosu (*bilanço*) kalemine dahil edilen tutarın azalmayla ilişkili olan kısmı 92 nci Paragrafa göre itfa edilir.

UR132 İşletme Paragraf UR 114-UR 131'de yer alan yaklaşımı, daha önce TMS 39 uyarınca nakit akış riskine yönelik finansal riskten korunma işlemi olarak muhasebeleştirilmiş olduğu bir finansal riskten korunma konusu portföy için uygulamak isteyebilir. Bu tür bir işletme, nakit akış riskinden korunma işlemi olarak yaptığı tanımlamayı Paragraf 101(d)'ye göre iptal eder ve adı geçen Paragrafta yer alan hükümleri uygular. İşletme, ayrıca, ilgili finansal riskten korunma işlemini gerçeğe uygun değer riskinden korunma işlemi olarak yeniden sınıflar ve Paragraf UR 114-UR 131'de yer verilen hükümleri bundan sonraki muhasebe dönemlerine ileriye yönelik olarak uygular.

Geçiş (103 – 108C Paragrafları)

UR133 İşletme, bu Standarda (Paragraf 80'in son cümlesiyle değiştirilen) göre finansal riskten korunma muhasebesi uygulanma özelliklerini taşıyan bir finansal riskten korunma işlemine ilişkin tahmini grup içi işlemi, 1 Ocak 2005'te veya sonrasında başlayan yıllık dönemin başlangıcı itibarıyla (veya karşılaştırmalı bilginin yeniden ifade edilmesi amacıyla, daha önceki bir dönemin başlangıcında) finansal riskten korunma konusu kalem olarak sınıflamış olabilir. Anılan işletme, 1 Ocak 2005'te veya sonrasında başlayan yıllık dönemin başlangıcından itibaren (veya ilgili karşılaştırmalı dönemin başlangıcından itibaren), finansal riskten korunma muhasebesinin uygulanması amacıyla konsolide finansal tablolarında bu sınıflamayı kullanabilir. Sözü edilen işletme, Paragraf UR 99A ve UR 99B'yi ise, 1 Ocak 2005 veya sonrasında başlayan yıllık dönemin başlangıcından itibaren uygular. Ancak Paragraf 108B'de yer verildiği üzere, ilgili işletmenin Paragraf UR 99B'yi önceki dönemler için uygulama zorunluluğu bulunmaz.